

LITTERAE CIRCULARES

AD

927

VENERABILEM CLERUM ALMAE DIOECESIS

QUINQUE-ECCLESIENSIS

DIMISSAE ANNO DOMINI 1927.

QUINQUE-ECCLESIIIS TYP. „DUNÁNTÚL“ R. T.

Actus soll. dedic. in f. D. N. R.	25	Erdélyi Jul. dr.	57
Adimpletio praecepti pasch.	6	Expositio publica S. Sacram.	26
Ambach Michael	42		
Apácazárdák ap. vizitátora	61	Facultas abs. a censura	26
Ákos Franc.	6	Fetter Julius	76
Árpás Franc.	42, 75	Fürész Josephus	75
Badacsonyi Ad.	75	Gaál Joannes	2
Bartinaí Franciscus	2	Gábor Paulus	75
Bauer Josephus	56	Gálos Ladislaus	7, 57
Beck Ludovicus	2, 74	Gebauer Nic.	75
Belázy Ernestus	42	Gergyé Victor	75
Berlákovich Joannes	2, 75	Gyenis Guíll.	57
Betétkönyvecskék beküldése	67	Györkö Franciscus	56
Böbel Joannes	27	Gyűjtés Prohászka emléktemplomra	61
Bőjti szózat	13	Gyűjtések eredménye	10
Bundalla Ad.	6		
Buzsáky Emer.	75	Hajós Georg.	7, 56
		Halász Julius	27, 42, 57
Concursus pro parochia: Berkesd, Feked,		Hansen Hubert	80
Kurd, Máriakéménd, Tolna 56,		Hanuy Franciscus	74
Gödre, Somberek	74	Hardy Ernestus	75
Credo ajánlása	29	Hábel Vinc.	75
Csarmasz Steph.	27	Hegedüs Jos.	57, 75
Cseh Franc.	75	Hegedüs Lad.	57, 75
Csernoch János, hercegprímás halála	53	Hetényi Aloysius	27
Cserta Joan.	27, 57, 75	Hétköznapi szentmisék idejének szá-	
Cserti Steph.	75	bályozása	80
Czár Casp.	42	Hitoktatás szabályozása	57
Czernohorszky Jos.	27	Hivatalos pénzek küldése	78
		Hoffmann Col.	7
Decret. de officio et Missa S. Teresiae		Horváth Dion.	27
a Jesu Inf.	65	Horváth Lud. sen.	74
Disciplina ieiunii	2	Horváth Mich.	42
Domosvay Ludov.	57	Hradek Car.	75
Dubia circa ius ordinarii interdic. act.			
polit. cler.	25	Ima és énekeskönyvek egys. bevezetése	
Dubia circa missas sub dio in festis nat.	55	az elemi iskolákba	62
Dubium circa missam coram SSmo	66	Imádság az elesett hősökért	69
Dubium de conventibus ad proc. omn.		Irod. művek, lapok ajánlása: „Religio“ 4,	
chr. unitatem	66	Erdey: Új utak erkölcsitanítá-	
Dubium de lugubri campanarum sonitu	74	sunk rendszerében 4, br. Gude-	
		nus: Szenteltessék meg a Te ne-	
Emericanumba felvétel	39	ved, Mária-kongregációk „Al-	
Erkölcsvédelmi rendelet	36	manach“-ja 4, Tiszti cím- és név-	

tár 4, Meszlényi: Házassági köt.		Kitlinger Jos.	75
perek az egyh. bíraskodásban 11,		Knippl Camillus	57
Szivontsik Antal: „Kis hősök“ 11,		Koch Aloysius	75
„Kat. Nevelés“ 11, Ehrenborg:		Kocsis Lad.	7
A papi eszmény felé 32, Ko-		Komócsy Steph.	74
rompai: Liturgikus utmutató 32,		Koronai tételek	5
Pilinyi: Budapest szfv. területén		Kovács Antonius	42
levő plebániák stb. jegyzéke 32,		Kovácsévics Colom.	42
Veremund: A kapucinus rend		Kozáry Georgius	27
rövid története és Assiszi szent		Község által kezelt hitközs. adó	3
Ferenc igaz gyermekei 40, Nyisztor		Községek kötelezettsége hitfelek. isko-	
antiszeztárius könyvei 40, A		lakkal szemben	70
„Szentírás“ új fordítása 51, „Kis		Kulcsár Dezső	27
Biblia“ 51, „Zenei Szemle“ 52,			
Prohászka Ottokár művei 63,		Lányi Aem.	7
„Vox Academica“ 63, „Jézus		Lelkészi korpótlék	58
Szive Kis Naptára“ 63, Balogh-		Lelkigyakorlatok (papi)	60
Kapossy: „Egyházi Imák és		Lelkigyakorlatok (prézeseleknek)	36
Énekek“ 63, Berauer: Imádságos		Liber de statu animarum	76
és Énekeskönyv 64, Gondlach-		Lickert Jos.	57
Nagy: Judás és Nikodémus 64,			
Tóth Tihamér: Szentbeszédék		Magosföldi Petrus	2
Krisztus királyságáról 70, Pro-		Mayer Franciscus	7
hászka összes művei 82, „Szent-		Miniszteri rendelet a kegyuratlanná vált	
lélek hárfája“ 83, Prohászka O.		pleb. fenntartása ügyében	49
Missiós Körlevelei 83, „A Magyar		Miniszteri rendelet az O. F. B. által jut-	
Nép Könyvtára“ 83, Kat. Nép-		tatott földek bérlete ügyében	48
szövetség Naptára 84, Kalous:		Miniszteri rendelet a gyermekek vallá-	
Rhapsodien vom Priesterleben	84	sáról szóló megegyezés tárgyában	69
Iskolák és egyházak segélyezése	3	Misekönyvek vámmentes behozatala	61
Iványi Joannes	74	Missiós egyesületek ajánlása	7
		Missiós ima német nyelven	68
Jozgits Joannes	74	Mortui: Bundalla Ad.	6
Jövedelmi adó lelkészek számára	32	Ákos Franc.	6
		Zányi Georg.	27
Kajdacs a tolnai esp. ker.-hez csatoltatik	59	Györkö Franc.	56
Kat. Nagygyűlés XIX.	61	Radó Desid.	56
Kelemen Andreas	75	Horváth Lud. sen.	74
Keleti Col.	57	Mozolányi Steph.	75
Keller Guill.	57	Mozsgai Alex.	75
Kereseti adó lelkészek számára	46	Nagy Georgius	66
Kiegészítő rendelk. a Rendszabályokhoz	30	Nagyszünidő meghosszabbítása	51
Kirschanek Edm.	27	Náray Franc.	27
Kiss Lud.	75	Németh Franc.	66

Németh Steph.	27	Sárváry Joseph.	27
Nógrádverőcei papi otthon	48	Schematismus ára	60
Novi alumni in semín.	42	Schunk Franc.	75
Nyári Josephus	75	Sebestyén Carolus	57
Nyugdíj (fokozatos)	3	Segédlelkészek fizetése	30
Nyugdíj új rendezése	19	Serédi Jusztinián dr. az új hercegprimás	71
Nyugdíjas papok kereseti adója	46	Sipos Steph.	75
Nyugdíjért folyamodók	27, 75	Stóladíjak	9
Ollopp Ernestus	42	Szalatnaki templom javára gyűjtés	10
Opus S. Petri	43	Szent Alajos búcsúk	2
Oratio imper. ad repell. tempest.	26	Szent Alajos centennárium	28
Oratio imper. cessat.	41	Szentföldi zarándoklat	11
Ordinatio	2, 26, 42	Szent olajok	46
Ordo visit. Can. et S. Confirm.	5, 42	Szentszéki taxák	35
Orsz. kat. közm. célokra r. adó	59	Sziegl Jos.	27, 75
Orsz. Magy. Cecilia Egyesület ajánlása	82	Szigethy Adalb.	27, 42
Övjuk hűveinket érvénytelen házasságkötéstől	79	„Sziv“ német nyelven	31
Papnevelő intézetbe felvétel	35	Takács Mihály	28
Papp Steph.	75	Templomi tárgyak vámmentessége	67
Patton Joannes	2, 26, 57	Toborzás érdekében kifejt. propaganda	80
Pápateszéri gazd. iskola	62	Trianoni gyásznap	39
Párberügyekben min. döntés	9	Tűzbiztosítás	9
Peltz Arpadus	2	Uhl Antonius	7, 57
Pengőértékek bevezetésével kapcs. rendelkezés	44	Új tanoncinternátus a fővárosban	81
Pensio	6, 56, 74	Varga Col.	42
Perényi Paulus dr.	2	Varga Paulus	42, 57
Personalia	2, 27, 42, 56, 74	Vaszary Colom.	2, 57
Petrovich Eduard.	57	Vértesi Fríd.	7, 57
Petrovits Eduard.	66	Vota praesulis in exordio anni	1
Petz Aemil.	2, 27, 42, 75	Vucskits Emericus	27
Pécs-Gyárváros számára templom-szerelvények	60	Waszner Franc.	27
Píliván Michael	74	Weyer Mathias	2
Prosynodale examen et neomyst.	41, 66	Zányi Georg.	27
Pustet-cég kiadványai a Dunántúlnál kaphatók	31	Zarándoklat Rómába, Lourdes-ba és a Szentföldre	30, 84
Püspök Paul.	27	Zarándoklat Máriazell-be	31
Radó Desid.	28, 56	Zöcsketelep a szt.-lászlói plebániához csatoltatik	67
Reiner Franc.	28, 74		
Reisz Antonius	75		

1927.

I.

146

1927

Cum iam ad exitum versus est unus, alter autem orditur novus annus, cum interea miram illam nobiscum reputamus continuationem seriemque rerum et eventorum, in quibus vestigia benignissimi nobis Dei adjuvantis innumera non penitus cernere haud licet, quamvis tot fratres amissi, aliaque vel acerbiores cogitationes nostram animi temperent iucunditatem, facere tamen non possumus, quin gratissimi animi sensu erga omnium bonorum omnisque perfecti datorem Christum Dominum Regem Nostrum perfundamur.

Vota Praesulis in exordio
novi anni.

Grato insuper prosequamur oportet animo vos, fratres carissimos, operis mei socios deditissimos, tam pro devota in munere explendo assiduitate, quam pro filiali in me adhaesione ac fiducia multimodis patefacta, quae difficillima inter anni elapsi ac tristissima momenta multum mihi gaudii solaciique afferebant.

Hic insuper votorum meminisse libet, quibus obsequii sensus faustaque omnia ineunte anno mihi exprimere properastis. Toto vos et ego pectore saluto uberrimas Dei gratias vobis adprecando, ut quidquid boni in vestram animarumque vobis commissarum didiceritis salutem, hoc opere explere nunquam non valeatis.

In exordio autem novi anni paterno Vos amore adhortor cum S. Apostoli verbis, ut induatis Vos sicut electos decet, sanctos et dilectos, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam et castitatem. „Super omnia autem caritatem habete, quod est vinculum perfectionis et pax Christi exsultet in cordibus vestris.“ (Coloss. III. 12, ss.)

147

1927

Ordinatio.

Joannes Patton et *Aemilius Petz* subdiaconi die 2. Januarii a. c. in festo SS. Nominis Jesu in Capella nostra residentiali per manuum nostrarum impositionem ad S. Diaconatus Ordinem promoti sunt.

148

1927

Disciplina
ieiunii et
abstinentiae
pro a. 1927.

Quoad relaxationem legis ieiunii et abstinentiae pro anno currente easdem volumus vigere ordinationes, quae in Litt. Circul. anni 1926. sub num. $\frac{125}{1926}$ promulgatae sunt. Simul statuimus, ut ab animarum pastoribus dictae ordinationes Dominica Quinquagesima ex ambone lingua vernacula populo per extensum praelegantur.

149

1927

Personalia.

Arpadus Pelz, par. in Hosszúhetény nominatus est vicearchidiaconus districtus Pécsvárad. *Dr. Paulus Perényi*, par. in Németszárok factus est inspector schol. in districtu Siklóseni. *Joannes Berlákovich* valetudinis curandae causa a servitio dioec. ad int. relevatus et loco eius *Mathias Weyer*, parochus renunc. Vörösmartensis ad Beremend qua admin. ad int. missus est.

Ludovicus Beck, praepos. tit., canonicus, parochus Eccl. Cath., erga preces proprias a munere v.-a.-diaconi relevatus et in eodem munere *Franciscus Bartinai*, parochus in Pécsbányatelep constitutus est. *Joannes Gaál*, par. in Kővágószőlős factus est inspector schol. districtus Quinque-Ecclesiensis.

Cooperatores translati sunt: *Colomannus Vaszary* e Szabadszentkirály ad Hosszúhetény, *Petrus Magosföldi* e Hosszúhetény ad Püspökbogád.

150

1927

Búcsú-enge-
délyezése a
sz. Alajos
centennárium
alkalmából.

A S. Rituum Congr. a következő búcsúkat és kedvezményeket engedélyezte Szent Alajos centennáriuma ünneplése alkalmából:

1. Ott, ahol Szent Alajos szenttéavatásának emlékűnnepét háromnapos ájtatossággal, vagy ha csak magát az évforduló napját egyedül szentelik is meg, azon napokon vagy napon Szent Alajosról mondhatják a szentmisét. Ezen napokon vagy napon a hívek teljes búcsút nyerhetnek, ha a szentségekhez járulnak, meglátogatják azon templomot vagy nyilvános kápolnát, ahol az ájtatosság tartatik és imádkoznak a pápa szándékára.

2. Ahol valamely megfelelő okból nem ünnepelhetik meg június hó 21-én Szent Alajos napját, ott az egyházmegyei hatóság jóváhagyásával más

napra tehető át. Ezen napon a papság a szentmisét és officiumot Szent Alajosról mondhatja és pedig — ünnepélyes szentmisét bármely napon a I. cl. ünnepek és Dom. priv. kivételével, csendes szentmisét az előbbi és II. cl. ünnepek, Dom., a priv. fer., vig. s oct. kivételével.

151

1927

A m. kir. belügyminiszter úr 59593/1926.—V. ü. o. szám alatt elrendelte, hogy a községek költségvetéseik összeállításakor a korábbi gyakorlat szerint az egyházak s hitfelekezeti iskolák segélyezéséről gondoskodjanak. Amennyiben pedig a segélyek az 50%-os községi pótdából nem fedezhetők s az egyházak és iskolák fenntartása a segély nélkül veszélyeztetve van, a belügyminiszter úr hajlandó kivételesen az 50%-ot meghaladó pótdát engedélyezni.

Iskolák és egyházak segélyezése a községek költségvetésébe felveendők.

152

1927

Felmerült eset alkalmából a kir. pénzügyminiszter úr értesítette 72337—1926. sz. a. a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urat, hogy a közadók kezeléséről szóló 1923. évi VII. tc. 2. §. s a törvény végrehajtása iránt kiadott 1923. évi 7000. sz. utasítás 1. §. szerint a készpénzben kivett hitközségi adók, ha azokat a községi pénztár kezeli, az együttesen kezelt közszolgáltatások közé tartoznak. Amennyiben pedig tapasztalat szerint egyes helyeken az egyházi adók még most is külön kezeltetnek, a pénzügyminiszter úr 1926. évi augusztus 3-án kelt 107416. sz. körrendeletének 5. §-ban utasította a pénzügyi hatóságokat, hogy az egyházi adók külön kezelését megengedni nem szabad, hanem, ahol azokat még külön kezelik, ott a külön kezelés azonnali beszüntetése és az említett járulékoknak az együttes adókezelésbe való bevonása iránt intézkedjenek.

A község által kezelt hitközségi adók együttes adókezelésbe vonandók.

153

1927

Az egyházmegyei papságból többen azzal a kérelemmel fordultak hozzám, hogy a papi nyugdíj rendezésével kapcsolatosan a szolgálati évek figyelembe vételével a fokozatos nyugdíj elvét juttassam érvényre. Mivel e kérelem megvalósítására a kilátásba helyezett és 1927. évi július hó 1-től kezdődőleg folyósítandó államsegély kiutalása esetén mód kínálkozik, felhívom ezennel tisztelendő papságomat, hogy e kérdést az idei tavaszi koronán tárgyalják meg és a vonatkozó javaslatukat terjesszék eléem.

A fokozatos nyugdíj kérdése a tavaszi koronán tárgyalandó.

154

1927

Irodalmi
művek, folyó-
iratok
ajánlása.

Az egyedüli magyar katolikus hit- és bölcslelettudományi folyóirat a „Religio“ a jövő évben immár 86. évfolyamába lép dr. Kiss János egyetemi tanár szakavatott szerkesztésében és kiadásában. A valóban érdemes folyóiratot a legnelegetbben ajánlom tiszt. papságom és a katolikus intézetek pártfogásába. Ára egész évre 6 P. Gyengébb javadalmazású lelkészeknek külön előterjesztendő kérelmük alapján hajlandó vagyok megengedni, hogy a folyóiratot a felesleggel bíró templompénztárak terhére is megrendelhessék.

Dr. Erdey Ferenc: *Új utak erkölcszánításunk rendszerében* c. kritikai tanulmányában világos képet ad arról az értékes mozgalomról, amely az erkölcszánítás keretében a keresztény élet szépségeit kívánja hangsúlyozni a bűnök és tiltó rendelkezések helyett. A kérdés alapjában érinti az erkölcszánításnak elemi fokát is, de különös figyelemre a középiskolai oktatásnak kell méltatni. Megszerezhető a szerzőnél, Kalocsa, Tanítókháza.

A káromkodás megrögzött szokása ellen irt nagyon gyakorlati füzetet „Szenteltessék meg a Te neved“ címen br. Gudenus Hugó, szkv. huszárkapitány. Mivel a gonosz szenvedély népünkbe, sajnos, nagyon belegyökeresedett, a füzet tiszta jövedelme pedig a lelkigyakorlatos ház céljaira fog fordíttatni, kívánatos, hogy e kis füzet minél szélesebb rétegekben elterjedjen. Ára a szerzőnél (Budapest, IX. Üllői-út 115/b.) 24 fillér.

A magyarországi Mária-kongregációk vezetősége *Almanach*-ot adott ki, mely hivatva van ápolni a kongregánisták között az összetartás érzését és fokozni a kongregációs apostoli munkák sikerét. Mivel jó szolgálatot tehet a vezetőknek és hasznos utmutatást ad minden kongregánistának, melegen ajánlom az érdekeltek figyelmébe. Ára portóköltséggel együtt 1.60 Pengő.

A m. kir. központi statisztikai hivatal kiadásában 1927. elején fog megjelenni az új *tiszti cím- és névtár*. Akik az előfizetési díjat f. hó 31-ig beküldik, 14 pengőért kapják meg a művet, melynek bolti ára 20 P.

Datum Quinque-Ecclesiis, 15. Jan. 1927.

† Franciscus m. p.
episcopus.

1927.

II.

601

1927

Visitationem Dioecesis canonice persequentes eandem hoc vere Deo iuvante in districtu Pécsvárad, Némethbóly et Dombóvár instituemus, Sacramentumque Confirmationis sequenti ordine distribuemus :

Ordo Visitationis Can. et S. Confirmationis.

8. Maii 1927. Hosszúhetény.	19. Maii 1927. Vókány.
9. " " Hird.	20. " " Rácpetre.
10. " " Pécsvárad.	21. " " Egerág.
11. " " Püspöknádasd.	26. " " Szakály.
12. " " Lovászhetyén.	27. " " Kurd.
13. " " Püspökszenterzsébet.	28. " " Döbrököz.
14. " " Berkesd.	29. " " Gyulaj.
15. " " Olasz.	30. " " Kocsola.
16. " " Szajk.	31. " " Szakcs.
17. " " Ráctóttós.	1. Junii " Nak.
18. " " Némethbóly.	2. " " Dombóvár.

Die vero 5. Junii, quae est Dominica Pentecostes, fideles parochiarum Quinque-Ecclesiensium hora 8-a mane in Ecclesia mea Cathedrali confirmabo.

602

1927

Canoni 131. Codicis Juris Canonici, necnon statutis Synodi dioecesanæ conformiter pro anno currenti sequentes theses a ven. Clero dioecetano elaborandas, idest in coronis discutiendas proponimus:

Theses pro coronis.

pro corona vernali e theologia dogmatica:

„Quomodo intelligi debeat veritas fundamentalis sexta Catechismi Elementaris: Gratiam Dei ad salutem esse necessariam;“

pro corona autumnali e sociologia:

„Hogyan védje meg a lelkipásztor híveit a szociáldemokrata agitációval szemben?“

603

1927

Tempus com-
munionis
paschalis
prolongatur.

Vigore facultatis a S. Sede Apostolica 9. Februarii a. 1927. sub nro 649/27. ad quinquennium obtentae tempus praecepti paschalis a Dominica prima Quadragesimae usque ad festum Sanctissimae Trinitatis inclusive extendimus. In iis autem parochiis, ubi sacrae missiones, exercitia spiritualia, institutiones catecheticae publicae, aliaeque huiusmodi piaae conciones pro populo fideli habeantur, aut sacrorum curionum quoquomodo desit copia, aliave suppetat rationabilis causa, adimplementum praecepti paschalis quocunque anni tempore permittimus.

604

1927

Defuncti
confratres.

Adalbertus Bundalla sac. iub., par. emer. Máriakéméndensis die 25. Januarii a. c., aetatis suae anno 83. post non diuturnam infirmitatem sacramentis moribundorum confortatus in Kátoly pie e vivis decessit. Anno 1868. sacerdos ordinatus, ab a. 1881. qua parochus in Lapáncsa fungitur, a. vero 1895. parochus in Máriakéménd denominatur. Anno 1911 inter sacerdotes pensionatos susceptus est.

Die 18. Februarii a. c. sacerdotem vitae illibatae, singularis ingenii, mirae eruditionis, operariumque verbo aequae ac calamo et exemplo efficacem Dioecesis nostra amisit, cum in nosocomio Universitatis Scient. Quinqueecclesiis *Dr. Franciscus Ákos*, capell. SS. ad hon., iudex Tribun., professor SS. Theol., praefectus Semin. Maioris post tres hebdomadas aegritudinis et dolorum perpessus, sacramentis rite reffectus communi planctu Dioecesis mortalia reliquit et animam candidam Creatori reddidit.

A. 1890. natus, a. 1916 presbyter ordinatus est et duobus annis in munere cooperatoris ac praefecti studiorum in Emericano expletis, a. 1919. archivarius eppalis et not. Tribun., a. 1926. secretarius eppalis, tum prof. SS. Theol. et praef. stud. Semin. factus est. In ipso flore aetatis ac plenitudine virium tam corporalium, quam spiritualium omnibus nobis amantissimus a morte abreptus est. Ingens luctus confratrum populique fidelis omnis gradus, qui eum ad tumulum deduxit, caritatem adhaesionemque in illum optime meritam clare demonstravit. Sic lucebat lux eius coram omnibus nobis, ut videntes opera eius bona non aliter, quam glorificare Patrem in coelis, facere potuerimus. Erat vir iustus, cuius memoria in benedictione erit apud omnes.

Animas fratrum denatorum consuetis trium sacrorum suffragiis precibusque fervidis enixe commendo. R. i. p.!

605

1927

Pensio.

Per mortem *Adalberti Bundalla* parochi rudedonati Máriakéméndensis vacantia in numero pensionatorum exorta est. Sacerdotes dioecesanos, qui in statum quietis recedere cupiunt, praesentibus provoco, ut recursus

suos statutis instituti pensionalis dioec. conformiter exarandos usque 31. Martii a. c. nobis exhibeant.

606

1927

Aemilius Lányi, catecheta penes soholas elem. status Quinque-Eccl. Personalia. nominatus et investitus est parochus in Zomba. *Colomannus Hoffmann*, hucusque cooperator in Hőgyész catecheta penes schol. elem. stat. Quinque-Eccl. et alterpraeses sod. opif. iuv. est nominatus, a quo munere *Ladislaus Kocsis* erga preces proprias relevatus est.

Franciscus Mayer admin. ad interim in Zomba, missus est qua cooperator in Bakóca. *Antonius Uhl* cooperator e Bakóca ad Hőgyész translatus est.

Dr. Fridericus Vértesi relevatus a munere praefecti studiorum Seminarii nominatus est professor publ. ordin. SS. Theologiae. *Dr. Ladislaus Gálos* hucusque praefectus instituti Emericanum, factus est stud. praefectus in Seminario. Munus professoris Theol. Moralis ad interim *dri Georgio Hajós* commissum est.

607

1927

A magyarországi Hitterjesztési Egyesület országos elnökségétől vett értesítés alapján közlöm, hogy az egyházmegyei igazgatók értekezlete az *Unio Cleri évi tagdíját* — ennyiben tehát 3071/1926. körlev. számú rendelkezésem (X. körl. 55. o. 2. p.) helyesbítésre szorul — 4 pengőben, a theologusokét 2 pengőben, a Hitterjesztési Egyesület tagdíját heti 5 fillérben, a Szent Gyermekség tagdíját pedig havi 5 fillérben állapította meg. Az *Unio Cleri* tagjai lefizetett tagdíjuk fejében megkapják évente az *Unio Cleri* évkönyvét, amely kimerítő tájékoztatást nyújt a missiók ügyéről s főleg e missió papi egyesület munkájáról, szervezetéről. (Az évkönyvhöz csatolt csekk-lap a nyomdaköltségekhez való hozzájárulás, s nem a tagsági díj beküldésére szolgál.)

Szentséges Atyánk „*Rerum Ecclesiae*“ (1927. február 28.) kezdetű körlevelében az „*Unio Cleri*“, a „Hitterjesztési Egyesülete“, „Jézus Szent Gyermeksége“ és „Szent Péter Műve“ (opus S. Petri) társulatokról szólván azt írja róluk, hogy ezek az Ő egyesületei, ezeket kell a papságnak és a hiveknek első sorban — más különös célú missiók egyesületek előtt — támogatniok.

I. Az iránt már rendelkeztem, hogy egyházmegyém minden papja belépjen az *Unio Cleri* egyesületbe. (1926. X. körl. 55. o. 1. p.) Most ezt kiterjesztem az országos elnökség kérelmére az egyházmegye területén levő szerzetes papságra és egyházmegyénk theologusaira is, akik szintén az *Unio Cleri* egyházmegyei szervezetébe lépjenek be. A szerzetesek közül a szigorú szegénységet követők tagdíjat nem fizetnek, csak rendházuk járuljon hozzá tehetségük szerint az évkönyv költségeihez. Papnevelőintézetem előjárói és tanárai pedig különös gondot fordítsanak arra, hogy a fiatal papi nemzedékben felszítsák a missiókért való lelkesedés tüzét. Korán kell elsajátítaniok az

Missiók egyesületek újabb ajánlása, missiók nap bevezetése.

Egyházzal és annak fejével az együttérzést, hogy az életben megvalósítsák a folytonos együttműködést.

II. Egyuttal kifejezem azon óhajomat is, hogy egyetlen plébánia se legyen egyházmegyénkben, ahol a Hitterjesztés Egyesülete és Jézus Sz. Gyermekségének társulata ne virágozna. A legkisebb faluban is megalakítható egy tiz-húsz tagból álló csoport, amely azután tovább apostolkodik. Tudom és tapasztalom, hogy egyedül és kizárólag a lelkes megértő buzgalmán és a missziós ügyért való lelkesedésén fordul meg a híveknek részvétele a missziós célokra való áldozatban. Csak aki maga lelkesedik Krisztus országának terjedéseért, az tud lelkesíteni másokat is ezen magasztos célért. A már meglevő hitbuzgalmi társulatok tagjait is iparkodjunk megnyerni, hogy ne csak missziós szakosztályokat létesítsenek, hanem a Hitterjesztés Egyesületébe is tagok gyanánt belépjenek. A tizes-húszas csoportok élére gyűjtő kerül, aki a tagdíjakat havonta vagy negyedévenként összeszedi. Egy-egy csoport fizessen elő missziós lapjaink valamelyikére s köröztesse tagjai között, hogy abból kellő tájékozódást szerezve az érdeklődés s az annyira szükséges áldozatkészség fokozódjék bennük a missziók nagy fontosságú ügye iránt.

Egyházmegyénk minden középfokú iskolájában szerveztessék meg a fentírt módon a Hitterjesztési Egyesület, az elemi és alsóbbfokú iskolákban pedig Jézus Szent Gyermekségének társulata. A kerületi esperesek szorgalmazzák a Hitterjesztési Egyesületek megalakítását a plébániákban, a püspöki biztosok pedig a középiskolások missziós szervezkedését. Az egyházmegyei főtanfelügyelő és a kerületi tanfelügyelők ellenőrizték a katolikus elemi iskolák új „Tanterv és Utasítások“ vonatkozó rendelkezéseinek (5. fej. 6. és 88. §§.) végrehajtását és az évi (esperesi, püspöki biztos, iskolai) jelentések terjeszkedjenek ki az alárendelt plébániákban, illetve iskolákban a missziós tevékenységre is. A kerületi koronák pedig tartsák felszinen és foglalkozzanak állandóan a missziók fontos ügyével.

III. „Szent Péter Műve“ a benszülött papság kiképzését tűzte ki feladatául. Nagyon szeretném, ha tehetősebb papjaim és híveim, erkölcsi testületek, esperesi kerületek, kat. egyesületek és egyházközségek vagyoni erejükhöz mérten e nemes célra évenként adakoznának.

IV. A missziók sikerét biztosító ima-gyakorlatok tárgyában már 3073—1926. (X. körl. 57. o.) körl. szám alatt intézkedtem. De hogy a missziók céljaira való adakozás, kötelező ima átmenjen a katolikus köztudatba s ott gyümölcsözőleg gyökeret verjen, hogy minden ország és nép, minden társadalmi osztály és minden hívő belekapcsolódjék a világmissió művébe a Szentséges Atya engedélyével egyházmegyémben elrendelem, hogy *minden év októberének utolsó előtti vasárnapján minden templomban, ahol rendszeres istentisztelet van, missziós nap tartassék*. E napon a szentbeszéd a missziókról szóljon, utána a missziókért és a hitetlenek megtéréseért közös imádság mondandó (l. 3.073—1926 körl. szám) és gyűjtés rendezendő a Hitterjesztési Egyesület céljaira. A gyűjtés eredménye mindenkor november hó végéig az egyházmegyei alapítványi hivatal útján a szokásos módon, csekkapon „M“ jelzéssel beküldendő. A szent misében a „*pro propagatione fidei*“ mise-

formulának oratio-ja veendő mint oratio imperata. Akik e napon a szent-
ségekhez járulnak s a missiókért imádkoznak, a halottakra is alkalmazható
teljes búcsúban részesülnek. A jövőre nézve a vonatkozó figyelmeztetés a
Directoriumba is beiktatandó.

Hátra van még, hogy a budatétényi Názáret missióházat, az első
és egyetlen magyar missió intézetet tiszt. papságom és híveim jóakarátú
támogatásába ajánljam. Ide irányítsuk azokat, akikben a hitterjesztés apostoli
munkájában való részvételre hivatást érzünk. És segítsük ezt az intézetet
minden alkalmas módon anyagilag is, kiadványaik terjesztésével, természet-
ben vagy pénzben juttatott adományainkkal.

608

1927

A Székeskáptalan és a lelkeskedő papság véleményének meghallga- Új stóladíjak.
tása után a mai időkhöz és körülményekhez szabott, mérsékeltbb stóladíja-
kat állapítottam meg, melyek külön táblázatos összeállításban e körlevelemhez
csatoltan minden plébániahivatal részére egy-egy példányban megküldetnek.

A díjszabás a plébánia hivatalos helyiségében vagy a sekrestyében
kifüggesztendő. További példányok 20 fillér árban püspöki Irodámban kap-
hatók.

Az annyira kívánatos egyöntetűség érdekében jelen soraimmal szigo-
ruan elrendelem, hogy folyó évi március hó 1-től kezdődőleg egyházmegyé-
m minden plébániájában — a pécsvárosiak kivételével — a stóladíjak a kiadott
táblázat szerint szedessenek.

609

1927

Közlöm tiszt. papságommal, hogy az egyházmegyei biztosítási ügyek Tűzbiztosí-
kezelése a Pécsegyházmegyei Takarékpénztár Rt.-nél megszűnt s így ezentul tási ügyben
az érdekelt plébániavezetők biztosítási ügyekben az egyházmegyei megbi- rendelkezés.
zotthoz, dr. Piliván Mihály vicerektorhoz forduljanak.

610

1927

A párbérszolgáltatások ideiglenes rendezésével kapcsolatban ismé- Vallás- és
telten merültek fel kérdések, melyek eldöntését elvi jelentőségük miatt az közokt. mi-
illetékes egyházmegyei hatóságok a vallás- és közokt. minisztériumból niszteri dön-
eszközölték ki. tések párbér-
ügyekben.

1. Ilyen elvi jelentőségű döntést hozott a kultuszminisztérium 1927. évi
január hó 10-én 60/1927-I. ü. o. szám alatt kimondván, hogy „országos jog-
szokás és igazság szerint párbér és munkaváltság fizetésére a kegyúr nem kötelez-
hető..... Ugy a kegyúr személye, mint a kegyúri birtok ezen teher alól annál
inkább mentesek, mivel a kegyúr más módon (az egyházi épületek fenntar-

tása és az egyházi alkalmazottak ellátásához való hozzájárulás útján) teszeleget kötelezettségének.”

2. Mivel több esetben előfordult már, hogy az egyházközségi adókimutatás ellen fellebbezést nyújtottak be azon indokolással, hogy nem laknak a plébánia területén, csak ingatlanuk van ott, szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a nmélt. vallás- és közokt. miniszterium a párbérjárandóságok rendezése tárgyában hozott minden egyes döntésében (fenti szám alatt) is kimondotta, hogy „a párbérváltságösszeg fizetésbe a helyben nem lakó, de ott birtokos r. k. adózók szintén bevonandók.” A miniszteri döntés teljesen és kifejezetten megfelel a kormányhatóságilag jóváhagyott (VKM. 72.103/1920. számú) egyházközségi Szabályzat 3. §-ának.

3. Ugyancsak döntésre volt szükség arra nézve, hogy a nemesek és honoratiorok bevonhatók-e a párbérfizetésbe. E kérdésben a vallás- és közokt. miniszterium 1926. évi november hó 13-án 80098/1926. I. ü. o. szám alatt kelt intézkedésében akként rendelkezett, hogy „a párbér- és munkaváltság fizetésbe az u. n. nemesek és a honoratiorok is bevonandók. A nemeseknek a párbérfizetéstől való mentessége ellentétben van a mai idők szellemével és a párbérkérdés rendezésére vonatkozó 49765/1924. I. sz. köriratomban (közölve 3198/1924. körl. sz. a.) lefektetett elvekkel, minthogy sem az egyházjog, sem a közjog szerint nemesi kiváltság a párbérfizetés terén nincsen.”

611

1927

Gyűjtés a szalatnaki templom tartozási költségeire.

Immár több mint egy éve, hogy az egyházmegyémmhez tartozó Szalatnak község temploma hatóságilag lezáratott. A helyreállítási költségek oly nagyok, hogy a szóbanforgó hitközség azokat egyedül nem bírja el. A köteles ker. szeretet és összetartozás gondolata, mely a kölcsönös segítségben termi leg-szebb gyümölcsseit, késztet, hogy az ebből a sajnálatos körülményből testvéreinkre háramló sok lelki kárra hívjam fel hiveim figyelmét és a baj elhárítása céljából adakozásra szólítsam fel őket.

Jelen soraimmal egyuttal megengedem, hogy — ahol ezt a templom vagyoni helyzete lehetővé teszi — nevezett templom restaurálási költségeinek fedezésére egy vasárnapi perselypénz megküldessék.

612

1927

Gyűjtések eredménye az 1926. évben.

Az elmúlt év folyamán a szokásos gyűjtések során befolytak a következő összegek.

Péterfillér címén :	—	—	—	—	36,703.237 K
Szentsír őrei részére :	—	—	—	—	2,706.970 K
Hitterjesztés céljaira :	—	—	—	—	5,958.250 K
Unio cleri számára :	—	—	—	—	4,836.424 K

Kat. Sajtóra : — — — — —	11,493.672 K
Afrikai missióra : — — — — —	16,725.700 K
Jézus sz. Gyermeksége társ. : — — — — —	3,291.000 K
Clav. sz. Péter társulatra : — — — — —	1,052.000 K
Ferenc József fogad. templ. javára : — — — — —	4.578.800 K
Pázmány Egyesület javára : — — — — —	319.000 K
Sz. László Társ javára : — — — — —	372.000 K
Tomori szoborra : — — — — —	2,177.500 K

Több plébániáról a gyűjtések eredménye mindeddig nem érkezett be. Fölvonom az érdekelteket, hogy a gyűjtések összegeit haladéktalanul származtassák be.

613

1927

Folyó évi augusztus 31-én P. Bangha Béla, S. J. lelkivezetése alatt Szentföldi
Budapestről a Szentföldre 23 napig tartó zarándoklat fog indulni. Utirány: zarándoklat.
A) csoport: Budapest—Trieszt—Alexandria—Kairó—Szentföld—Konstantinápoly—Budapest. B) csoport: Budapest—Trieszt—Haifa—Szentföld—Konstantinápoly—Budapest. E sok kegyelemmel és lelkiörömmel járó zarándoklatot melegen ajánlom hiveim figyelmébe. Bővebb felvilágosítással szolgál a „Szeptemberi Szentföldi Zarándoklatot Előkészítő Bizottság.” (Budapest, IV. Váci-u. 40. sz.)

614

1927

1. A napokban jelent meg Meszlényi Zoltán esztergomi érseki titkárnak Irodalmi mű-
„Házassági köteléki perek az egyh. bíráskodásban” c. munkája. A könyvben a vek, lapok
szerző az érvénytelenül kötött házasságok kérdésében ad világos és kime- ajánlása.
rítő tájékoztatást.

A kiváló művet melegen ajánlom mindazoknak, akik a házassági joggal és bíráskodással foglalkoznak. A plébániák vezetői ott, ahol erre a templompénztár fölöslege fedezetet nyújt, a plébániai könyvtár számára az említett pénztár terhére is megrendelhetik.

Ára fűzve 16 P az esztergomi Buzárovits-cégnél.

2. Katolikus hangulat és lelkiület ömlik át Szivontsik Antal „Kis hősök” c. verseskötetén. Mint gyermekeknek szánt ajándékkönyvet, amely több szavalásra alkalmas darabot is tartalmaz, tiszt. papságom és hiveim figyelmébe ajánlom. Megrendelhető a Szalézi Fiúnevelőintézetnél (Esztergomtábor, u. p. Kenyérmező), ára fűzve 80 fill.

3. A kat. hittanárok és hitoktatók orsz. egyesülete dícséretes áldozatkészséggel adja ki egyesületi lapját, a „Kat. Nevelés”-t. Ez az ügyesen szerkesztett lap tárgyalja a hitoktatás és nevelés körébe vágó összes kérdéseket, előmozdítja hitoktatóinknak elméleti kiképzését, fölkarolja és megvédi anyagi és erkölcsi érdekeiket, fenntartja s ápolja a kartársi együttérzést s

hű tanácsadója minden rendes tagnak a vallástanítás összes kérdéseiben.

A legmelegebben ajánlom egyházmegyém tiszt, papságának a Kat. Nevelés megrendelését, illetve az egyesületbe való belépést. A rendes, illetve pártoló tagok évenként legalább 8 P tagsági díjat fizetnek, minek fejében az egyesület lapját is kapják.

Datum Quinque-Ecclesiis, 22. Febr. a.1927.

† **Franciscus m. p.**
episcopus.

IV.

760

1927

Az utolsó 10 esztendő gazdasági válságai után az állandóbb értékű új törvényes pénznem behozatala nyújtott módot arra, hogy a munkából kidőlt, kiérdemesült oltártestvéreink nyugdíjának kérdését együttes áldozatkészséggel ismét hosszabb időre nyugvópontra juttassuk. Ezzel a szándékkal irattam össze még a múlt évben 1943/1926. szám alatt kerületi bizottságok ellenőrzése mellett a tényleges szolgálatban levő papság jövedelmeit s alakítottam ugyanakkor központi bizottságot a papság minden rétegéből, hogy e jövedelmi összeírásokat felülbírálja és annak alapján a nyugdíj-járulékok kivetése tárgyában javaslatot tegyen.

A papi nyugdíj új rendezése.

A központi bizottság dicséretes gonddal, körültekintéssel végezte feladatát. A különböző jövedelmeket lelkiismeretes tárgyilagossággal, egyöntetű egységáruk szerint értékelte. Viszont az elértéktelenedett alapok, tőkék kamathozamát, valorizálatlan készpénzjövedelmeket nem vette számba. Ép azért *ezennel meghagyom az érdekelteknek, hogy kamat-, illetve más készpénzjövedelmeik érdemleges módosulását a nyugdíjjárulék újabb megállapítása céljából azonnal bejelentsék.* Áll ez az ideiglenes párbérrendezés során előállott anyagi helyzetváltozásra nézve, úgyszintén a f. évi julius hó 1-től kezdődőleg valorizáltan beigért korpótlékokra is, amelyek mint személyi, ideiglenes jövedelmek a nyugdíjalap javára szintén adó alá esnek.

A javadalmi földek jövedelme a termelési költségek leütésével a tiszta termés alapján nyert megállapítást a földek művelési ága és különböző osztálya szerint. Azért eltekintek attól, hogy a kezelési mód megváltoztatása és a bérösszegben bekövetkező esetleges eltolódás — miként azt 1943/1936. számú rendeletemben előírtam — bejelentessék. Ellenben kötelezővé teszem a gazdasági naplók lelkiismeretes vezetését mindenütt, ahol a lelkeszi javadalomnak hasznothajtó ingatlana van és *elrendelem, hogy a ker. esperesek azok vezetését évenként ellenőrizzék.* Nemcsak a jövedelmek időn-

kint indokolt összeírása, hanem főleg személyváltozások esetén az elszámolás zavartalan lefolytatása szempontjából van erre elengedhetetlenül szükség.

A központi bizottság javaslata alapján Székeskáptalanom hozzájárulásával az évi rendes nyugdíjat — havi előleges részletekben folyosítandó — 2880 pengőben állapítom meg s mivel az ország gyászos megcsönkítése egyházmegyénkből is négy esperesi kerületet szakított el, amelyek sem a nyugdíjra nem adóznak, de arra igényt sem tarthatnak, a rendes nyugdíjas helyek létszámát 18-ra szállítom le akként, hogy ebből egyet-egyet a püspöki javadalom és a Székeskáptalan, 16-ot pedig az alsóbb papság és a nyugdíjalap lát el a szabályszerű illetményekkel.

Amidőn ezzel a nyugdíjjárandóságot az aktiv papság jelentős megterhelésével a békebeli szintre emeltem fel (l. 936/1908. sz. körlev. intézk.), az a gondolat vezérelt, hogy nyugdíjasainkról a jelen mostoha viszonyok közt is megfelelően gondoskodjunk és megelégedésüket, megnyugvásukat *hosszabb időre* biztosítsuk. Be kell ugyanis látniok azt, hogy megélhetésük biztosítására messzemenő áldozatokat hozott meg a papság, úgy, hogy ellátottság tekintetében más magyar egyházmegyebeli osztályosaiktól alig maradnak el.

Amint már az utolsó rendezés alkalmával, ezúttal is a megadóztatás legigazságosabb módján, progresszív alapon történt a nyugdíjjárulékok kivetése akként, hogy 3000 P jövedelemig a kulcs 1·5%, ezenfelül pedig minden 200 P jövedelem-többlet után 0·1%-kal emelkedik. A magasabb, de egyenlő kulcs alkalmazása nem bizonyult célszerűnek, mert csak felette magas kulcs mellett találnánk a szükségletre fedezetet és nem is méltányos, mert amíg a kisebb javadalmazásúaktól a megélhetéshez szükséges összeget von el, addig a nagyobb jövedelműek valóságos feleslegükből aránytalanul csekély mérvben járulnának a közös teherhez.

Az ily módon elért összeg nem fedezi ugyan az alsó papság nyugdíjjárulékaire utalt 16 nyugdíjas évi illetményeinek egész összegét, de mivel az állami költségvetésbe a katolikus nyugdíjas papság részére nagyobb összegű államsegély van beillesztve, amely a folyó év második felében már folyosításra kerül, a járulékok kirovását már a remélt állami hozzájárulás beszámításával eszközöltem. Ezzel az évi szükséglet is biztosítva van és új kivetésre sem lesz szükség az államsegély kiutalása után. Ami felesleg gyanánt évenként megmarad, a nyugdíjalapot fogja növelni. A járulékok leszállítására, illetve a nyugdíjjárandóságnak a méltányosság és indokolt szükség keretein belül való felemelésére csak akkor gondolhatunk, ha majd a nyugdíjalap némileg megerősödik.

A nyugdíjjárandóságokat azonban csak akkor folyósíthatjuk fenn-

akadás nélkül, ha minden számbavett egyházmegyei állás után a kirótt járulék hiánytalanul befolyik. Azért a segédlelkészi állomások után esedékes nyugdíjjárulékokra nézve ezennel akként rendelkezem, hogy azokat ideiglenes megüresedés esetén és annak idejére a plébániajavadalomnak élvezője tartozzék befizetni, akinek javára a nyugdíjjárulék megállapításánál a káplántartás költségei levonásba hozattak, tekintettel arra, hogy e költségek az üresedés idején ugyis szünetelnek.

A nyugdíjjárulékokat negyedévenként előleges részletekben mindenkor a negyedév első havában (január, április, július és október hónapok folyamán) kell beküldeni az egyhm. alapítványi hivatal csekklapján a szokásos „Ny” jelzéssel. A késedelmes befizetés után előállott kamatveszteségek a késedelmezőkre rovatnak ki.

Az idei, első negyedévi részlet e körlevelem vétele után azonnal esedékes.

Meg vagyok győződve, hogy az a papság, amely a nyugdíjnak a megélhetési viszonyokhoz mért felemelését a legnehezebb időkben is szorgalmazta és jelentékeny áldozatokat hozott, hogy a munkában kifáradt, elaggott oltártestvéreink öreg napjaikra ne nélkülözzenek, megértőn és készségesen fog ezentúl is eleget tenni a paptársi szeretet e kötelességének és a reá kivetett járulékok pontos lerovásával azon lesz, hogy nyugdíjasaink jól megérdemelt nyugalmukat anyagi gondoktól mentesen élvezhessék. De ez még nem elég. „Mentsük meg magunkat” és ne hagyatkozzunk másokra, nagyobb arányú állami támogatásra. Szeretettel kérek fel tehát mindenkit, hogy az egyházmegyei nyugdíjalap talpraállításához, régi tőkeerejének visszaszerzéséhez anyagi tehetségéhez képest adományokkal, végrendeleti hagyományokkal nyújtson segédkezet. Jó példával járt elől a pécsi Székeskáptalan midőn statutumszerű jövedelmeiből kb. 12.000 pengőt szolgáltatott e célra kezeimhez. Vivant sequentes!

Az újonnan kivetett nyugdíjjárulékokat az alábbiakban közlöm:

I. Pécsi kerület:		II. Németi kerület:	
Pécs-belváros	190 P	Garé	96 P
Pécs-budai külváros	283 „	Görcsöny	500 „
Pécs-bányatelep	282 „	Keszü	285 „
Kővágószőlős	230 „	Németi	478 „
Mecsekszabolcs	404 „	Pellérd	333 „
Püspökbogád	442 „	Siklósbodony	165 „
Rácváros	163 „	Vajszló	114 „
	1994 P		1971 P

III. Szentlőrinci kerület:

Bakonya	124 P
Bükkösd	135 „
Kisasszonyfa	332 „
Magyarszentiván	135 „
Nagybicsérd	202 „
Sumony	227 „
Szabadszentkirály	287 „
Szentdienes	134 „
Szentlőrinc	190 „
	1766 P

IV. Siklósi kerület:

Beremend	176 P
Lapáncsa	78 „
Lippó	121 „
Németmárok	77 „
Villány	201 „
	653 P

V. Mohácsi kerület:

Babarc	499 P
Bár	123 „
Dunaszekcső	302 „
Lánycsók	228 „
Majs	189 „
Mohács-belváros	534 „
Nagynyárád	416 „
Püspökpuszta	146 „
Somberek	287 „
	2724 P

VI. Máriakémendi kerület:

Feked	105 P
Himesháza	366 „
Máriakémend	179 „
Palotabozsok	331 „
Püspöklak	283 „
Rácmecske	189 „
Szebény	156 „
Véménd	258 „
	1867 P

VII. Németbólyi kerület:

Egerág	332 P
Németbóly	313 „
Olasz	368 „
Rácpetre	180 „
Ráctöttös	41 „
Szajk	165 „
Vókány	124 „
	1523 P

VIII. Pécsváradi kerület:

Berkesd	458 P
Hird	131 „
Hosszúhetény	422 „
Lovászhetény	113 „
Pécsvárad	132 „
Püspöknádasd	154 „
Püspökszenterzsébet	239 „
Püspökszentlászló	42 „
Vasas	72 „
	1763 P

IX. Mágocsi kerület:

Alsómocsolád	62 P
Bikal	78 „
Kárász	435 „
Kisvaszar	78 „
Köblény	203 „
Mágocs	274 „
Mecsekjánosi	166 „
Szalatnak	104 „
Szászvár	316 „
	1716 P

X. Gödrei kerület:

Abaliget	385 P
Baranyaszentgyörgy	96 „
Felsőmindszent	552 „
Gödre	179 „
Hetvehely	192 „
Magyarhertelend	212 „
Magyarszék	320 „
Mánfa	72 „
Sásd	314 „
Vásárosdombó	348 „
	2670 P

XI. Szigetvári kerület:

Bogdása	243 P
Felsőszentmárton	437 „
Ibafa	93 „
Lakócsa	951 „
Mozsgó	168 „
Szentlászló	168 „
Szigetvár	1065 „
	3125 P

XII. Bonyhádi kerület:

Apar	50 P
Bonyhád	154 „
Cikó	168 „
Grábóc	146 „
Kakasd	245 „
Nagymányok	112 „
Szálka	114 „
	989 P

XIII. Dombóvári kerület:

Dombóvár	477 P
Döbrököz	365 „
Gyulaj	382 „
Kocsola	122 „
Kurd	174 „
Nak	270 „
Szakály	269 „
Szakcs	555 „
	2614 P

XIV. Értényi kerület:

Bedeg	213 P
Értény	215 „
Felsőireg	154 „
Kánya	154 „
Koppányszántó	417 „
Magyarkeszi	271 „
Nagykónyi	253 „
Pári	163 „
Tengőd	80 „
	1920 P

XV. Simontornyai kerület:

Felsőnyék	165 P
Kisszékely	95 „
Miszla	105 „
Ozora	284 „
Pálfa	48 „
Pincehely	288 „
Regöly	187 „
Tamási	269 „
	1441 P

XVI. Dunaföldvári kerület:

Bölcske	140 P
Dunaföldvár-belváros	747 „
Dunakömlőd	202 „
Kajdacs	189 „
Németkér	189 „
Paks	297 „
	1764 P

XVII. Szekszárdi kerület:

Báta	317 P
Bátaszék	422 „
Decs	113 „
Szekszárd-belváros	270 „
Szekszárd-ujváros	114 „
Várdomb	120 „
	1356 P

XVIII. Tolnai kerület:

Fadd	64 P
Harc	56 „
Kistengelic	50 „
Mözs	347 „
Sióagárd	216 „
Tolna	86 „
	819 P

XIX. Völgységi kerület:

Bonyhádvarasd	79 P
Diósberény	51 „
Hőgyész	179 „
Kisdorog	56 „
Lengyel	106 „
Mucsi	94 „

Nagyvejke	41 P
Szakadát	48 „
Tevel	111 „
Závod	88 „
Zomba	152 „
	1005 P

*Nem lelkeskedő papság, hitoktatók,
kórházi lelkészek, egyes segédlelkészek:*

Gebauer Miklós dr.	224 P
Iványi János dr.	58 „
Farkas József	33 „
Szentkirályi István	103 „
Sipos István dr.	86 „
Hajós György dr.	104 „
Piliván Mihály dr.	77 „
Döry László dr.	51 „
Vértesi Frigyes dr.	71 „
Gálos László dr.	62 „
Jakab Béla dr.	242 „
Lajos Gyula	174 „
Gábrriel Pál dr.	44 „
Györkös József	145 „
Hardy Ernő	44 „
Perr Viktor	64 „
Hetényi Alajos	20 „

Petz Emil	20 „
Kocsis László	37 „
Magyar István	39 „
Szőnyi Ottó dr.	114 „
Loschert Kázmér	88 „
Bencze Ernő	55 „
Tiborczy Benő	49 „
Bátaszéki hitoktató I.	40 „
„ „ II.	40 „
Bonyhádi hitoktató	40 „
Komlói hitoktató	72 „
Paksi s. lelkész	33 „
Paksi hitoktató	40 „
Szigetvári hitoktató	39 „
Szigetvári kórházi lelkész	70 „
Sombereki vikárius	43 „
Berkesdi „	39 „
Dombóvári, dunaföldvári, mohácsi, pécsbudai külv., pécsbelvárosi, szekszárdi segédlelkészek, kórh. lel- kész és hitoktatók, hit- tanárok egyenkint 30 P, összesen	600 „
A többi segédlelkészek egyenkint 20 P, összesen	1080 „

Kelt Pécssett, 1927. március 10.

† Ferenc s. k.

1927.

III.

637

1927

Krisztusban Kedves Híveim!

Szokásban volt eddig is — s én ezt a szokást továbbra is fenn akarom tartani. Tapasztalásból tudom, mily jó hatással volt híveim lelkére, ha nagybőjt első vagy második vasárnapján a püspöki körlevéllel léptem a szószékre, hogy felolvassam a főpásztor nagybőjti szózatát. A főpásztor egyházmegyéjének nagy kiterjedése miatt csak ritkábban jelenhetik meg hívei között. Ha már ez okból csak ritkábban láthatják a hívek a megyés főpásztort, legalább hallják szózatát, tekintsenek szívébe-lelkébe, melyből szózata felhangzik.

Új esztendő napján, mikor a szent zsoltosmát imádkoztam, megakadt a lelkem Szent Pálnak az intelmén, melyet Titushoz írt levelében olvashattok: „*Megjelent a mi Üdvözítő Istenünk kegyelme, hogy józanul, igazán és ájtatosan éljünk e világon.*”¹ Mindig is úgy vettem, most is úgy veszem, hogy az a Szentlélek ösztönzése, ha figyelmemet a Szentírás valamely intelmére tereli. Annál is inkább, mivel Szent Pál eme hármasság intelmére nagy szükségünk van napjainkban, amikor mindent látunk, csak azt nem, hogy az emberek józanul, igazán, és ájtatosan élnek. Nem élünk „józanul magunk iránt, igazán azaz igazságosan felebarátunk iránt, ájtatosan Isten iránt”.² Nem akarok azok közé tartozni, akik örökkön-örökké panaszokkal vannak telve. Látom én azt, hogy híveinknek jó része törekszik a keresztény tökéletességre. A hitbuzgalmi egyesületek egész serege vetélkedve vonzza a lelkeket Krisztus követésére. Mindazonáltal mégis azt látom, hogy sok lélek, mikor kilép az áhitat magányából, mikor elhagyta a kongregációk gyűléstermét, mikor a szentbeszéd, konferenciabeszéd és más előadások frissítő zuhanya alól kilépve, az élet forgatagába sodródik és az étellel, mint feladattal, mint küzdéssel, vággyal, tervvel, jövővel, gonddal, bajjal, szóval mint étellel találkozik, nagyon, de nagyon sokszor nem határoz józanul, nem cselekszik igazságosan, nem él jámboran. Innen a sok elhibázott lépés, meggondolatlan kísérlet, a keresztény jelleget nélkülöző, botrányos beszé-

¹ Tit. 2., 12. — ² Sz. Bernát.

dek és cselekedetek; innen a kijózanodás pillanataiban a kislelkűség, bánat és kétségbeesés. Nem húnyom be szememet, Kedves Híveim, látok én, hála a jó Istennek, sok, nagyon sok embert, akik józanul, igazságosan és jámborán élnek vagy élni látszanak, ámde mily töredéke ez az összességnek, és eme jobbak is hányszor vétének a józanság, az igazságosság és áhitat ellen. Ez a tapasztalat és maga a jelen komoly keresztény időszak arra intenek engem, hogy az apostol fenntebb idézett szavait komoly megfontolás tárgyává tegyem.

I. Élünk józanul. Józanul magunk iránt, azaz erkölcsösen. Legyen életünk a jónak, az erkölcsi jónak állandó keresése és követése; a rossznak, a bűnnek következetes utálata és kerülése.

Ez a józanság kell, hogy kiterjedjen testi és lelki életünkre egyaránt. Kell, mivel Teremtőnk és Urunk, az Isten ezt megparancsolta, mivel a test egészségének fenntartására és a lélek üdvösségére szükséges. Az ételben és italban való mértékletesség, önfegyelmzés, önmegtagadás, szóval a józanság, ha nem is foglaltatnak benne az Isten ötödik parancsolatában, tisztán és világosan, kifejezést nyernek Szent Lukács evangelistának szavaiban: „Vigyázzatok magatokra, nehogy elnehezdedjék szívetek mámor és részegség és az élet gondjai által.”³ Az élet sokszoros tanubizonyoságot szolgáltat arról, hogy „tobzódás miatt már sokan haltak meg, aki pedig tartózkodó, meghosszabbítja életét.”⁴ Nem sok megerőltetésbe kerülne bebizonyítani azt, mennyire szükséges a józanság a test egészségének fenntartására. S mivel a test pusztulása nagy arányaiban az államoknak és nemzeteknek is fáj, azért már valószínűségi plakátharcot folytatnak az államok, a kormányok a józanságért. Ez az élet-halálharc, amilyen szomorú, époly örömdetes. Szomorú, mivel az emberiség az Isten és az Egyház törvényeivel nem törődve, már-már az utoljára járja; örömdetes, mivel az államok végre maguk is józanul kezdenek gondolkodni és a küzdelemben az anyaszentegyház oldalán állnak. Az anyaszentegyház akkor, mikor józanságra inti gyermekeit, nemcsak a test egészségéért küzd, hanem a lélek üdvösségét is szem előtt tartja, mivel tudja, hogy a test a lelket is bajba, bűnbe és kárhozatba viszi: „Halljad, fiam, légy bölcs és az úton igazgasd szívedet. Ne légy dőzsölök lakomáin, se azok tobzódásaiban, mert a dőzsölök megemésztetnek és a szunnyadozás rongyokba öltözködik.”⁵ Csakhogy hány ember igazgatja szívét az élet-úton. Hány embert akadályoz meg a józan megfontolásban a mámor, a szenvedély. Minden szenvedély részegítő hatással van a józan észre; és ha el kell ítélnem az italból, a boszúból, a kapzsiságból származó mámort, akkor ugyanarra a máglyára kell szánni a szerelmi mámort is. Ilyen mámoros állapotnak szülöttei azok a cselekedetek, amelyekről Szent Pál a Galatákhöz írván, így szól: „Nyilvánvalók pedig a test cselekedetei, melyek ezek: paráznaság, tisztátalanság, szemtelenség, bujaság, bálványozás, bűbájozás, ellenségeskedés, viszálykodás, versengés, harag, veszekedés, visszavonás, pártütés, irigykedés, gyilkosság, részegség, tobzódás és ezekhez hasonlók... akik efféléket cselekszenek, Isten or-

³ Lukács 21., 34. — ⁴ Sirák fia 31., 34.

⁵ Péld. 23., 19—21.

*szágát el nem nyerik.*⁶ Az anyaszentegyház mindent elkövet, hogy híveit józanságra nevelje, hogy abban megtartsa. S midőn ezt teszi, lehetetlen, hogy valaki elítélje tiltakozását az esztelen, frivol és szégyenletes divat, a buja és érzékies tánc és táncszenvedély, az erkölcslazító és erkölcsrontó irodalom ellen. Siratja az ártatlan gyermekszereget ott, ahol — ha nálunk Magyarországon, hála Istennek, nem is, de nagyon sokfelé — istentelen kormányintézkedések folytán nélkülözi a józan és fegyelmezett életre egyedül képesítő vallás-erkölcsös nevelés áldásait. A földi örömök által elsodort ifjuság magával rántja sírjába a drága életerőt, melyet pénzen eltékozolni lehet, de pénzen visszaszerezni nem lehet. Az egyház fájó szívvel látja a házassági kötelék lazulásával a nemzeti élet alapjának, a családnak, a családi életnek fokozatos romlását, pusztulását. A válások szakadatlan láncolata nemcsak azt bizonyítja, hogy a házassági kötelék felbonthatóságának lehetősége (polgári téren) kísértésbe hozza az elégedetlen hitvestársakat, hanem azt is bizonyítja, hogy ugyanezen lehetőség szaporította a szerelmi mámor által sugallt esztelen frigykötéseket. S amilyen vétkesek e részben az élettapasztalattal nem bíró fiatalok, époly vétkesek a szülők, akik kellő körültekintés nélkül az isteni törvényeknek elébe teszik a múltó földi javaknak kétes értékeit. A romlás útján züllő családapák örvényébe ártatlan családok boldogsága temetkezik, amely züllésnek sok esetben családi kötelességeikről megfélemező nők szenvedélye az oka. Csodálkozhatunk ezek után az öngyilkosságokon, családirításokon, melyek valóságos lelki örület következményei?

Ezért vegyétek elmétekbe szent Pál intelmét: megjelent a mi Üdvözítő Istenünk kegyelme, hogy józanul éljünk.

II. De ne csak józanul éljünk magunk iránt, hanem igazságosan felebarátunk iránt. Amidőn erről szólok hozzátok, eszembe jutnak a nemrég letűnt évek. Új szavakkal ismerkedtünk meg, mely szavak eddig előttünk ismeretlen fogalmakat jelentettek. Ilyen volt ez a szó is: konjunktura. Ma már ugyan túl vagyunk rajta, ma már nem lehet máról-holnapra milliókat nyerni, de azért a földi javak után való hajsza nem veszett ki végkép. A vágy megmaradt, a romlott emberi természet csak természetfölötti erővel, a kegyelem erejével fékezhető és szorítható le, hogy szenvedéllyé ne fajuljon. Ha szenvedéllyé lesz, mint minden szenvedély kíméletlen, erőszakos, eszközökben nem válogat, a törvényt kijátsza és elfojtja azt a törvényt is, mely szívünkbe van írva: a lelkiismeretet. Akit ennek a szenvedélynek szele megcsapott, annak hiába idézzük a Példabeszédek könyvéből a Szentlélek intelmét: *„Jobb a kevés igazsággal, mint a sok jövedelem hamissággal.”*⁷ Szent kötelességemnek tartom, hogy megérttessem veletek, mennyire kedves Isten előtt az igazságosság. *„Az Úr igaz — úgymond a zsoltáros — és igazságot szeret és igazra néz az Ő orcája.”*⁸ De felhívom figyelmeteket arra is, hogy mily nagy az igazságos ember becsülete embertársai előtt. És ha tudni

⁶ Gal. 5., 19—21.

⁷ Péld. 16., 8.

⁸ Zsolt. 10., 8.

akarjátok, hogy mit kell értenünk igazságosság alatt, olvassátok el a Szentírásban a 14. zsoltárt.

Hallottam sokszor panaszokat munkaadók ellen, akik munkásaiknak véres fillérein gazdagodnak, míg a munkások családjaikkal együtt nyomorognak: de hallottam munkásokról is, akik az igen magas órabérnek felét sem szolgálták meg munkájukkal. Amilyen istentelenség az egyik, olyan utálatra méltó a másik. Egyik sem jár igaz ösvényen, mind a kettő telhetetlen, egyik sem gondol a Szentírás szavaira: „Az Úr megfizet nekem igazságom szerint és kezeim tisztasága szerint fog jutalmazni engem.”⁹ Ne csodálkozunk ezért azon, ha a munkaadók bizonyos aggodalommal határozzák el magukat arra, hogy dolgoztassanak, ha kevés a munka és sok a munkanélküli felebarátunk, ami nagyon elszomorító dolog. Ezért is törekedjük arra, hogy igazán éljünk, hogy igazságosak legyünk, hogy minden önző érdek mellőzésével egyedül és kizárólagosan úgy cselekedjünk, ahogyan azt az igazságosság követeli és parancsolja. Buzdítson minket erre az a tudat, hogy így Isten és emberek előtt mindenkor kedvesek leszünk, mint Szent Pál is írja: „Az Isten országa nem étel és ital, hanem igazság, béke, és öröm a Szentlélekben. Aki ebben szolgál Krisztusnak, kedves Isten előtt és dicséretes az emberek előtt.”¹⁰ Soha se feledkezzünk meg arról, hogy nemcsak mi vagyunk a világon, nemcsak mi akarunk élni, itt vannak körülöttünk embertársaink, de különösen „Szegények mindenkor lesznek veletek”, mint az Úr Jézus mondotta, nekik is jussuk van a mindennapi kenyérhez, hacsak nem bűnösen dologtalanok.

A dologtalanok és azok, akik nem igazságosan élnek, hanem sokszoros bűnözésükkel a büntető törvénykönyvek szigorát és súlyát hordozzák, ép oly sok pénzében vannak az államnak, mint azok, akik nem élnek józanul. Érdekes volna megállapítani, hogy a börtönök és fegyházak nem kerülnek-e annyiba, mint a közkórházak. S mind eme súlyos terhektől megszabadulhatna az emberiség legalább jó részben, ha megszűnnék a bűn, ha az emberek józanul és igazságosan, de legfőképpen ha jámboran élnének. Annyi sok és szép példa van előttünk. Annyira vonzóak ezek a példák, szinte érthetetlen, hogy az emberek mégis inkább a rossz felé hajlanak. Ebből látszik, mennyire gyengék vagyunk, mennyire szükségünk van arra, hogy jámboran éljünk, mivel ájtatos élet mellett könnyebben győzhetjük le rosszra hajló természetünket. Milyen nyugodtan mondhatta a tetőtől-talpig becsületes, jámbor Jób: „Ha ellenem kiált az én földem és azzal az ő barázdái sírnak, ha annak gyümölcsét pénz nélkül eszem és szántóinak lelkét megkeserítem, gabona helyett bojtortvány és árpa helyett tövis teremjen nekem.”¹¹

III. Hátra van még, hogy ájtatos azaz istenes, jámbor életre buzdítalak benneteket. De mindenekelőtt tudnunk kell azt, hogy mit gondoljunk a jámbor élet alatt. Jámboran akkor élünk, ha Isten iránt minden kötelességünket teljesítjük. Az istentelenek nem élnek jámboran, mivel Isten iránt

⁹ Kir. II. könyve 22., 21.

¹⁰ Róm. 14., 17. 18.

¹¹ Job. 31., 38–40.

kötelességeiket nem teljesítik. Sajnos, nemcsak az istentelenek, hanem a hívők között is igen sokan vannak, akik nem élnek jámboran. Az istentelenek nem imádkoznak, legfeljebb akkor, ha nagy bajba jutnak, nem bőjtölnek Istenre való gondolattal, alamizsnálkodásuk sem Isten nevében történik. Nem járnak templomba, nem szentelik meg az Úr napját, nem vesznek részt istenes, vallásos dolgokban. A vallás, ha nyiltan nem is gyalázzák azt, terhükre van törvényeivel, papjaival és intézményeivel együtt. Az örökkévalóságban nem hisznek és ezért az élet is reájuk nézve vagy az érzéki örömek habzó serlege vagy célnélkül való tengődés és csömör. Ezzel az utóbbi, valójában pogány életfelfogással nagyon sokszor találkozunk az irodalom mindennemű termékeiben, regényekben, színdarabokban, versekben egyaránt. Nem csoda, hogy ezeknek egészen más az erkölcsstanuk, mint a mienk. Szerfölött csodálatos dolognak tartom, hogy vannak olyan emberi cselekedetek, amiket ők is bűnnek tartanak, de azért természetesen oly dolgokat dicsérnek, magasztalnak, amelyek Isten törvényeibe ütköznek és égbekiáltó bűnök ellen sincs rosszaló szavuk. Ilyen emberektől nem tanulhatjuk meg az istenes életet.

Ha jámboran akarunk élni, akkor szükséges, hogy Isten iránt minden kötelességünket teljesítsük; hogy Benne higgyünk, reméljünk és Őt mindenek fölött szeressük. A vallásos ember élő hite, mérhetetlen bizodalma és lángoló Isten szeretete megnyilatkozik minden szavában és minden cselekedetében. Őt nem kell biztatni, hogy imádkozzék, hiszen állandóan az Úr színe előtt jár, mindenütt vele találkozik; nem kell buzdítani, hogy vesse bizodalma Istenbe, hiszen ő Általa Övele és Őbenne él, nem kell sarkalni istenszeretetre, hiszen ez teszi neki édessé az élet keserőségeit, ez teszi könnyűvé terhét. Neki nem teher az Istennel való társalgás reggel és este, nincs sürgősebb dolga legalább vasárnap és ünnepnap, mint szent misére sietni, nem ismer hatékonyabb orvosságot a test indulatainak fékentartására, mint az egyház által előírt böjtöket, végtelen boldog, ha megtisztulva a mindennapi élet gyarlóságainak porától, Krisztus áldott testével és vérével táplálhatja lelkét.

Aki így Istenben él, az él istenesen azaz jámboran. Azt hiszem minden városban és faluban, ahol ezen körlevelemet olvasni fogják, van ilyen istenfélő férfi és nő, hajadon és ifjú, sőt gyermek is, de ha köztetek nem volna, aki jámboran él, oda állítok én nektek egy szentet, aki példaképe a jámbor életnek: Assisi Szent Ferencre gondolok, aki gondolatait is megrostálta, kinek szavaiban hamisság található nem volt soha, kinek cselekedetei, mint a lángoló csipkebokor. De józan volt maga iránt. Testével kegyetlenül bánt. „Bűnös vágyaiért fáradsággal, koplalással, ostorral fegyelmezte.”¹² Igazságos volt másokkal szemben. Keményen megleckézteti a gubbiói farkast, amiért akkora kárt okozott a vidéken, hogy méltán tartották őt a leggaládabb latornak és gyilkosnak és érdemesnek az akasztófára. Ha pedig Istenről van szó, akkor a szultán országa sincs messze és meg-

¹² Kaposi, A. Sz. Ferenc Virágoskertje IX.

feddi a fecskéket, mivel fecsegésükkel zavarják az áhitatban. Az Isten szeretetének csodálatos mámore öntötte el lelkét annyira, hogy valósággal Krisztus képmása lett. Erre a nagy szentire irányítom figyelmeteket, akinek most ünnepeltük 700 éves jubileumát. Olvassátok el gondosan rendkívül tanulságos életrajzát, vagy Virágoskertjét és tanuljátok meg tőle, hogyan kell jámboran élni. Nem mondom azt, hogy ugyanígy éljete, mint Istennek ez a csodálatos embere, hanem, hogy utánozzátok őt élő hitében, minden képzeletünket meghaladó bizodalomban és szeráfi istenszeretében.

Ez a jámbor élet igen nagyon fontos. Mert vannak nagyon sokan, akik hívő és vallásos embereknek vallják magukat és tényleg azok is, de jámboran nem élnek. Az igazi keresztény erények és keresztény tökéletesség csak a jámbor élet talajában díszlenek; és igazi keresztény erények nélkül sem józanul nem élhetünk, sem igazságosak nem leszünk soha, pedig minden államnak támasza, talpköve a tiszta erkölcs.

K. H.! Fegyelmezett keresztény társadalom oly egyedekből épül fel, akik józanok, igazságosak és ájtatosak. Abban a meggyőződésben, hogy nem hiába irányítottam figyelmeteket Szent Pál szavaira, arra kérek titeket, hogy szentül és üdvösen töltsétek el a nagybőjti időszakot. Senkise mulassza el most húsvétkor vallási kötelességeit. Ne csak, hogy elvégezzétek, de szívesen és ájtatosan végezzétek. Nagy örömömre volna, ha jelen főpásztori szózatomban lelki megerősítésekre szolgálna és gyarapítaná benneteket az Úr Krisztus kegyelmét, hogy józanul, igazságosan és jámboran élve, „*az én Istenem teljesítse minden kívánságtokat gazdagsága szerint dicsőségben a Krisztus Jézus által.*”¹³ Amen.

* * *

Jelen körlevél nagybőjt első vagy második vasárnapján a híveknek a szószékről felolvasandó.

Pécs, 1927. március 1.

† **Ferenc s. k.**
püspök.

¹³ Filipp. 4., 19.

1927.

V.

1190

1927

Pius PP. X., f. r., die 22. Augusti 1906, decrevit ut die festo SSmi Cordis Iesu in ecclesiis paroecialibus, itemque in iis, ubi idem festum peculiariter celebraretur, annua renovatio dedicationis humani generis SSmo Cordi Iesu sollemniter perageretur, idest cum recitatione formulae consecrationis et litaniarum eiusdem SSmi Cordis coram augusto Sacramento publicae adorationi exposito, et pro eadem sollemni dedicatione benigne concessit Indulgentiam septem annorum totidemque quadragenarum christifidelibus, qui, saltem contrito corde, piae caeremoniae interessent et ad mentem Summi Pontificis orarent; plenariam vero iis, qui praeterea confessi ad sacram Mensam accederent. Cum autem, ex Litteris Encyclicis *Quas Primas*, SSmi D. N. Pii PP. XI., sollemnis eiusmodi dedicatio quotannis renovanda sit die festo D. N. Iesu Christi Regis, in Audientia die 4. Februarii 1927 infrascripto Cardinali Poenitentiario Maiori data, placuit eidem SSmo D. N. decernere, praefatas Indulgentias, a s. m. decessore suo Pio X. concessas, eodem die festo acquiri haud aliter quam die festo SSmi Cordis Iesu, in quo dedicatio adhuc fieri potest ad libitum iuxta Rescriptum Sacrae Rituum Congregationis diei 28. Aprilis 1926, ea tamen lege, ut adhibeatur, in utroque casu, formula ab eadem Sacra Congregatione die 17. Octobris 1925 vulgata. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Actus sollemnis dedicationis humani generis in festo D. N. Iesu Christi Regis indulgentiis ditatur.

Datum Romae, in aedibus S. Poenitentiariae, die 15. Februarii 1927. L. † S. Fr. Andreas Card. Frühwirth, *Poen. Maior.* — I. Teodori, S. P. Secretarius.

1191

1927

Quaesitum est ab hac Sacra Congregatione ut solverentur dubia quae sequuntur:

„I. Utrum Ordinario ius sit et officium interdicendi per praeceptum actionem politicam viris ecclesiasticis, qui in ea explicanda non se conformant instructionibus S. Sedis?“

Dubia circa ius Ordinarii interdicendi actionem polit. ecclesiasticis.

Et quatenus *affirmative* :

„II. An qui praeceptum violaverint et moniti non se emendaverint, congrua poena puniri possint et debeant ad normam sacrorum canonum?“

Iamvero Emi Patres eiusdem Sacrae Congregationis, in plenariis comitiis die 26. Februarii huius anni habitis, responderunt:

Affirmative ad utrumque.

Porro SS. D. N. Pius divina Providentia PP. XI. in audientia diei 15. Martii insequentis resolutionem Emorum Patrum dignatus est approbare et confirmare, eandemque publici iuris fieri mandavit.

L. † S. D. Card. Sbarretti, *Praef.* — † Julius, *Ep. tit. Lampsacen, Secretarius.*

1192

1927

De publica
expositione
Ssmi Sacra-
menti.

Responsum Pontif. Commissionis ad Codicis canones authentice interpretandos.

D.-An sub nomine *Expositionis publicae*, de qua in canone 1274. § 1. veniat etiam *Benedictio eucharistica* quae, palam exposito Ssmo Sacramento in ostensorio, impertiri solet.

R.-Affirmative.

Romae, die 6. mensis Martii 1927. L. † S. P. Card. Gasparri, *Praeses.* Ioseph Bruno, *Secret.*

1193

1927

Facultas ab-
solvendi a
censura.

Erga preces plurium confessoriorum Dioecesis nostrae vicearchidiaconis districtum quovis anni tempore, parochis, quive parochorum nomine in iure censentur omnibus, toto tempore ad praeceptum paschale adimplendum utili, vigore praesentium facultatem concedo absolvendi procurantes abortum a censura iure communi (can. 2350. §. 1.) Episcopo reservata.

1257

1927

Oratio
imperata ad
repellendas
tempestates.

Quod collectas pro diversitate tempestatis usitatas attinet, pro a. 1927. eadem ordinationes valent, quas in litt. Circ. a. 1926. sub nro 2221/1926. promulgavimus.

1194

1927

Ordinatio.

Laeto animo communicamus ven. clero dioecesano per manuum nostrarum episcopalium impositionem die 13. Febr. a. c. Joannem Patton

coop. Tolna-ensem, die 24. Aprilis a. c. *Aemilium Petz* catechetam Qu.-Ecclesiensem S. Presbyteratus Ordine initiatos esse; item supradicto die 24. Aprilis *Julium Halász* et *Adalbertum Szigethy* subdiaconos ad S. Diaconatus Ordinem, *Desiderium Kulcsár* et *Franciscum Náray* theologos ad exorcistatum et acolythatum promovimus in capella nostra residentiali.

1195

1927

Placuit divinae providentiae 2. Martii a. c. *Georgium Zányi* camer. S. Sanct. ad hon., emeritum parochum Fadd-ensem, sacerdotem iubilarem anno aetatis suae 85., sacerdotii vero 63. ad aeternam evocare haereditatem. A. 1864. presbyter ordinatus, per 13 annos in munere cooperatoris fungebatur; a. 1877. par. in Várdomb, ab a. 1878. subreg. sem. puer. Qu.-Eccl., ab a. 1884. parochum agit in Fadd, ubi a. 1907. camer. S. Sanct. ad hon. factus est, a. vero 1915. in statum quietis recessit. Novissimis aetatis suae annis diuturno morbo laborans sacramentis pie susceptis in xenodochio in Ófutak (Jugoslavia) obdormivit in Domino. Alacrem animum laboremque diuturnum servi sui Dominus venerandae aetatis gratia donavit.

Obitus
Georgii
Zányi.

Caram memoriam, animamque denati confratris suffragiis precibusque ven. clero iuxta statuta dioecesana commendo.

1196

1927

Josephus Czernohorszky abbas tit., par. Qu.-Ecclesiis ad S. August. iudex Tribunalis Dioec., *Dionysius Horváth*, parochus in Bölcske autem consiliarius consist. ad hon. nominatus est. *Edmundus Kirschaneck* hucusque administrator in Pécsvárad nominatus et investitus est parochus ibidem. *Joannes Böbel* coop. in Dombóvár nominatus et investitus est parochus in Vásárosdombó. *Stephanus Németh* hucusque adm. ad int. in Vásárosdombó missus est ut coop. ad Dombovár. *Georgius Kozáry* coop. in Egerág nominatus et investitus est par. in Mozsgó. *Joannes Cserta* adm. ad int. in Mozsgó qua substitutus *Aloysii Hetényi*, prof. relig. aegrotantis ad Dombóvár est missus.

Personalia.

Cooperatores translati sunt: *Stephanus Csarmasz* e Szászvár ad Babarc, *Paulus Püspök* e Pécsvárad ad Mecsekszabolcs, *Josephus Sárváry* e Mecsekszabolcs ad Vajszló, *Josephus Sziegl* e Babarc ad Cikó, *Emericus Vucskits* ex Olasz ad Egerág, *Franciscus Waszner* e Cikó ad Olasz.

1197

1927

Folyó évi II. körlevelemben 605/1927. szám alatt pályázatot hirdetem az I. b. *Bundalla Béla* ny. plébános halálával megüresedett nyugdíjas

Nyugdíjért
folyamodók.

helyre. A közölt határidőn belül 3 egyházmegyei plébános kért nyugdíjat, és pedig :

1. *Radó* Dezső kiérd. esperes, berkesdi plébános, 46 éve áldozópap. Orvosi bizonyítvánnyal ugyan nem igazolja munkaképtelenségét, de erről ismételtén volt módomban magamnak is meggyőződést szerezni. Már egy és fél éve, hogy súlyos idegbaja következtében beszélőképességét teljesen elvesztette. Előrehaladott kora mellett nincs remény arra, hogy munkaképessége visszatérjen. Kerülete ajánlja.

2. *Reiner* Ferenc, kiérd. esperes, somberek plébános, 35 éve áldozópap. Még a tavalyi év folyamán szélütés érte, orvosainak véleménye szerint lelkeszi teendők végzésére állandóan képtelen. A kerület ajánlja.

3. *Takács* Mihály szebényi plébános, 57 éves, 33 éves áldozópapi működéssel. A kerület esperese, nyugdíjazása ellen nem emel kifogást. Körorvosi bizonyítvány szerint súlyos csúzbántalmai miatt állandó kezelést és pihenést igényel.

Ezen adatok alapján felhívom tiszt. papságomat, hogy a nyugdíjszabályzat 9. pontja értelmében f. évi június hó 15-ig a ker. esperesek útján nyilatkozzék, kit ajánl a folyamodók közül az üresedésben levő nyugdíjas helyre. Ideiglenesen, amíg újabb üresedés nem lesz, felerészben a nyugdíj-alap, felerészben pedig a javadalmak terhére (l. 1429. can. 2. §.) egyszerre ketten is nyugdíjazhatók.

1198

1927

Szent Alajos
centen-
náríum.

Az elmúlt év december 31-én volt kétszáz éve, hogy XIII. Benedek pápa gonzagai Alajost szentté avatta és az ifjuság elé példaképül állította. Ezen örvendetes esemény méltó megünneplésére szolgál a sz. Alajos centennáríum, amely 1926. június 21-től 1927. június 21-ig tart. A centennáríum ünneplését már mindenütt megkezdték. December végén kb. négyezren zarándokoltak Rómába, nemcsak Európa országaiból, hanem Amerikából, Kinából, Japánból is. A zarándokok hatvan albumot nyújtottak át a pápának, melyben több mint egymillió ifju sajátkezű aláírása volt. Azoké az ifjaké, akik becsületszavukra megfogadták az u. n. sz. Alajos programmot: hogy t. i. hűek lesznek hitükhöz és egyházukhoz, tisztán élnek, szüleiknek engedelmeskednek.

Amily fölemelő látvány ennek a millió ifjunak példája, éppen olyan lehangoló az a tudat, hogy a millió között csak huszezer magyar ifju volt. A centennáríumot hazánkban előkészítő bpesti központ megtette, amit tehetett. Egyházmegyémben is minden plébánosnak és hitoktatónak megküldötte a szükséges felszólítást és kérte őket, hogy a férfi ifjuság körében a

mozgalmat megindítsák. De — amint értesültem — a felhívásnak ezideig nagyon csekély eredménye volt. Pedig aki a mai ifjuság állapotát egy kicsit is ismeri, okvetlenül belátja, hogy a sz. Alajos programra nagyobb szüksége van az ifjuságnak, mint bármikor. Amiért is nagyon óhajtom, hogy egyházmegyémnek a férfi ifjuságot vezető papjai szent beszédeikkel, lelki-gyakorlattal, vagy külön e célra rendezett ünnepségek keretében falun és városban egyaránt buzdítsák az ifjuságot a sz. Alajos program elfogadására. A bpesti központ (P. Bús Jakab S. J., VIII., Mária-utca 25.) szívesen szolgál mindennemű felvilágosítással, egyuttal aláírási ivateket is küld, amelyeket juniushban nyujtanak át a Szentséges Atyának. A pécsi fiuiskolák az aláírási ivateket dr. Döry László, theol. tanárnál szerezhetik be.

1199

1927

Több oldalról sikeres munka folyik már abban az irányban, hogy az Egyháztól elfordult és a hitközönybe, e modern pogányságba sülyedt férfi-világot visszavezessék az örök élet forrásaihoz. A virágzó férfi Máriakongregációk, férfiligák szép és eredményes munkát végeznek. De fájdalom, csak elit-lelkeket tömörítenek, a férfiak nagy tömege azonban még nem érti meg magasztos céljaikat. Ezt a hiányt pótolja a Credo-egyesület, amikor csak minimális követeléseket támaszt tagjaival szemben, amit amúgy is kötelessége teljesíteni minden katolikusnak. Ezek a vásár- és ünnepnap sz. mise hallgatása, évenként egyszeri sz. gyónás és sz. áldozás, a káromkodástól való tartózkodás, a havi gyűléseken való részvétel. S e kevés követeléssel tömegeket mozgat meg és von zászlaja alá. Erről tanuskodnak az amerikai hatalmas Credo-szervezetek, az örvendetesen haladó Credo szervezkedések nálunk is. Százezreket tudnak egyesíteni vallásuk bátor és nyílt megvallására. Budapesten magában 4—5 szervezete van, a vidéken majd minden nagyobb helyen. Pécsen is már két éve működik a Credo és örvendetes eredménnyel rendezi az impozáns máriagyüdi férfizarándoklatokat, a pécsi körmeneteken és katolikus demonstrációkon nagy tömegben és mégis fegyelmezett egységben lép fel, gyűlésein a legaktuálisabb katolikus témákat tárgyalja meg stb. — Mivel a nemes férfierők ilyen imponáló kiváltására alkalmas a Credo-egyesület, szívesen látom, ha tiszt. papságom megalakítja ott, ahol kat. férfiegyesületek még nincsenek, vagy azok mellett is elkel, hogy a férfiak nagyobb tömegét szervezze meg. — Az orsz. központi Credo vezetősége (Budapest, VII. ker. Sz. Domonkos-u. 3) készséggel áll az érdeklődők rendelkezésére.

A Credo
katolikus
férfi egyesület
ajánlása.

1200

1927

Segéd-
lelkészek
fizetése.

Kétségek elkerülése céljából közlöm, hogy a segédlelkészek havi fizetése helyi forrásokból 27·20 P, tehát egész évre 326·40 P. Ez az összeg vétetett fel a legutóbb eszközölt jövedelmi összeírásokba és a múlt év végén a vallás és közokt. minisztériumban újonnan megállapított kongruába is azoknak a terhére, akik azt a Visitatio Canonica rendelkezése vagy a jogszokás alapján eddig is szolgáltatták.

1201

1927

Kiegészítő
rendelkezés
a Rendsza-
bályokhoz.

Az 1926. évben kiadott népiskolai Rendszabályok I. r. 110. §-ához kiegészítésül rendelem a következő szöveget:

„Ha pedig az aránylag legtöbb szavazat kettőnél több pályázóra esett akként, hogy közülök többen egyenlő számú szavazatot kaptak, pl. 5—5—5 vagy 5—4—4, akkor az aránylag legtöbb szavazatot nyert összes pályázókra rendelendő el a szavazás. Ha ezen második szavazás sem eredményezne általános többséget, a legtöbb szavazatot nyert két pályázó, illetve ha a fenti módon többen ismét egyenlő számú szavazatot nyernének, az aránylag legtöbb szavazatot nyert összes pályázók közt harmadik szavazás rendelendő el s ha e harmadik szavazásnál sem nyerne egyik pályázó sem általános többséget, a harmadszor is szavazás alá bocsátott pályázók közül a püspök nevezi ki a tanítót, valamint akkor is, ha a második szavazás után az iskolaszéki elnök a két egyenlő szavazatot nyert pályázó közt dönteni nem akarna.“

1202

1927

Zarándoklat
Rómába,
Lourdes-be
és a Szent-
földre.

Az Orsz. Kat. Szövetség a folyó évben is könnyü alkalmat és lehetőséget nyújt a szent helyek megtekintésére. A püünkösdi ünnepekre ugyanis Assisi érintésével Rómába, július első napjaiban Lourdesbe és a Szentföldre, októberben pedig a Ferences centennárium befejezésekor Assisibe és Rómába vezet zarándoklatot. A májusi zarándoklás programjának legfontosabb pontja az, hogy XI. Pius Pápa Öszentségét május 31-re eső születése napjának 70-ik fordulóján a magyar katolikusok hódoló tisztelgésével óhajtják köszönteni.

E zarándoklatokon való részvételt nagyon melegen ajánlom a lelkeskedő papság és hiveim figyelmébe. Jelentkezni lehet: Orsz. Kat. Szövetség (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. III. L. I. em. 8).

1203

1927

A pécsi Credo egyesület f. évi július hó 3-án induló zárandoklatot rendez Szűz Anyánk régi és a katolikus magyarság által is kedvelt és látogatott kegyhelyére, Máriazell-be. A zárandoklat 6 napig tart. Részvételi díj II. osztályon 110 P, a III. osztályon 70 P. Ebben az összegben benne van az utazás, az elszállásolás és — kivéve az út első napját — a teljes ellátás költsége. Az útirány oda: Barcs—Szombathely—Sopron—Wiener-Neustadt—Mürzzuschlag. Innét autóbusszal Máriazell-be. Vissza: St. Pölten—Wien, melynek megtekintése után a déli vasuton Barcs felé haza. Mivel az elszállásolásról csak úgy lehet gondoskodni, ha a résztvevők számát jó előre jelzik, kívánatos, hogy a jelentkezések minél előbb megtörténjenek.

Zárandoklat
Máriazell-be.

Felkérem tiszt. papságomat, hogy hívják fel hiveik figyelmét e zárandoklatra. Bővebb felvilágosítást készséggel ad a pécsi Credo-egyesület vezetősége (belvárosi plébánia).

1204

1927

„A Szív“ szerkesztősége (Budapest, VIII. Horánszky-utca 18.) meg akarja indítani a „Das Herz“ c. hitbuzgalmi lapot a németajku hivek részére. Előzőleg azonban tájékozódni kíván arra nézve, hogy körülbelül hány előfizetőre lehet számítani s hogy mi kívánatos: hetenkint vagy csak havonként jelenjék-e meg a „Das Herz“? Ezzel kapcsolatban fölhívom egyházmegyéim németajku hiveinek lelkeszeit, hogy e kérdésekre vonatkozólag tájékoztató jelentéseiket f. évi május hó 20-ig hozzám felterjesszék.

A „Szív“
német nyelvén.

1205

1927

Közlöm tiszt. papságommal, hogy a pécsi Dunántúl Könyvkiadó és Nyomda R. T. könyvkereskedése átvette a regensburgi Friedrich Pustet könyvkiadó cég képviselőjét és kedvezményes fizetési feltételek mellett hajlandó szállítani a nevezett cég összes kiadványait.

A Pustet-cég
kiadványai
a pécsi
Dunántúlnál
kaphatók.

1206

1927

1. P. Ehrenborg Nándor, a római Germanico—Hungaricum volt lelkiigazgatója nagy szeretettel és hozzáértéssel írta meg volt növendékének, a germanikus Coassini Jánosnak életrajzát. Valóban papi eszményt rajzol meg „A papi eszmény felé“ című könyv a szombathelyi papnövendékek fordításában. Minden papnak szíves figyelmébe ajánlom. Kapható a fordítóknál 4 pengőért.

Irodalmi
művek
ajánlása.

2. Dr. Korompai József a Pázmáneum spirituális „Liturgikus utmutatót” állított össze 1927-re. A mai liturgikus mozgalomnak kitűnő eszköze a könyv, melynek az intelligens hívők közötti terjesztését a lelkipásztoroknak szíves figyelmébe ajánlom. Ára 2 P. Kiadja a Regnum Marianum egyházközség templomépítő bizottsága.

3. Pilinyi Gyula budapesti primási irodatiszt kiadásában megjelent a: „Budapest székesfőváros területén levő plébániák, lelkészségek és egyházközségek térképe, utcáinak és házainak jegyzéke.”

A kiadvány célja, hogy a vidéki egyházi hivataloknak a budapestiekkel való hivatalos érintkezését időpazarlás és tévedések kikerülésével lehetővé tegye. Nagy hasznát veheti tehát a lelkészkedő papság, miért is a kis művet szíves figyelmébe ajánlom. Ára postaköltséggel együtt 3 P, a székesfővárosi nagy egyházi és közigazgatási térképpel együtt 10 P. Nyomatott Laiszky János könyvnyomdájában, Esztergom.

Ahol a templompénztár helyzete megengedi, a kiadvány annak terhére is beszerezhető.

1246

1927

Lelkészek
adózása tár-
gyában mi-
nisteri
rendelet.

Az általános kereseti adó, továbbá a jövedelem- és vagyonadó kivételése tárgyában kibocsátott 19900/1925. sz. pénzügyminiszteri rendeletre felhívom tiszt. papságom figyelmét. A rendelet 2-ik §-a felsorolja azon személyeket, akik az általános kereseti adóról bevallást adni tartoznak. Felmerül az a kérdés, vajon a lelkipásztor szolgálati illetménye után tartozik-e kereseti adót fizetni? A hivatkozott törvényszakasz a) pontja az általános kereseti adó alanyául a hasznothajtó foglalkozást űző természetes személyeket jelöli meg, ilyenekül pedig a lelkipásztorok nem tekinthetők.

Ha az adókető közegek a lelkészeketől mégis általános kereseti adó vallomásokat kívánnának, ez esetben nehogy birságotásoknak legyenek kitéve, adjanak vallomásokat, de vallomásaikba szószerint vezessék be az első bekezdésben foglaltakat és a kereseti adó ketése ellen a végső fórumig felebezéssel, illetőleg panasszal éljenek.

Vagyon- és jövedelemadóra vonatkozólag tudomásvétel céljából közlöm a rendelet 5. §-ának h) pontját, amely így szól: „Azok az egyházi javadalmasok és magánszolgálati alkalmazottak, akiknek az 1924. évi mindenemű szolgálati járandóságuk a 2400 aranykorona értékét, vagyis a 36,000.000 papirkoronát nem haladta meg és ezenkívül más jövedelmük nem volt, vagy ha más jövedelmük is volt ugyan, de ez a jövedelem az 500 aranykorona értékét, vagyis 7,500.000 papirkoronát nem haladta meg, jövedelemadóra nem tartoznak vallomást adni és ezen adó alól mentesek.”

Datum Quinque-Ecclesiis, die 30. Aprilis. a. 1927.

† Franciscus m. p.
episcopus.

1927.

VI.

1479

1927

„Az aratás ugyan sok, de a munkás kevés.” (Mt. IX, 37.) Az édes Üdvözítő e megállapításának szomorú igazsága tán sohasem volt annyira érezhető egyházmegyénkben, mint épen napjainkban. Amikor a háborús évek, a forradalom lelki fergetege kiürítették papnevelőintézetünket és összefogva a halállal rendet vágtak amúgy is gyér munkás sorainkban, ugyanakkor a hívek számának, a különböző kulturintézményeknek szaporodásával, illetve fejlődésével az igény napról-napra nő a papi munkáskezek után. S fáj a gondolat, hogy mit lehetne még tenni, ha minden sürgető kérésre, a szükség minden felmerülő és észlelt tünetére mindenüvé küldhetnék elegendő számban munkásokat az Úr szőléjébe.

Felvétel a
papnevelő-
intézetbe.

Már pedig a szükséges enyhíteni, segíteni kell minden áron. Gondoskodnunk kell és lehet is, hogy Isten országában a munka meg ne álljon s a lelkek ügye munkások hijján kárt ne szenvedjen. Nem hihető, hogy a mai tanuló ifjuság, amely a jót és szépet nem az anyagi haszon mértékével méri, nem tudna már lelkesedni azért a pályáért, amely bár sok lemondást kíván, de telve van olyan örömökkal is, amelyek az Isten közvetlen szolgálatán, a lelkek üdvének önzetlen munkálásán kívül el nem érhetők. Igaz, hogy ilyesmikért csak azok tudnak hevülni, akiket a világ romlottsága még nem fertőzött meg, s akik a Bölcsesség könyvének bölcsességével a papi hivatást és a vele járó magasztos örömöket *föllebb becsülik az országoknál és királyi székeknél és a gazdagságot semminek tartják ahhoz képest és az egészség és szépség fölött szeretik azt* (VII, 8, 10).

S hála Istennek vannak még ilyenek is szép számmal. Azért arra kérem tiszt. papjaimat, hogy lelkipásztori hivatásuk felette fontos feladatának tekintsék, hogy az ilyen komoly papi hivatást eláruló, tehetséges és jó magaviseletű gyermekeket szerető gondossággal felkarolják és ha szegényebb sorsúak, anyagi áldozattal, minden lehetséges előny és segítség nyújtásával avagy kieszközlésével Isten hivatott szolgáinak sorába juttatni igyekezzenek. A papi succrescentia kiválasztásában és felnevelésében nemcsak régen, amikor még külön papnevelőintézetek nem voltak, hanem ma is első

sorban a papságnak kell buzgólkodnia. A buzgó fáradozás e téren a jó pap sajátos jellemvonása.

De a főpásztor és papság feladatai mellett kötelességek hárulnak itt a hivekre is. Nekik is keresniök kell a módokat s hozzá kell járulniok, hogy a paphiányon segítve a lelkek szükségletei is kielégíthetők legyenek. Be kell látniok, hogy mennyire áldásos a jó pap tevékenysége és hogy népünk erkölcsi tökéjének letéteményesévé a katolikus Egyházat épen papjainak a munkája teszi. Ajánlják fel tehát jólelkű, egészséges és tehetséggel megáldott gyermekeiket a jó Istennek és a lelkek üdvének a szolgálatára, a módosabbak pedig segíeyezzék a szűkös anyagi viszonyok közt levő és tanulni vágyó gyermekeket, hogy a papi pályára előkészülhessenek. A háború után, alapjaink, pénzünk értékének leromlása miatt a külföldi egyetemeken tanuló theologusainkért nem voltunk képesek előteremteni a költségeket. Derék, katolikus hívek, áldozatos lelkű magánosok Amerikából vállalták értük a felmerülő kiadásokat. Nem egy papja e csonka hazának megértő áldozatkészségük nélkül nem tudta volna befejezni soha magasabb theologiai tanulmányait. És mindezt megtették az idegennek, akit sohasé láttak és valószínűleg nem is fognak látni. Elég volt nekik jutalmul az Úristen áldásán kívül az a boldogító tudat, hogy ők papot neveltek Krisztusnak és az Ő Anyaszentegyházának. Milyen kedves és áldásos, Istennek tetsző cselekedet volna, ha ezt a nemes példát a mi híveink is követnék s ha már egyesekre megerőltető az áldozat, legalább egész közösségek vállalnák egy-egy papi pályára készülő szegény fiú taníttatási költségeit. Ők saját szülöttjüket nevelhetnék, saját hazájuknak, egyházmegyéjüknek tennék s úgy fordulhat, hogy az általuk taníttatott ifjú apostoli munkájának fel nem értékelhető gyümölcseit később maguk élveznék.

Mindezeket most láttam szükségesnek és célszerűnek elmondani, amikor a papnövendékek rendes évi kiválasztásának ideje közeledik. Tiszt. papságomat pedig szeretettel kérem, hogy erre az egyházmegye életében fontos és nagy horderejű mozzanatra hívják fel a hívek figyelmét, népszerűsítsék köztük a köteles közreműködésnek módját, lehetőségeit, a papi pályára hívatást érző tanulóifjakat pedig irányítsák papnevelő-intézetünkbe s adják meg nekik a szükséges utbaigazításokat.

A felvétel a szemináriumba f. évi június hó 30-án és július hó 1-én történik. A pályázni szándékozó — legalább négy gimnáziumi osztályt végzett — tanulók a felvételre keresztlevelükkel (állami anyakönyvi kivonat nem elégséges), utolsó évi bizonyítványukkal, az illetékes plébánostól és hittanártól származó erkölcsi bizonyítvánnyal f. évi június hó 30-án a dél-előtti órákban jelentkezzenek a papnevelő-intézet aligazgatójánál, aki őket a szükséges utasításokkal el fogja látni. Az orvosi vizsgálatot az intézeti orvos végzi. A pályázati vizsgálat és a felvétel július hó 1-én d. e. 10 órakor a

papnevelő-intézet dísztermében fog megtartatni. Megfelelő bizonyítvány és orvosi vélemény mellett azok, akik a német és horvát nyelvet is beszélik, előnyben részesülnek.

A felvételi vizsgálat ideje alatt olyan pályázók, akik ebbeli szándékukat a papnevelő-intézet aligazgatójánál előre bejelentik, ingyenes ellátást nyerhetnek.

Kövessünk el papság és hívek egyaránt mindent, hogy igazi hivatással rendelkező, lelkileg és testileg ép ifjak minél nagyobb számban jelentkezzenek, de mindenekelőtt buzgón *kérjük az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az Ő aratásába.* (Mt. IX., 38.)

1480

1927

Pénzünk értékének megállapodásával kapcsolatban időszerűnek mutatkozott a szentszéki taxák, illetőleg perköltségek címén a felek által fizetendő összegek megállapítása. Erre nézve az egyházi törvénykönyv 1909. can. 1. §-ának szemmeltartásával a következőképen rendelkezem.

1. Köteléki perben minden vagyonos vagy jómódu felperes a keresetlevél benyújtásakor 40 pengőt tartozik lefizetni, amely összeget arra az esetre, ha keresetlevelét a bíróság nem fogadja el, a portóköltségek levonásával visszakap.

2. Válopereknél a keresetlevél benyújtásakor előre fizetendő 24 P.

3. Holttányilvánítások díja 4 P.

Amennyiben a peres eljárás során nagyobb készkiadások, fordítási, tanuzási, kiszállási s egyéb költségek merülnek fel, azok megtérítésére is az érdekelt felek köteleztetnek.

Vagyontalan felperes, ha szegénységét félévnél nem régebbi, hiteles hatósági bizonyítvánnyal és a helyi lelkész jelentésével igazolja, költségeket nem fizet. Vagyontalannak nem tekinthető természetesen olyan egyén, aki ingatlan hiányában is jómódu, vagy jól keres.

Amennyiben valaki oly viszonyok közt él, hogy szegénységi bizonyítványt nem kaphat, de a fentjelzett összeg kifizetésére képtelen, neki az illetékes lelkész bizonyítványa alapján a perköltségek részben el fognak engedtetni az 1914. can. értelmében.

Azokat, akik szegénységüket megfelelően igazolják, a szegények ügyvédje képviseli ingyen. A vagyonos felperes köteles a per elején ügyvédet vallani, illetve ennek részére az 1661. vagy 1659. canon előírása szerint kiállított megbízást adni és a per lefolytatása után ügyvédjének a megállapodás szerinti tiszteletdíjat kifizetni.

Az imént feltüntetett összegek az elsőfokú bíróságot illetik meg.

Szentszéki
taxák és per-
költségek
megállapítása

Fellebbvitel esetén a perköltséget az érdekelt magasabb fokú bíróság állapítja meg. Azokban az egyházi perekben, amelyekben végső fokon az Apostoli Szentszék arra hivatott szervei döntenek, az ott megállapított költségek fizetendőek meg utólag.

1481

1927

Lelkigyakorlatok prézeseknek.

A magyarországi Mária-kongregációk Szövetsége Nagyboldogasszony hetében folyó évi augusztus 14-től 20-ig zárt lelkigyakorlatokat és sorozatos tanácskozásokat tervez a kongregációk prézesei és vezetői részére is. A célkitűzés oly magasztos, a megválasztott eszközök pedig annyira megfelelőeknek látszanak, hogy a magam részéről a legmelegebben ajánlom az azokon való részvételt. Egyben elrendelem, hogy a főhatóságom alatt álló összes egyházmegyei kongregációk megfelelő módon tárgyalják meg, miképpen vehetnének részt a Nagyboldogasszony Hetében. Tájékoztatásul közlöm annak általános tervezetét:

Augusztus 14-én d. u. a vidéki kongregációk kiküldötteinek fogadása és elhelyezése. Veni Sancte. Találkozás a Kongregáció-Otthonban. Gyónás.

Augusztus 15-én d. e. közös szent áldozás. Díszgyűlés vagy részletes magistratusi ülés. D. u. körmenet vagy templomi istentisztelet vagy megbeszélés. Este bevezetés a lelkigyakorlatokba.

Augusztus 16. 17 és 18-án zárt lelkigyakorlat külön: a) prézesek, c) férfiak, c) nők, d) esetleg az ifjúság számára is. A lelkigyakorlatok helye a Kongregáció-Otthon és egyes férfi és női intézetek.

Augusztus 19-én d. e. az Országos Magistratus közös gyűlése. D. u. prézesek gyűlése.

Augusztus 20-án részvétel a Szent István napi várbeli körmeneten.

Ezen tervezetet a központi bizottság részletesen kidolgozva küldi meg a résztvevőknek. A szövetkező kongregációk június havában magistratusi gyűlésükön megtárgyalják a tervezetet és megállapítják, hogy:

1. részt vesznek-e a Nagyboldogasszony-heti ünnepségeken és
2. hányan vesznek részt? És ezt azonnal közlik a központtal. (Budapest, VIII. Horánszky-ucca 20.)

1482

1927

A belügy-miniszter erkölcsvédelmi rendelete.

A m. kir. belügyminiszter úr 151.000/1927. B. M. szám alatt nemzeti, társadalmi, valláserkölcsi szempontból nagyfontosságú rendeletet bocsátott ki a közerkölcsiség védelmére.

Midőn igaz örömmel és elismeréssel fogadjuk a sokoldalú támadás ellenére férfias bátorsággal kiadott rendelkezést, mely hivatva van a durva-

ság terjedését, hivalkodását az erkölcsi érzék és öntudat alásülyedését megátolni, ugyanakkor kötelességünk nekünk is a belügyminiszteri példás kezdeményezést és törekvést minden befolyásunk és munkánk latbavetésével támogatni.

Felkérem ezért tiszt. papjaimat, hogy az alább közölt rendeletet a híveknek a templomban, a vezetésük alatt álló egyesületekben alkalmas módon tudomására hozzák, ismertessék, a hivatalos személyeket és a köz-erkölcsök emelését szívükön viselő jóérzésű embereket a rendelet szellemében való magatartásra s a rendelettel ellenkező kihágások kiküszöbölésére, esetleg megtorlására felhívják.

A rendelet főbb intézkedéseit a következőkben közlöm :

„A közerkölcsiség védelme, vagyis annak biztosítása, hogy a társadalmi élet külső megnyilvánulásaiban az egyesek magatartása mindenkor megfeleljen a jó erkölcs és a jó izlés követelményeinek, a hatóságoknak, kiváltképen pedig a rendőrhatóságoknak és közbiztonsági szerveknek egyik legfontosabb feladata. E feladat keretében is kiemelkedik jelentősége miatt a fogékonyabb természetű ifjúság lelki és erkölcsi épségének megóvása az erkölcsi szempontból káros külső behatásoktól, mert ez a feladat már egy-szersmind fokozott mérvben nemzetvédelmi hivatás is.

Sajnálattal kell megállapítanom, hogy az utolsó évtized zivatarai és főként a külföldről beszüremkedő káros befolyások közerkölcsiségünket is megtámadták.

E káros folyamat erkölcsromboló hatásának megakadályozására és a magyar társadalom erkölcsi színvonalának megvédése érdekében — az eddigi rendelkezések kiegészítéseül — a következőket rendelem :

1. §. A rendőrhatóságok kötelesek mindennemű nyilvános színi vagy egyéb előadást, mutatványt és mulatságot erkölcsrendészeti szempontból az eddiginél fokozottabb mértékben ellenőrizni. Intézkedésekkel kötelesek továbbá megakadályozni azt, hogy olyan darabot, egyes számot vagy mutatványt előadjanak, amely akár a tárgyánál fogva, akár a szereplők magatartása miatt nyilvánvalóan a jó erkölcsökbe ütközik, nemkülönben azt is, hogy a jó izlésbe ütköző táncokat, avagy egyéb táncokat a közerkölcsiséget vagy a jóizlést sértő módon nyilvánosan táncoljanak.

Az engedélyes vállalatok, továbbá az egyes mulatságok rendezői kötelesek módot nyújtani arra, hogy az illetékes elsőfokú rendőrhatóság kiküldöttjei az előadások stb. ellenőrzését minden akadály nélkül gyakorolhassák. A belügyminiszter, mint legfőbb erkölcsrendészeti hatóság, ezt az ellenőrzést az elsőfokú rendőrhatóság helyett kiküldöttjei útján bármikor közvetlenül is gyakorolhatja.

2. §. A rendőrhatalóságok kötelesek rendszeres és hatékony ellenőrzéssel arról is gondoskodni, hogy a közérkölcshöz az érvényben levő, valamint az alábbi rendőri rendelkezések pontos végrehajtásával az utcákon és egyéb nyilvános helyeken is biztosítottassék.

3. §. Az utca és általában a nyilvános helyek erkölcsi színvonalának emelése végett tilos:

1. nyilvános helyen (utcán, személyszállító közlekedési járművön stb.), vagyis egyáltalában minden olyan helyen, amely a nagyközönség részéről megközelíthető, minden káromkodás, továbbá minden olyan hangos trágár beszéd, olyan ocsmány kifejezés használása, vagy szemérmesítő mozdulat vagy taglejtés, amely alkalmas arra, hogy mások jó izlését és erkölcsi érzését sértse;

2. nyilvános helyen tisztességes nőt (leányt vagy asszonyt) ismerkedési célból, alkalmatlankodva, akarata ellenére megszólítani, annak bármi módon alkalmatlankodni, tolakodó módon terhére lenni, őt akarata ellenére követni, avagy neki tisztességtelen ajánlatot tenni;

3. nyilvánvalóan szemérmesítő, érzéki izgatásra alkalmas, avagy egyébként a jóízűt durván sértő sajtóterméket (1914: XIV. t.-c. 2. §-a), képet, szobrot vagy bármi más tárgyat utcai kirakatban avagy egyéb nyilvános helyen, ahol azokat bárki láthatja, kiállítani, kifüggeszteni, kitenni, vetíteni, kínálni vagy árusítani;

4. nyilvános helyen bármily természetellenes fajtalanságra való felhívás, vagy ennek látszatát keltő mindennemű feltűnő viselkedés (tolakodó megszólítás, követés, illetlen taglejtés stb.);

4. §. Aki a 3. §-ban foglalt rendőri tilalmak valamelyikét megszegi vagy annak megszegésében bármi módon közreműködik — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s őt 15 napig terjedhető elzárással és 80 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel kell büntetni.

A 3. §. 1. pontjában felsorolt cselekmények akkor is megállapítják a kihágás tényálladékát, ha azokat nem intézik is kifejezetten más személyhez, vagy nem követik el sértő szándékkal.

E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a m. kir. állami rendőrség működése területén a m. kir. államrendőrségnek a hatáskörébe tartozik.

5. §. Az utcán vagy egyéb nyilvános helyeken akár egyenruhában, akár polgári öltözetben szolgálatot teljesítő rendőrhatalósági közegek, illetve közbiztonsági szervek kötelesek a 3. §. 1., 2., 4. pontja esetében a közöniséget, illetve a védelemre szoruló nőt vagy serdülő ifjúságot a legteljesebb

törvényes védelemben részesíteni és a tilalmazott büntetendő cselekmények elkövetői ellen a feljelentést haladéktalanul megtenni.

Budapest, 1927. febr. 11. Dr. Scitovszky Béla s. k., m. kir. belügy-miniszter.

1483

1927

Folyó évi június hó 4-én hét éve lesz annak, hogy Trianonban a reánk kényszerített békeparancsot a magyar kormány kiküldöttje kénytelen volt aláírni s ezzel Szent István ezeréves országát meggyalázták és magyar testvéreink millióit ideiglenesen ellenségeink igájába hajtották.

A trianoni
gyásznapi év-
fordulója.

Ennek a szomorú évfordulónak emlékére jelen soraimmal elrendelem, hogy június hó 4-én d. u. 4 órakor az összes harangok a plébánia- és fióktemplomokban megszólaltassanak, e gyásznapot követő vasárnap, június hó 5-én pedig az istentisztelet alkalmával hívják fel tiszt. papjaim a hívek figyelmét a reánk nézve oly végzetes béke szomorú következményeire és a hazáért közösen mondják el Eszterházy nádor imáját (Ny. Ájt. 126. o.).

Ugyancsak június hó 4-én a hatóságom alá tartozó összes elemi és polgári iskolákban gyászünnepélyek tartandók, amelyeken ünnepi beszéd alakjában meg kell magyarázni a tanulóknak, hogy mit veszítettünk Trianon miatt s hogyan kell elkészülnünk mindennap az új honfoglalásra, Nagy-magyarország visszaszerzésére.

A Társadalmi Egyesületek Szövetsége Trianon elleni tiltakozásunk erősítése és állandósítása céljából fémből készült, zománcozott, biztosító tűvel ellátott gyászjelvényeket bocsát ki 40 filléres önköltségi áron, hogy a legszegényebb magyar is szíve felett viselhesse tiltakozásának jelképét. E jelvények a Társadalmi Egyesületek Szövetsége útján (Budapest, V., Géza-utca 4. sz.) rendelhetők meg.

1484

1927

Az Emericanumba való felvételért pályázhat minden oly róm. kat. ifjú, aki Pécs valamelyik középiskolájában óhajtja folytatni tanulmányait. Felvétetnek elsősorban pécssegyházmegyei illetőségű szülők jól tanuló és jó viseletű fiai. A kiválóbb növendékek korlátolt számban különböző fizetési kedvezményben részesülhetnek, ugyancsak korlátolt számban kiváló árva fiuk ingyenes ellátást kaphatnak. A szülők anyagi helyzetének, gyermekeik számának és főként a folyamodó fiu tanulmányi előmenetelének és viseletének lehető figyelembevétele mellett a folyamodó a következő fizetési fokozatok valamelyikébe lesz sorozható: havi 40, 45, 50, 60 és 70 pengő. Akik első ízben folyamodnak, főként ha elemi iskolából jönnek, csak a legkivéte-

Pályázat az
Emerica-
numba.

lesebb és legritkább esetben kaphatnak az első évben kedvezményt, mert a tapasztalat szerint a kitűnő elemi iskolai bizonyítványú fiúk is gyakran nem válnak be a középiskolában s így az esetleg nekik juttatott kedvezmény miatt érdemesebb és már bevált növendékek elesnek a kedvezménytől. Egyéb tudnivalókra, a folyamodvány felszerelésére vonatkozó felvilágosítások megtalálhatók a részletes tájékoztatóban, melyet minden érdeklődőnek megküld az Americanum igazgatója. Akik hadiárva fiu felvételéért folyamodnak, a tájékoztató kérésénél ezt a körülményt jelezzék, mert az ily folyamodáshoz más nyomtatvány és más kérvény-felszerelés szükséges. A kérvény beadásának határideje június 15-ike, tehát ajánlatos mielőbb tájékoztatót kérni.

1485

1927

Irodalmi
művek
ajánlása.

1. A magyar kapucinus rendtartomány két mű kiadásával vett részt szent Ferenc hétszázéves jubileumának ünneplésén. Megjelentette *P. Veremund O. Cap.* tollából „A kapucinus rend rövid története” címmel a rend történetét és tevékenységét rövid, áttekinthető összefoglalásban és a kapucinus rend szentjeinek és boldogainak „Asszisi szt Ferenc igaz gyermekei”-nek rövid életrajzát. Mivel az első (ára 2 P.), mint történelmi mű hézagot pótol, a másik meg (ára 3 P) hasznos lelki olvasmány gyanánt szolgálhat, a két könyvet tiszt. papságom figyelmébe ajánlom. Kapható a budapesti kapucinus rendházban (II. Fő-u. 32. sz.)

2. Köztudomású, hogy a legutóbbi időben elszaporodott szekták mily sok lelki kárt okoznak a hívek hitéletében. A papság a fokozottabb éberség és a hívek lelki életének mélyítése mellett különösen felvilágosító iratok terjesztésével védekezhetik a vallási mótely pusztítása ellen. Kiválóan alkalmasok erre a célra a Szent István Társulat népies irányú antiszeztárius füzetek: *Dr. Nyisztor Z.: Baptisták és adventisták* (ára 40 f), *Szezták Magyarországon* (á. 80 f), *Modern babonák* (á. 1 P), *Baptisták* (á. 20 f), *Nazarénusok* (á. 20 f), *Adventisták* (á. 20 f), *Szociáldemokrácia és kereszténység* (á. 80 f). Beszerzésüket és terjesztésüket melegen ajánlom tiszt. papságom figyelmébe.

Pécs, 1927. május 25-én.

† Ferenc s. k.
püspök.

1927.

VII.

1881

1927

Deo favente proximam visitationem canonicam in districtu Értény et Simontornya sequenti ordine institutam sacramentumque s. Confirmationis distribuam : Ordo Visitationis Canon. et S. Confirmationis.

10. Septembris 1927. Regöly	19. Septembris 1927. Felsőireg
11. „ „ Tamási	20. „ „ Magyarkeszi
12. „ „ Pári	21. „ „ Felsőnyék
13. „ „ Nagykónyi	22. „ „ Ozora
14. „ „ Koppányszántó	23. „ „ Simontornya
15. „ „ Értény	24. „ „ Pálfa
16. „ „ Bedeg	25. „ „ Kisszékely
17. „ „ Kánya	26. „ „ Miszla
18. „ „ Tengőd	27. „ „ Pincehely.

1882

1927

Statuto in litt. circul. sub nro 1652/1925. edito conformiter examina prosynodalia anno currenti diebus 6. et 7., examina vero neopresbyterorum diebus 9. et 10. Septembris in aedibus Seminarii iuxta ordinem praescriptum servabuntur. Omnes igitur ad examina dicta obligatos hisce provoco, ut semet Officio dioecetano tempestive insinuent adnotando, an ex materia integra, an vero ex parte, prout sub nro 4652/1909. in litt. circ. concessum est, examen prosynodale subire velint. Examina prosynodalia et neosacerdotum.

1883

1927

Presentibus notum venerabili Clero Dioecetano reddo, nullam inde ab 1. die Januarii a. 1928. esse orationem s. d. imperatam, quae in Dioecesi nostra intra Missas per modum praecepti et obligationis sit dicenda. Oratio imperata cessat ab a. 1928.

Per totum vero annum in Missis — servatis rubricis — sumi possunt collectae pro opportuna tempestate secundum exigentiam vel „ad petendam pluviam“, vel „ad postulandam serenitatem“, vel potius „ad epellendas tempestates.“

1884

1927

Ordinatio.

Die 29. Junii a. c. in Cathedrali Ecclesia Nostra Quinque-Ecclesiensi per impositionem manuum mearum ad sacrum Presbyteratus ordinem promoti sunt sequentes Diaconi Dioecesani: *Josephus Árpás, Ernestus Belázy, Julius Halász, Carolus Szigethy.*

1885

1927

Novi alumni
Seminarii.

In concursu die 1. Julii a. c. habito sequentes admissi sunt in Seminarium Nostrum alumni: pro I. a. theol.: *Victor Kiss, Josephus Szinger, Josephus Szokoli*; pro VII. cl. gym.: *Paulus Szőke*; pro VI. cl.: *Georgius Szücs, Carolus Szünder*; pro V. cl.: *Ernestus Baranyai, Joannes Hirt, Franciscus Jáger, Ignatius Lehr, Josephus Müller, Joannes Scheich, Franciscus Schneider, Ludovicus Tóth, Josephus Turóczy, Alexander Vajda.*

1886

1927

Personalia.

Antonius Kovács cub. int. Suae Sanct. ad hon., vicearchidiaconus districtus Dombóvár, parochus Szakály-ensis erga preces proprias a munerei vicearchidiaconi relevatus, idemque munus *Colomanno Varga*, par. in Döbrököz, insp. schol. commissum est.

Michael Ambach par. Dunakömlőd-ensis a munere scholarum inspectoris erga preces proprias relevatus, eidem muneri in eodem districtu *Petrus Frost* par. in Németskér praefectus est.

Michael Horváth adm. in Felsőszentmárton nominatus et investitus est par. ibidem.

Aemilius Petz catecheta Qu.-Eccl. et praef. in Inst. Emericano translatus est ut cooperator in Püspökszenterzsébet. *Ernestus Ollop* subdiaconus nominatus est catecheta Qu.-Eccl. et praef. in Inst. Emericano.

Cooperatores translati sunt: *Colomannus Kovácsévits* e Máriakéménd in Vásárosdombó, *Gasparus Czár* e Püspöklak in Máriakéménd, *Paulus Varga* e Bogdása ad Szabadszentkirály.

Neomystae missi sunt: *Franciscus Árpás* in Bogdása, *Ernestus Belázy* in Püspöklak, *Julius Halász* in Szászvár, *Adalbertus Szigethy* in Berkesd.

1887

1927

A missziós mozgalom hazánkban is örvendetes haladást mutat. Az 1925-ik évben gyűjtött 325 millióval szemben 1926-ban már 495 milliót küldtek be a magyar kat hívek a pápai missziós egyletek számára a magyar központi missziós tanácsnak. Mindamellett még távol állunk a Szentatya azon szándékától, hogy minden katolikus, ki eszével élni tud, tagja legyen valamely missziós egyesületnek.

Opus Pontificium a S. Petro ajánlása.

Különösen az *Opus Pontificium a S. Petro Apostolo*, melynek célja a bennszülött papság nevelésének előmozdítása, látszik még kevésbé ismertnek hazánkban. E társulat számára ugyanis 1925- és 1926-ban csak három egyházmegye küldött be adományokat 8 millió korona értékben, viszont a külföldön ez a mű mindenütt igen nagy lelkesedést és áldozatkészséget vált ki a hívekből.

A Szentatya, aki egy ideig a nagy papnevelő, Borromei Szent Károly utóda volt a milánói érseki székhelyen, nem szűnik meg e mű nagy fontosságát hangoztatni. *Rerum Ecclesiae gestarum* című enciklikájában hivatkozik arra, hogy maguk az apostolok is hithirdető utjukban mindenütt a bennszülött lakosságból állítottak méltó férfiakat az általuk alapított hitközségek élére. S e meggyőződésének megfelelően a Szentatya nemrég 6 kínai püspököt szentelt, sőt tervbe vette Ugandában egy néger püspök szentelését is, s e tervét csak az angol kormány magatartása miatt nem tudta eddig megvalósítani.

A Szentatya a Szentlélek vezetése alatt állt, mikor elődjéhez, XV. Benedekhez hasonlóan felismerte a bennszülött papság nevelésének óriási fontosságát. Enélkül lehetetlen volna szent hitünk terjedését a pogányok között meggyorsítani. A mai ütemben a hitlejlesztés nem haladhat, mert akkor teljes bizonyossággal megelőznek bennünket a két nagy ellenség: a protestantizmus és az izlám. Hisz a jelenlegi módszer mellett pl. Kínának 4000 esztendőre lenne szüksége, hogy katolikus legyen. Mert tegyük fel — s e feltevésünkben a statisztikára támaszkodunk, — hogy jelenleg évenként 400.000 pogány lép az egyházba, kiknek gondozása 400 új papot igényel: vajjon honnan adhatná a fehér faj a nagyszámu papságot a misszióknak, mikor a belföld ellátása papokkal szintén nehézségbe ütközik. Pedig e 400 papon felül továbbiak kellenek a hit továbbterjesztésére is.

E nagy probléma csak bennszülött papság nevelésével oldható meg. A dolgot a Szentatya oly sürgősnek látta, hogy 1½ millió holland forintot vett kölcsön 5%-os kamatra 22 évi törlesztésre, hogy a bennszülött papság

neveléséhez szükséges szemináriumok építése a missziós területeken *haladéktalanul* megkezdődhessék. Bízok az egyház püspökeiben, papjaiban és híveiben, hogy ez összeg kifizetésében neki segítségére lesznek. Bízok abban is, hogy lesznek nagylelkű keresztények, akik bennszülött kispapok neveltetési költségeit vállalni fogják akár „burzák” alapításával, azaz oly tőke lefizetésével, melynek kamatai egy kispap nevelésére állandóan elégségesek, akár az évről-évre szükséges „penziók” adományozásával.

„Szent Péter Művét” már folyó évi II. körlevelemben 607/1927. szám alatt (I. III. p.) ismertettem és ajánlottam. Ezuttal újból kérem tiszt. papjaimat, hogy ezt az egyesületet karolják fel s annak a hívek körében is toborozzanak tagokat. Hőn óhajtom, hogy egyházmegyém papsága és hívei legalább egy bennszülött papnövendék nevelésének költségeit, melyek világ-részenként évi 250—500 pengő között mozognak, nagylelkű áldozatkész-séggel vállalnák. A magam részéről szívesen ajánlok fel évi 100 P-t e célra. A legközelebbi koronán esperesi kerületenként határozzák meg tehát azt az összeget, amelyet e célra évenként papjaim a maguk részéről felajánlanak és erről a koronai jegyzőkönyvekben is tegyenek jelentést. Egyben megengedem, hogy az egyes templompénztárakból az anyagi viszonyokhoz képest 1—10 pengőig terjedő összeg beküldessék e sz. célra minden év október havában. Ugyanekkor küldendők be egyéb hozzájárulások is „O P” jelzéssel.

Lisieuxi sz. Teréz, Szent Péter Művének égi pártfogója, aki életében annyi imát és áldozatot ajánlott fel az Urnak a misszionáriusokért, fáradozásunkat bizonyára azzal hálálja meg, hogy Isten bőséges áldását esdi le egyházmegyénk papságára és hiveire.

1888

1927

A pengőérték
bevezeté-
sével kapcsó-
latos ren-
delkezések

A m. kir. kormány 10500/1926. M. E. számú rendelete értelmében f. évi január hó 1-től pengőértékben való kötelező számítás lépett életbe. Eszerint tehát az 1926. évi számadások még korona értékben, az 1927. évi számadások azonban már kizárólag pengőértékben készítendők el.

Tájékoztatásul a számadások helyes és egyöntetű elkészíthetése céljából a következőket rendelem el:

Koronának pengőre való átszámításánál 12500 koronát egy pengőnek kell számítani. Ha az átszámítás törtet eredményez, a féllillér vagy ennél nagyobb tört egész fillérnek, a féllillérnél kisebb tört pedig nem számítandó. Az 1926. évi naplókban zárlat alkalmával mutatkozó pénztári maradványok ezen mód szerint számítandók át pengőre és az 1927. évi januári naplókba kezdőleges maradványokként csak pengőben vezetendők elő.

2230/1926. számú rendeletem szerint alapítványokról, melyek a Pécs-

egyházmegyei Alapítványi Hivatalban vannak gyümölcsözőleg elhelyezve, számadást készíteni nem kell. Ellenben minden egyéb, nem az Alapítványi Hivatalban elhelyezett I—III. csoportbeli alapítványi vagyonról számadás készítendő, akár ingatlanban, akár magánadósoknál stb. vannak elhelyezve. Templomszámadások továbbra is az eddigi előírás és rendelet szerint készítenők el.

Ingatlanok becsértékének pengőre való átszámításánál egy aranykoronát 1·16 pengőnek kell számítani, s az ingatlan értéke a számadásban eszerint állítandó be. Tekintettel arra, hogy terményekben kikötött bérfizetések igen sok esetben surlódásokra és félreértésekre vezethetnek, — egyébként sem bizonyultak az utolsó időben célszerűeknek, — elrendelem, hogy a jövőben kötendő bérleti szerződésekben az évi bért tekintettel pénzünk értékének állandósulására pengőben kell felvenni. S amennyiben terményekben teljesítendő bérfizetésekről még szerződések érvényben volnának, a felek beleegyezésével ezek megváltoztatását tanácsolom.

Magánadósoknál elhelyezett templompénzek, a régi értéknek a templomszámadás 3. rovatában való feltüntetése mellett, ugyancsak pengőre átszámítva a számadás 4—6. rovatában tüntetendők fel. S amennyiben magánadósnál elhelyezett templompénz pengőre átszámítva az egy fillért nem éri el, az esetben a számadás 4—6. rovata kitöltetlen marad. Ha a templomnak több magánadósa van, s az egyes kihelyezett tételek pengőre átszámítva az egy fillért nem érik el, ezen tételek összértékét kell pengőre átszámítva a számadás 4—6. rovatában feltüntetni.

Jó pénzben magánadósoknál elhelyezett templompénzeknek valorizáltan való követelése ügyében tanácsos minden egyes esetben az egyházmegyei hatóság jogi véleményét kikérni.

Értékpapírok, amelyeknek névértéke pengőértékben már meg van állapítva és ezen érték felülbélyegzés vagy kicserélés folytán már ki van fejezve, ezzel a pengőértékkel kell számadásba venni. — Értékpapírokat, amelyeknek névértéke pengőértékben megállapítva még nincs, — ideértve az összes magyar államadósági kötvényeket is, — pengő értékarány szerint kell pengőre átszámítani, s amennyiben több értékpapírról van szó, az egyes értékpapírok értékét nem szükséges külön átszámolni, hanem elegendő a számadás 3. rovatában egyenkint koronában részletezett értékpapírok összértékét pengőre átszámolni, mivel ezen utóbbi értékpapíroknál, mint a jó pénzben magánadósoknál elhelyezett templompénzeknél nem annyira az érték meghatározása a főcél, hanem inkább azoknak egy esetleges valorizáció szempontjából való nyilvántartása.

Végül tájékoztatásul közlöm még, hogy a koronaértékű pénzjegyek

közül az 1000—100.000 koronások csak folyó évi június hó 30-ig voltak forgalomképesek, ezután már csak a Nemzeti Bank fiókjainál válthatók be. Az 500.000 és 1.000.000 koronás államjegyek továbbra is forgalomképesek maradnak.

1889

1927

Szentolajok
ára.

A kiosztott szent olajok ára gyanánt plébániánként 1 P 50 f a plébániatemplomok pénztárainak terhére az alap. hivatal befizetési lapjain „0” jelzéssel mielőbb beküldendő.

Együttal felhívom azon plébániahivatalokat, amelyek még a tavalyi szent olajok árával tartoznak, hogy az 1737—1926. körlevéli szám alatt megjelölt összeget haladéktalanul terjesszék fel az Egyházm. Alap. Hivatalhoz.

1890

1927

Nyugdíjas
papjaink
kereseti adója
tárgyában
intézkedés.

A folyó évi június 21-én megjelent Budapesti Közlöny 138. száma közli az általános kereseti adó, valamint az alkalmazottak kereseti adója tárgyában kiadott 30.000/1927. számú kormányrendeletet, amelynek 16. §-a 1. p. szerint az alkalmazottak kereseti adójának alapját képezik többek között az élvezett kegy- és nyugdíjak is. S mivel az utalványozó hatóság köteles a kereseti adót a kifizetett nyugdíjból levonni s annak beszolgáltatásáért felelős, egyidejűleg utasítottam az Egyházmegyei Alapítványi Hivatalt, hogy nyugdíjas papjaink nyugdíjából a fentidézett rendelettel megállapított kereseti adót vonja le és az illetékes adóhivatalokhoz juttassa el.

Ezt tudomásvétel céljából ez uton közlöm az összes érdekelttel.

1891

1927

Lelkészek
kereseti adó-
kötelezett-
sége.

Az imént említett 30.000/1927. számú pénzügyminiszteri rendelet a kereseti adót új alapokra fekteti és az előző rendelkezésekkel szemben újításokat és módosításokat tartalmaz, amelyeket szükségesnek tartok tiszt. papsággal az alábbiakban ismertetni.

E rendelet értelmében minden alkalmazott köteles kereseti adót fizetni, akinek heti javadalmazása 20 pengőt, havi javadalmazása pedig 80 pengőt meghalad. Az egyházi szolgálatban álló lelkészek, javadalmazók stb. kereseti adót fizetni kötelesek. Az alkalmazottak kereseti adója alá eső szolgálati járandóságokra nézve sohasem az előző évi, hanem mindenkor a folyó évi jövedelem az irányadó. Miután pedig az adótételek a heti 20 pengő, illetőleg a havi 80 pengőt meghaladó járandóságokra vannak alapítva, ennél fogva az adókötelezettség szempontjából is a szolgálati járandóságoknak heti, illetőleg havi összegét kell irányadóul venni, még pedig függetlenül

attól, hogy vajjon a szolgálati járandóságoknak az egész évi összege a 960 pengőt meghaladja-e vagy sem.

Az alkalmazottak kereseti adójának alapja az adóévben élvezett fizetés, bér, zsold, díj, napidíj, lakpénz, személyi pótlék, korpótlék, működési, drágasági és bármily más pótlék és jutalom fejében, vagy más egyéb címen járó *állandó* természetű illetmény, továbbá a jutalék, egyezmény, vagy darabszám szerint járó díj, napidíj és más egyéb szolgálati viszonyból, illetőleg hivatásszerű foglalkozásból eredő, változó természetű járandóság, végül a nyug- és kegydíjak, nevelési járulékok, vagy más ilyen természetű nyugellátások, végkielégítések és nyugdíj-megváltások, amelyeket a szolgálatadó, nyug- és kegyellátási intézet, alap vagy alapítvány ad. A természetben járó illetmények pénzbeli értéke a helyi viszonyoknak megfelelően számítandó ki. A *változó* természetű járandóságok közé tartoznak egyházi javadalmasoknál a természetbeni járandóság (párbér), a javadalmas részére haszonélvezetül átengedett ingatlanok megmunkálása céljából az egyházközség (hívek) által szolgáltatott kézi vagy igásmunka értéke, vagy a haszonélvezett ingatlan megmunkálásának megváltásaképpen készpénzben fizetett összeg, az esketési és keresztelési, avatási és temetkezési stóladíjakból, valamint általában az egyházi cselekményekért a jogszokás alapján követelhető díjakból (például házszentelési koledából) folyó bevétel, a misealapítványokból a javadalmas kezéhez folyó bevételek, az államtól, a községtől, az egyházmegyétől, vagy bármely közalapból illetmény (kongrua)-kiegészítés, segély, havi drágasági segély, családi pótlék, vagy más címen nyert bevétel — a helybeli templomvagyon, (fabrica) bevételi többlete, amennyiben a fennálló szabályok szerint ez a többlet az egyházi javadalmas javadalmaszására szolgál.

A szerzetesrend tagjainak a rendhez való viszonya nem minősíthető szolgálati viszonynak, következésképpen a tagoknak a rendtől élvezett ellátása és esetleg pénzbeli jövedelme sem tekinthető kereseti adó alá eső szolgálati járandóságoknak. Ha azonban valamely szerzetes máshonnan is, mint például a szerzetes-plébános, a hivektől húz jövedelmet, akkor ez a jövedelem, amely nem a rendtől származik, mint szolgálati járandóság kereseti adó alá esik. Szolgálati illetményt képez továbbá a szerzetesrendhez tartozó tanárnak az államtól, vagy a várostól élvezett illetménye vagy segélye.

A hivatali kiadással egybekötött járandóságok közé tartozó úgynevezett reprezentációs költségek címén élvezett külön illetmény csak akkor nem tartozik kereseti adó alá, ha az alkalmazott beigazolja azt, hogy a reprezentációs díjazást hivatali állásával kapcsolatos kiadásokra fordította.

A szolgálati illetmény fejében haszonélvezett (és nem csupán használt) ingatlanokból vagy más adótárgyakból származó jövedelem abban az esetben, ha az illető ingatlan (föld, ház) *hozadéki adóját a haszonélvező javadalmas köteles viselni és fizetni*, az alkalmazottak kereseti adója alá nem vonható. Ehhez képest nem tekinthető kereseti adó alá eső szolgálati illetménynek például az egyházi javadalmasoknak (lelkészeknek, tanítóknak, stb.) az a bevétele, amely az általuk haszonélvezett olyan földbirtokból származik, vagy olyan természetbeni lakásul, avagy egyéb olyan célra

használt épületből ered, amelynek hozadéki adója (föld-, házadó) őket terheli.

A lelkész természetbeni lakásának hasznértéke a lelkész szempontjából a lakásnak házadó mentessége ellenére sem vehető szolgálati illetménynek abban az esetben, ha a lelkész a lakás hasznélvezőjének tekintendő.

Ha azonban az egyházközség valamely bérelt épületben ad a lelkésznek természetbeni lakást, akkor a lelkész az ilyen lakásra nézve nem tekintendő hasznélvezőnek, következésképpen lakásért fizetett bérösszeg a lelkész lakbér-illetményének veendő.

Ha a lelkész a saját költségén segédlelkészt alkalmaz, úgy a segédlelkésznek kiszolgáltatott pénzbeli járandóságok, valamint a természetbeni járandóságának pénzbeli értékét, mint hivatali kiadást alkotó terhet, a lelkész szolgálati járandóságából le lehet vonni, de kizárólag csak abban az esetben, ha a lelkésznek ebbeli minőségben nincsen föld, vagy ház-hasznélvezete, amelynek kereseti adó alá nem eső jövedelméből a segédlelkész alkalmazásának költségeit egészben, vagy részben fedezni tudná.

Az alkalmazottak kereseti adóját a város, vagy a községnél kapható illetmény jegyzék alapján kell befizetni, ahol a befizetés módját illetően minden egyes lelkész a szükséges nyomtatványokat díjmentesen megkapja.

1892

1927

A nógrád-
verőcei papi
otthon
ajánlása.

A váci egyházmegye papsága nagyérdemű püspökével az élén a régi püspöki nyaralót, a nógrádverőcei Migazzi-kastélyt nagy áldozattal papi nyugdíjas és üdülő-otthonná alakíttatja át. A 20 lakószobával rendelkező otthonban, melynek vezetését az isteni szeretet leányai fogják ellátni — más egyházmegyék nyugdíjas és üdülésre, vagy nyári pihenésre szoruló papjai is felvételt nyerhetnek önköltségi áron számított ellátási díjak ellenében.

Az otthon 200 holdas püspökségi erdő szélén, szemben a visegrádi rommal, 500 méternyire fekszik a Dunától és az orvossal és gyógyszerházzal bíró Nógrádverőce községtől, 10 percnnyire a nógrádverőcei és kismarosi vasuti állomástól.

Az új otthont, mely előreláthatólag f. évi október havában fog megnyílni, azzal ajánlom tiszt. papságom figyelmébe, hogy ha mint nyugdíjas állandó tartózkodásra óhajtana valaki papságom közül az otthonba vonulni, előzetes ajánlásunkat beszerezve lehetőleg már most kérelmezze felvételét a váci egyházmegyei hatóságtól.

1893

1927

A földbirtokrendezés folytán az O. F. B. a fennálló törvények értelmében az u. Az O. F. B. n. vagyonváltsági földekből is juttatott mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlanokat. által juttatott Ezen ingatlanok vételárát természetesen az államkincstár javára meg kell földet fizetni. Éppen ezért közlöm a t. papsággal a 100/1926. és 20.000/1926. számú hasznbérére pénzügyminiszteri rendeleteket, amelyek a vagyonváltsági földek után fizetendő hasznbéri s megváltási összeget s ennek alapján a megváltási árat a földhöz juttatottak könnyebbségére és előnyére

kedvezményesen szabályozták. A 100/1926. számú pénzügyminiszteri rendelet ugyanis árára vonatkozó pénzügyminiszteri rendeletek a vagyonváltás címén az állam által átvett s az igénylőknek juttatott földek kataszteri tiszta jövedelmének minden koronája után:

a) az első öt évben 2 P 40 fillér, azontul pedig 2 P 88 fillér haszonbér fizetési kötelezettséget állapít meg, mely haszonbér azonban kat. holdanként 16 P 80 fillérnél kevesebb és 50 pengőnél több nem lehet.

A haszonbérek évnegyedes részletekben előre fizetendők és pedig minden naptári évnegyed első hónapjának 15-ig.

Az adókat és egyéb közterheket a földhöz jutott tartozik viselni. A váltásföld ára az említett rendelet 8. §-a értelmében a megállapított haszonbér 25-szöröse.

Az esetleg igényelt mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlanok árának kiszámításánál szükséges tudni az igényelt föld kataszteri tiszta jövedelmét, ennek alapján számítás lehet tenni azután arra nézve, vajjon az egyházközség jobban jön-e ki azon esetre, hogy a mondott földek után nem fizetne haszonbért, hanem élne azon előnnyel, amelyet a 20.000/1926. P. M. számú rendelet nyújt.

A 20.000/1926. P. M. számú rendelet 3. §-a értelmében ugyanis a vagyonváltásföld tőkéje (ára) fizethető akár egyszerre, akár részletekben, akár előre megállapított törlesztési terv szerint (annuitás).

A törlesztőterv szerint a földtőkét (11. §.) 10, 15, 20, 25, vagy 30 év (20, 30, 40, 50, 60, félév) alatt lehet fizetni féléves előleges részletekben. A törlesztőterv szerint való fizetés esetén a haszonbér helyébe a kamat lép, mely 4%-ban van megállapítva s kezelési költség címén a kincstárnak fizetendő a tőke 0.2%-a. A fizetések minden év április és október 1-én esedékesek. Késedelmes befizetés esetén 8% kamat számíttatik fel az esedékesség napjától a befizetés napjáig az esedékes félévi részlet után.

A törlesztőterv szerint való fizetést az illetékes pénzügyigazgatóság engedélyezi, de a megváltási (juttatási) eljárás során is lehet kérelmezni a O. F. B.-től. Ez esetben kérni kell a földtőke összegének megállapítását és előterjeszteni azt, hogy hány féléves részletben kívánja a földhözjutott a váltásösszeget megfizetni. Megjegyezni kívánom, hogy a hivatkozott rendelet értelmében csak 20, 30, 40, 50, vagy 60 féléves részletekben történő fizetésre lehet kérelmet előterjeszteni s nem lehet pl. 6, 8, 12, 24, 28. stb. félévre.

A most részletezett annuitásos fizetés a földhözjutottakra nagy kedvezmény, mivel a törlesztési terv szerint való fizetés engedélyezés után a földhözjutott a haszonbér helyett tőke hiányában a föld árának összege után csak 4% kamatot fizet s példának okáért 25 vagy 30 éves törlesztésnél alig éri meg a terhet abban az esetben, ha a földön okszerűen gazdálkodik s a föld nem valami nagyon rossz összetételű.

1894

1927

Elvi jelentőségénél fogva egész terjedelmében közlöm tőpapságommal a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 20.054/927. l. ü. o. sz. a. kelt s vármegye köz. bizottságához intézett rendeletének másolatát.

„A róm. kat. iskola fűtésére szolgáló tüzifa-járandóságnak ki által leendő szolgáltatása iránti vitás ügyben a tek. köz. Bizottság 556/925. kb. sz. véghatározatát a közbevetett felelőzés folytán felülbírálván, véghatározatot hoztam s azt a vonatkozó tárgy-iratok kapcsán további eljárás végett idecsatoltan megküldöm.

Egyben a tek. köz. Bizottság 2 360/kb. 1925. számú, kapcsolatos felterjesztésére való hivatkozással még a következőket közlöm.

A tek. köz. Bizottság a kegyuratlaná vált és elszegényedett plé-

Vall. és köz-
okt. min. dön-
tés kegy-
uratlaná
vált plébá-
niák fenntar-
tási költsé-
geinek kive-
tése tárgya-
ban.

bániák ügyének rendezését generaliter figyelmembe ajánlotta s a megoldás módjaként először az elszegényedett plébániák összevonását, illetve megszüntetését, másodszor a kegyuraságoknak önkéntes vállalkozás esetén való visszaállítását jelölte meg. Az előbbi megoldást azonban az illetékes egyházi hatóságokkal egyetértőleg úgy egyházpolitikai, valamint erkölcsi és hitéleti szempontból teljesen lehetetlennek kell ítélnem, — a másodikra nézve viszont magam is abban a nézetben vagyok, hogy a kegyuraságok visszaállításáról, vagy a megváltási egyességek revíziójáról csakis önkéntes elvállalás esetén és értelmében lehet szó, mert ha az ily kegyuraságok, valamely létesítendő jogszabály útján visszaállítatnának s ha ekként a volt kegyurak, akik békeidőben teljes összeggel megváltották kötelezettségeiket, most az eddig joghatályukban senki által kétségbe nem vont egyességek szerint befizetett váltságtőkének teljesen rajtuk kívül álló elértéktelenedése okából újabb kötelezettségekkel terheltetnének meg, — ez a megoldás oly méltánytalan belenyulást jelentene a magánjogokba, amely nem közmegnyugvást, de igen széles körökben való jogos felzúdulást idézne elő.

Az önkéntes békés rendezésre talán egyes esetekben módot nyújtana az a vegyes bizottsági eljárás, amelyre a tek. köz. bizottság hivatkozott véghatározatában is utalt, a kérdés általános rendezésére azonban alig remélhető, hogy ez a mód alkalmas legyen. Ezért, azt hiszem, az egyetlen helyes megoldás csupán az elszegényedett plébániák fenntartási költségeinek (tehát nem csupán a fentebb tárgyalt iskolai szükségleteknek) a hívek által egyházi adóként való viselésében fedezhető volna. A szóban forgó terhek ugyanis nyilvánvalóan a hitélet, az egyházi célok, tehát az egyház-község tagjainak specifikus hitfelekezeti, azaz vallási érdekeinek és szükségleteinek a kielégítését szolgálják, a legtermészetesebb megoldásként tehát jogpolitikai szempontból is az a módozat jelentkezik, hogy a terheket azok viseljék, akiknek javára azok fordíttatnak. Ennek a felfogásnak támaszt ad a magyar közjognak az az általánosan ismert és vallott szabálya, amely szerint a vallásfelekezetek egyházi és iskolai adókat kivethetnek. Ezt a tételt az „elismert“ felekezetekre nézve kifejezetten kimondja az 1895. évi XLIII. t. c. 9. §-a, — egészen kétségtelen azonban, hogy ezt a szabályt a törvényhozás a „bevett“ felekezetekre nézve is élő jognak tekinti, ami nyilvánvaló abból a szembeállításból, hogy az elismert felekezeteknek a javára nem engedélyezi az adóknak közigazgatási úton való behajtását. Ez a megoldási mód sem a magánjogokat nem sérti, (mint a kegyuraságok kényszerű visszaállítása), sem egyházpolitikai, erkölcsi és hitéleti szempontból nem kifogásolható, (mint az elszegényedett plébániák megszüntetése), hanem ellenkezőleg harmonikusan illeszkedik bele a magyar alkotmányjog rendszerébe.

A magam részéről tehát úgy a , valamint minden más hasonló esetben ily értelmű eljárásnak, vagyis a hívekre való megfelelő adókivetésnek az inaugurálását vagyok kénytelen az illetékes egyházi főhatóságoknak figyelmébe ajánlani.

Budapest, 1927. évi május hó 3-án. A miniszter rendeletéből:
Angeli Róbert s. k. miniszteri tanácsos.

1895

1927

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 45.800/1927. számú rendelete (megjelent a Hivatalos Közlöny f. é. jul. 1. számában) alapján a főhatóságom alá tartozó tanító- és tanítónőképzőintézetek, polgári- és elemi iskolákra nézve a nagy szünidőt f. évi szeptember hó 10-ig meghosszabítom. A beiratások szeptember 12-én és 13 -án akként végzendők el, hogy az iskolai év ünnepélyes megnyitásával a rendes tanítások 14-én megkezdődhessenek.

A nagy szünidő meghosszabbítása.

1896

1927

1. Régen érzett nagy hiányt pótol a Szent István-Társulat azzal, hogy a Szentírás új fordításából az *Evángéliumokat* és az *Apostolok Cselekedeteit* közzéadta és kilátásba helyezte, hogy a tél folyamán olcsó, népies kiadást is fog belőle készíteni.

Irodalmi művek, lapok ajánlása.

Az Evángélium az Oltáriszentség mellett az Egyháznak legnagyobb kincse, amelyet féltékeny gonddal őriz, hogy egy betűje se vesszen el és ép oly nagy igyekezettel terjeszt hívei között, hogy az Üdvözítő élete és tanítása közvetlenül sugározza rájuk éltető és megszentelő erejét.

Az Evángéliumok ismereteinek a terjesztése is egy azok közül a szolgálatok közül, amelyeket Jézus Krisztus királyi uralma tőlünk papoktól megkiván és a szekták terjeszkedése ellen is hathatós eszköznek fog bizonyulni. Erre az evángéliumok új kiadása kiválóan alkalmas, mert nemcsak a szöveg van az értelem szerint bekezdésekre osztva, hanem a bőséges jegyzetek úgy vannak berendezve, hogy míg teljes magyarázatát adják a szövegnek, ugyanakkor az értelem szerint összetartozó részeket is címfeliratokkal teszik felismerhetőkké. Ekként az új fordítás magának a papságnak is kitűnő exegetikus segítőkönyvvül szolgál, amelyet a Szentírás mindennapi olvasásánál haszonnal forgathat és homiliák készítésénél kitűnő szolgálatot fog tenni. Viszont híveink kezébe sem adhatunk alkalmasabb lelki olvasmányt és szebb ajándékot az új magyar szentírásnál, melyet a legmelegebben ajánlok tiszt. papjaim és híveim figyelmébe.

2. A Szent István-Társulat által az új elemi népiskolai tantervvel kapcsolatos tankönyvreform során kiadott *Kis Biblia* bevezetését a főhatóságom alá tartozó összes elemi iskolákba leendő bevezetésére nemcsak ajánlom, hanem óhajtom is. Szóban forgó Kis Biblia úgy tartalom, mint kiállítás tekintetében elsőrangú s az egyöntetűség végett is szükséges, hogy iskoláinkba már a most következő tanévben tankönyv gyanánt bevezetessék. A Kis Biblia részletes ismertetését tartalmazza az a körlevél, amelyet a Szent-István-Társulat minden egyes plébánia hivatalnak megküldött.

3. *Járosy Dezső*, mint az Országos Magyar Cecilia Egyesület igazgatója az 1908. év óta fennállott Egyházi Zeneközlöny folyóirat helyett 1919. évtől kezdődőleg *Zenei Szemle* cím alatt új folyóiratot alapított a zenetudomány és a hangversenyélet tovább fejlesztésére. A lap élére új szerkesztőt állított és két új főmunkatársat szerzett, úgy hogy ma Magyarország író gárdájának elitje csoportosul a lap új zenei programjának hűséges és önzetlen szolgálatában. Eddig 5 szám jelent meg, amelyekről mind a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium művészeti szakosztálya, mind pedig az Országos Zeneművészeti Főiskola igazgatósága is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a folyóirat magas színvonala felől.

Mindezek alapján szóban forgó folyóiratot a főhatóságom alá tartozó intézeteknek, papságomnak, a tanároknak, tanítóknak és kántoroknak beszerzésre figyelmükbe ajánlom. Előfizetési díj évi 10 pengő. Egy szám ára 1 pengő. Az előfizetési díjak az Angol Magyar Bank címére küldendők.

Datum Quinque-Ecclesiis, 5. Julii. a. 1927.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1927.

VIII.

2085

1927

Még fel sem ocsudott a magyar katolikus Egyház abból a szívet-lelket égető fájdalomból, amely Prohászka Ottokár székesfehérvári megyéspüspöknek hirtelen bekövetkezett halálával érte, máris újabb súlyos csapás szakadt rá. Két hatalmas csillag ragyogott a szomorú katolikus magyar éjszakában, amelyek világítottak és utat mutattak nekünk, vigasztaltak és reményt öntöttek csüggedő lelkünkbe s mintha csak egyik a másikat vonzotta volna, rövid négy hónapon belül mindkét csillag kialudt és lehullott az örökkévalóság tengerébe. Csak rövid, néhány szóból álló mondat az, amely tudunkra adja a szörnyű valóságot:

Csernoch János
bíboros-herceg-
primás halála.

dr. Csernoch János

bíboros, Magyarország hercegprímása, esztergomi érsek, egyházmegyénk metropolitája ma reggel 6 órakor az Úrban elhunyt. *Pupilli facti sumus absque patre* (Or. Jerem. v. 3.) Kevés szó és mégis milyen sokat mond. Ebben a pillanatban még nem látjuk egészen tisztán, hogy mit veszítettünk, de fájdalomtól elszorult szívünk megérzi a veszteség súlyát, amikor könnybe lábadt szemünk a sötét jövőbe tekint. Csak a mindnyájunk sorsát intéző isteni Gondviselésbe vetett szent hitünk és rendíthetetlen bizalmunk erősít bennünket, hogy össze ne roppanjunk a reánk bocsátott keresztek súlya alatt s a vigasztalásnak gyógyító balzsamát önti fájdalomtól sajgó lelkünk sebeibe, hiszen akik eltávoztak tőlünk, azok nem hagytak el bennünket, hanem ott fenn az örök hazában még hathatósabban sietnek segítségünkre, mint itt a földön tették.

Vége szakadt egy életnek, amelyet mindenkor bölcs elővigyázat vezetett, amelyet minden tettében körültekintő gondoskodás és lankadatlan buzgalom hevített.

Nem hiába választotta jelmondatául: *Tua luce dirige*. Egész főpapi életét az evangélium világossága irányította. — Mélységes teológiai tudása és sokoldalú képzettsége a legmagasabb körökben

is tiszteletet és megbecsülést szerzett az Egyháznak, nemes egyszerűsége és csodálatos közvetlensége pedig utat nyitott neki a legegyszerűbb emberek szívéhez is. Az Apostol példáját követve mindenkinek mindene volt. Mikor a magyar katolicizmus az üldöztetésnek szomorú napjait élte, módjában lett volna menekülni és állandó veszedelemben forgó életét biztosítani, de itt maradt köztünk, mint a kormányos a súlyedő hajón, példájával és halált megvető bátorságával buzdított bennünket és erőt öntött csüggedő lelkünkbe. Együtt szenvedett az Egyhazzal, együtt sírt a sírókkal. Sokszor bámultuk ezt az erőslékű főpapot, aki nem ismerte a csüggedést, mert egész életén át az evangélium világosságában járt. Hogy a magyar katolikus Egyház dicsőségesen átszenvedte a nagy megpróbáltatást, hogy diadallal került ki a titáni küzdelemből, s hogy napjainkban oly örvendetes virágzásnak indult, azt jó részben a nagy Hercegprímás bölcs és egyházas szellemű vezetésének köszönhetjük.

Csernoch János dr. egyszerű családból emelkedett fel a legnagyobb magyar közjogi méltóságra, amelyet egyházi téren működő ember elérhet. Politikai bölcseségével és lángoló hazaszeretetével minden magyar ember nagyrabecsülését és szeretetét kivívta magának. Pázmány Péter óta senki sem ült az esztergomi prímási székekben olyan nehéz és mostoha viszonyok között, mint Ő. Amikor az isteni Gondviselés súlyos megpróbáltatást bocsátott a nemzetre, mindig gondoskodott olyan férfiakról is, akik bölcsességükkel megvetették a földámadás alapját. Ilyen férfiú volt Csernoch János. A hármashalom foglalja el címerében a díszhelyet jeléül annak, hogy Ő az integer Magyarország hercegprímása s ezt az igazságot nem szünt meg hirdetni egész haláláig. Valahányszor a magyar Sion tiszteletre méltó főpapja megszólalt, az egész magyarság felfigyelt, erőt merített szavaiból és a jobb jövőbe vetett reménység szállt a szívekbe.

Most elnémultak ezek a beszédes ajkak, a Hercegprímás eltávozott tőlünk; örökségül azt hagyta nekünk hátra, amire leginkább szükségünk van: szívének rendíthetetlen bizalmát és lelkének törhetetlen erősségét. Emlékét mindenkor hálával és szeretettel fogjuk megőrizni. Hálánknak elsősorban azzal adunk kifejezést, hogy buzgón imádkozunk elhunyt metropolitánk lelkiüdvéért; miért is ezennel elrendelem, hogy a temetés napján, f. hó 29-én, vagy jelen körlevelem kézhezvételétől számított 8 napon belül úgy Székesegyházamban, mint az összes plébániatemplomokban nagy halottunkért ünnepélyes gyászmise mondassék Liberával, amelyre mind a hívó nép, mind a helybeli hatóságok meghívandók.

Pécs, 1927. július 25.

† **Ferenc** s. k.
püspök.

IX.

2517

1927

Die 8. Nov. a. 1926. nonnulla dubia proposita sunt Sanctae Sedi, quibus Suprema Congregatio S. Officii die 22. Junii a. c. ita respondendum esse censuit; resolutiones vero Sanctissimus Dominus approbare et confirmare dignatus est.

Dubia soluta circa missas vel alias functiones occasione festivitatum nationalium vel socialium sub dio vel loco profano persolvendas.

1. An tolerari possit ut — occasione nationalium vel socialium festivitatum -- non in ecclesia, sed sub dio vel loco profano super altari portatili missa celebretur, si ante vel post eam, praesentibus etiam acatholicis, praeter sacerdotem catholicum etiam ministri acatholici ad suos fideles sermonem habeant? Responsum est: *Negative*.

2. Attentis peculiaribus circumstantiis nostris an tolerari possit usus benedictione invocativa benedicendi vexilla status, comitatum, communitatum, vel militum, vel vexilla non expresse catholicarum unionum, quae ornat symbolum aliquod religiosum? Responsum est: *Tolerari posse, dummodo in statutis, prae-vio examini subiecto, ut praescriptum est, nihil contra doctrinam catholicam inveniatur et dummodo huiusmodi vexilla in acatholicorum oratoria postea non ferantur.*

3. Quod si benedictio talium vexillorum non in ecclesia fiat, an tolerari possit ut minister alicuius confessionis aequae dicat sermonem? Responsum est: *Negative*.

4. Potest-ne tolerari ut vexillum post benedictionem catholicam in aliquod oratorium portetur? Responsum est: *Negative*.

*

Dum has disciplinae ecclesiasticae regulas pro notitia et diligenti applicatione ac observantia ven. Clero meo Dioecesano hisce communico, paterne eum adhortor, ut cum functiones religiosas et praesertim SS. Missae celebratio sub dio vel loco profano vigore decreti can. 822. §. 4. raro et in aliquo extraordinario casu „iusta tantum ac rationabili de causa“ permittatur, quando sc. necessitati fidelium aliter prospici nequit, — pro facultate Missam sub dio litandi praeter quam in casibus verae necessitatis Ordinariatuum ne adeant.

2518

1927

Obitus
confratrum.

Die 9. Julii a. c. sacramentis pie susceptis placide in Domino obdormivit *Franciscus Györkő* sacerdos rudedonatus, par. olim Báta-ensis. Natus est die 6. Nov. a. 1856., presbyter ordinatus a. 1879., per 18 annos variis in locis curae animarum applicatus, parochum egit ab a. 1897. in Várdomb, ab a. vero 1908. in Báta. A. 1923. pensionem adeptus est. Juxta praeceptum Domini modestia eius nota erat omnibus, qui eum cognoverant.

Desiderius Radó par. Berkesd-ensis, v. a. d. em. distr. Pécsvárad, diuturna et patientissima tolerata infirmitate confectus et sacramentis iterato rite reffectus die 28. Julii a. c. est ad aeternam hereditatem evocatus anno aetatis suae 69., sacerdotii vero 46. A. 1891. nominatus est parochus in Hercegszöllős, unde a. 1901. in parochiam Berkesd transivit. In priori loco munere v.-a.-diaconi distr. Dárda-ensis fungebatur ab a. 1892, in Berkesd vero idem munus distr. Pécsvárad-ensis ei a. 1920. est commissum. Multis virtutibus, praepriis tamen zelo constanti et officium suum semper rite implendo omnibus exemplum praebuit.

Animas confratrum denatorum precibus suffragiisque trium sacrorum ven. clero enixe commendo. R. i. P.

2519

1927

Pensio.

Per mortem Francisci Györkő, parochi rudedonati Báta-ensis vacantia in numero pensionatorum exorta est. Sacerdotes Dioecesanos, qui in statum quietis recedere cupiunt, praesentibus provoco, ut recursus suos statuti instituti pensionalis dioec. conformiter exarandos usque 30. Septembris a. c. nobis exhibeant.

2520

1927

Concursus
pro parochiis:
Berkesd,
Feked, Kurd,
Máriakéménd
et Tolna.

Pro beneficiis parochialibus Berkesd (sine filialibus Szilágy et Pereked, qui novam parochiam constituere velint — patronus: Fundus R. Scientiarum Universitatis) et Tolna (liber. collat. eppalis) ob mortem, dein Feked, Kurd (lib. coll. epp.) et Máriakéménd (patr.: Fundus R. Scient. Univ.) ob translationem pastorum vacantibus concursum usque 30. Octobris a. c. duraturum indico. Dicta beneficia assequi cupientes velint suos recursus, patronis respectivis inscribendos, usque praefatum terminum mihi submittere.

2521

1927

Personalia.

Dr. Georgius Hajós erga preces proprias a munere directoris spiritualis clericorum relevatus, professor theol. pastoralis et moralis nominatus est. Director spiritualis Seminarii constitutus est *Josephus Bauer*, assess. Consist.

ad hon. rediens in servitium dioeceseos. *Dr. Fridericus Vértesi* praef. studiorum Seminarii maioris, *dr. Ladislaus Gálos* vero subregens Seminarii minoris factus est.

Carolus Sebestyén parochiae Kistengelic renuntiatus missus est ut adm. ad interim in Pécs-gyárváros. Alii administratores constituti sunt: *Josephus Hegedüs* coop. Szekszárd-ensis in Berkesd, *Colomannus Vaszary* coop. Hosszu-hetény-ensis in Kistengelic. *Guilelmus Keller* vicarius in Somberek valetudinis causa a servitio ad interim relevatus est, cuius in munere *Josephus Lickert* coop. Himesháza-ensis ad Somberek translatus est. *Ludovicus Domosvay* hucusque adm. ad interim in Berkesd missus est qua cooperator ad Szekszárd civ. int. Catechetae nominati sunt: *Joannes Cserta* coop. Abaliget-ensis in Paks, *Eduardus Petrovich* coop. Felsőireg-ensis in scholis Virginum S. Ursulae in Dombóvár. *Camillus Knippl* hucusque catecheta in Paks in munere cooperatoris ad Tolna est translatus.

Colomannus Keleti, e Dioecesi Sabariensi ad interim in Dioecesi nostram susceptus et qua capellanus localis et simul docens in schol. elem. in Hidja missus est.

Cooperatores translati sunt: *Ladislaus Hegedüs* e Pécsvárad ad Magyar-keszi, *Paulus Varga* e Szabadszentkirály ad Felsőireg, *Antonius Uhl* e Högyész ad Pécsvárad, *Guilelmus Gyenis* e Paks ad Högyész, *Joannes Patton* e Tolna ad Himesháza, *Julius Halász* e Szászvár in Hosszu-hetény. *Dr. Julius Erdélyi* neomysta missus est ut cooperator in Paks.

2522

1927

Az 1926/27. évet bezáró iskolalátogatási jegyzőkönyvekből megnyugvással szereztem tudomást arról, hogy egyházmegyém tiszt. lelkészei szent hivatásukhoz és az ügy nagy fontosságához mértén teljesítik hitoktatói kötelességüket. Mégis, eltekintve attól, hogy a hitoktatás terén alig tehetünk túlsokat, arról is meggyőződést szereztem, hogy hellyel-közzel az sem történik meg, ami kellő lelkipásztori buzgósággal és körültekintéssel még azon plébániákon is keresztülvihető, amelyeken a filiális egyházak iskoláinak száma vagy távolsága miatt a hitoktatás lelkészi ellátása az arra hivatott plébánosok, segédlelkészek, illetve az érdekelt hitközségek fokozott megterheltetésével jár.

Ezek alapján magamévá tettem azt a memorandumot, amit főtanfelügyelőm a hitoktatás ügyében, egyik kiváló ker. tanfelügyelőm szövegezésében elém terjesztett s elrendeltem, hogy az a Katholikus Iskola 1927. szeptember 1-én megjelenő számában egész szövegében közzé tétessék.

Ezuttal különösen a következőket kívánom még hangsúlyozni:

1. a hitoktatás végzése az illetékes plébánosoknak és segédlelkészeknek személyes kötelessége; az óráról-órára végzett tananyagot a hitoktatást végző lelkész sajátkezűleg vezesse be a munkanaplóba s minden egyes alkalommal sajátkezűleg írja alá;

2. tanítót csak az egyházmegyei hatóság bizhat meg a hitoktatás rendszeres ellátásával. Mégis az első szent gyónásra és az első szent áldozásra feltétlenül lelkésznek kell előkészíteni a gyermekeket;

Hitoktatás
szabályozása
az elemi
iskolában.

3. megkivánom, hogy a hitoktatásra vonatkozó minden adat a legnagyobb pontossággal jegyeztessék be az iskolalátogatási jegyzőkönyvekbe. Ennek ellenőrzésével a kerületi espereseket és tanfelügyelőket bízom meg.

1523

1927

A lelkeszi
korpótlék
folyósítása.

Örömmel közlöm tiszt. papsággal, hogy a lelkeszkedő papságnak az 1913. évi XXXVIII. t. c.-ben megállapított korpótlék-járandósága, melyhez a háború okozta általános gazdasági és pénzügyi leromlás folytán már évek óta nem tudott hozzájutni, az 1927/28. évi állami költségvetésben 50% erejéig ismét felvételre és ehhez képest 1927. évi július hó 1-től kezdődőleg havi előleges részletekben folyósítatik.

Az említett t. c. 4. §-ában megállapított aranykorona korpótlékilletményeket 17.000-es szorzószám alkalmazásával a folyó évi június 30-án 44.912/927. l. ü. o. számú vallás és közokt. min. rendelet akként utalta ki, hogy

I. korpótlék gyanánt, vagyis korpótlékba beszámítható 5 évi szolgálat után évi 400 aranykorona = 544 pengő 50%-a 272 pengő jár;

II. korpótlék gyanánt, vagyis korpótlékba beszámítható 10 évi szolgálat után évi 800 aranykorona = 1088 pengő 50%-a 544 pengő;

III. korpótlék gyanánt, vagyis korpótlékba beszámítható 15 évi szolgálat után évi 1000 aranykorona = 1360 pengő 50%-a 680 pengő;

IV. korpótlék gyanánt, vagyis korpótlékba beszámítható 20 évi szolgálat után évi 1200 aranykorona = 1632 pengő 50%-a 816 pengő;

V. korpótlék gyanánt, vagyis korpótlékba beszámítható 25 évi szolgálat után évi 1400 aranykorona = 1904 pengő 50%-a 952 pengő jár. Az V. korpótlék csak 1928. évi január 1-vel lép érvénybe, ezért csakis 1928. évi január hó 1-től kezdődőleg lesz utalványozható.

Ezen korpótlék illetményekben azonban csak azok a lelkeszek részesíthetők, kiknek jövedelme a kongrua és korpótlék illetmény együttes összegét, vagyis:

I. korpótléknál	2176 + 544 P = 2720 p-t,
II. „	2176 + 1.088 P = 3264 „
III. „	2176 + 1.360 P = 3536 „
IV. „	2176 + 1.632 P = 3808 „
V. „	2176 + 1.904 P = 4080 „

meg nem haladja.

Ezek szerint tehát a 4080 pengőt meghaladó évi jövedelemmel rendelkező lelkeszek részére korpótlék egyáltalában nem folyósítható.

Ezen rendelet értelmében korpótlék jár egyházmegyénkben az újonnan megállapított kongrua (lásd a plébániák mellett zárójelben) alapján a következő plébániák önálló lelkeszeinek:

5 évi beszámítható szolgálat után I. korpótlék: Alsómocsolád (kongruája 2435 P), Apar (k. 2128 P), Bár (k. 2176 P), Bikal (k. 2176 P), Decs (k. 2176 P), Hare (k. 2409 P), Ibafa (k. 2474 P), Kisdorog (k. 2708 P), Kistengelic (k. 2176 P), Kisvaszar (k. 2328 P), Lapáncsa (k. 2176 P), Mészla

(k. 2292 P), *Nagyvejke* (k. 2384 P), *Németmárok* (k. 2671 P), *Pálfa* (k. 2308 P), *Püspökpuszta* (k. 2176 P), *Püspökszentlászló* (k. 2176 P), *Ráctöttös* (k. 2250 P), *Szakadát* (k. 2404 P), *Szekszárdújváros* (k. 2176 P), *Szigetvár kórh. lelk.* (k. 2176 P), *Vasas* (k. 2470 P);

10 évi szolgálat után II. korpótlék: *Baranyaszentgyörgy* (k. 2938 P), *Bonyhádvarasd* (k. 2819 P), *Diósberény* (k. 3129 P), *Fadd* (k. 2915 P), *Feked* (k. 3222 P), *Garé* (k. 2962 P), *Lengyel* (k. 2855 P), *Lovászhetény* (k. 2884 P), *Mánfa* (k. 2940 P), *Mecsekjános* (k. 3176 P), *Mucsi* (k. 3040 P), *Pécsvárad* (k. 3038 P), *Szentdienes* (k. 3126 P), *Vajszló* (k. 2872 P).

15 évi szolgálat után III. korpótlék: *Gödre* (k. 3494 P), *Kánya* (k. 3375 P), *Lippó* (k. 3420 P), *Nagy-mányok* (k. 3282 P), *Szalatnak* (k. 3484 P), *Szálka* (k. 3274 P), *Tengőd* (k. 3460 P), *Tevel* (k. 3330 P), *Tolna* (k. 3278 P), *Vókány* (k. 3344 P);

20 évi szolgálat után IV. korpótlék: *Bölcske* (k. 3755 P), *Kurd* (k. 3764 P), *Pári* (k. 3602 P), *Várdomb* (k. 3678 P), *Závod* (k. 3578 P);

25 évi szolgálat után V. korpótlék: *Beremend* (k. 3857 P), *Bükkösd* (k. 4032 P), *Hird* (k. 3913 P), *Rácmecske* (k. 3865 P), *Szentlászló* (k. 3923 P).

A jövőben minden magasabb korpótlék az igényjogosultság beállta után következő január, illetve július hótól kezdődőleg fog utalványoztatni; miért is az igényjogosultság az esedékes időpont előtt 3 hónappal bejelentendő.

Mivel pedig a kultuszminiszterium eddig csak a dőlt betűkkel szedett plébániák lelkészei részére utalta ki a korpótléket, amelyet az egyhm. alapítványi hivatal útján már szétküldtettem, felhívom az érdekelteket, hogy igényüket jogosultságuk szabályszerű igazolásával (l. a 1188/1917. sz. körl. utasítást) mielőbb jelentsék be az egyházmegyei hatóságnál.

2524

1927

Az érdekelt papság kérelmére s figyelemmel ama nehézségekre, amelyek a kajdaci plébániának a dunaföldvári kerület többi plébániájából való megközelítése alkalmával felmerültek, Kajdacs plébániát minden hozzátartozóval együtt a dunaföldvári esperesi kerulettől a tolnai esperesi kerülethez csatoltam el.

Kajdacs plébánia a tolnai esperesi kerülethez csatoltatik.

2525

1927

Mult évi XI. számú körlevelemben 3328/1926. szám alatt a nm. magyar püspöki kar határozatából elrendeltem, hogy egyházmegyém minden plébániája köteles az országos katolikus közcélokra adakozni. Az adó összegét a hitközségi költségvetés végösszegének 5%-ában, illetve a hivek számát véve alapul, egyénenként 4 fillérben állapítottam meg. Minthogy a rendelkezés eredményéről a legközelebbi püspöki konferencián jelentést kell tennem, felhívom a plébániahivatalok vezetőit, hogy folyó évi szeptember hó 30-ig

Orsz. kat. közművelődési célokra rendelt adó.

tegyenek jelentést a folyó évre esedékes összeg nagyságáról, a már befolyt összegeket pedig ugyanezen határidőig „KK” jelzéssel az egyházmegyei alapítványi hivatalhoz küldjék be.

2526

1927

Papi lelki-
gyakorlatok.

Az idei szünidő folyamán tartott első közös papi lelkigyakorlaton velem együtt résztvettek: Arányi Géza, Ábrahám István, Bauer József, Bencze Ernő, Cserti István, Csurda Béla, Fodor József, Frey János dr., Gosztonyi Jenő, Gyenis Vilmos, Hegedüs József, Horváth Lajos dr., Iványi János dr., Kápolnai Zsigmond dr., Kemény Ferenc, Kéthelyi József dr., Kirschanek Ödön, Németh István, Nunkovich Gábor, Pataki Antal, Pelcz Árpád, Péhm Kristóf, Pévald Vilmos, Reisz Antal, Riedlinger József, Romaisz Ferenc, Schmeller Alajos, Szeitz József, Szentkirályi István, Sziegl József, Takács Mihály, Ujváry Géza.

A második papi lelkigyakorlatokon résztvettek: Cserta János, Faludi Ádám, Farkas József, Fauszt Antal, Fájth Jenő, Fehér Ferenc, Fetter Gyula, Gábor György, Gratzl Gyula, Hanuy Ferenc dr., Haug Nándor, Hauser Imre dr., Herger Nándor, Hofman Károly, Horacsek Endre, Horváth Károly, Horváth Mihály, Hradek Károly, Iselstöger Lajos, Kiss Lajos, Liebelt Ferenc, Magyar Zsigmond, Martinkovics János, Márovics Ferenc, Nagy György, Németh Ferenc, Palkó József, Sperai János, Szabó Dezső, Szentiványi József, Szilvek Lajos dr., Vizi János, Weyer Mátyás, Zanyi Ferenc.

2527

1927

Schematis-
mus ára.

Az 1927. évi egyházmegyei Schematismus megjelent és az esperesi hivatalok útján szétküldetett az érdekelteknek. Ára példányonként 4.50 P; a segédlelkészek azonban csak 3 P-t tartoznak fizetni. Az összeg az alapítványi hivatal csekklapján „Sch” jelzéssel mielőbb beküldendő.

2528

1927

Főlöszleges
templomi
szereclvények
Pécs-
gyárváros
részére.

Pécs-gyárváros ideiglenes istentiszteleti helyiségének berendezéséhez sürgős szükség volna egyes felszerelési tárgyakra, melyek — minthogy a szükséges anyagi eszközök ez idő szerint még nem állnak rendelkezésre — csak úgy volnának beszerezhetők, ha az egyházmegye területén levő templomok, kápolnák nélkülözhető feleslegéből e célra egyes tárgyak ellenszolgáltatás nélkül átengedtetnének. Kérem tehát a plébániák tiszt. vezetőit, hogy amennyiben a felügyeletük alá tartozó templomokban, kápolnában használható állapotban levő és átengedhető egyházi szerek vannak, arról az egyházmegyei hatóságnak tegyenek jelentést. A legszükségesebb egyházi szerek a következők: oltár 3 $\frac{1}{2}$ m.-nél nem magasabb, beteglátogató capsula, beteglátogató lámpa, casulák (különösen: fekete, zöld, piros), csengelyűs persely,

ciborium, ciborium köpeny, fali persely, gyóntató szék (egyszerű), só é hamutartó, olajtartó kereszteléshez, thuribulum naviculával, keresztelőkut szentségtartó, oltárgyertyatartók, öröklámpa, pacificale, padok, pluviálék, velum.

2529

1927

Tudomásvétel és megfelelő további eljárás céljából közlöm tiszt, Misekönyvek vámmentes behozatala.
papsággal, hogy a nm. magyar püspöki karnak sikerült kieszközölnie azt, hogy a külföldről hozott misekönyvek vámmentes kezelését igényelhetjük, ha a kereskedelmi minisztérium előtt igazoljuk, hogy a könyvek valamely egyház részére rendeltetnek és az országban elő nem állíthatók.

2530

1927

A budapesti apostoli Nunciaturától nyert értesülés szerint a S. Congregatio Relig. szentséges Atyánk, XI. Pius Pápa hozzájárulásával a Szent Vince-nővérek házainak apostoli vizitátorává Magdics Ignác, pápai prelátust, a budapesti Ranolder-intézet igazgatóját, az összes többi magyarországi szerzetesnői rendek, kongregációk és intézmények apostoli vizitátorává pedig Áronffy Ferenc, a magyar lazaristák tartományfőnökét nevezte ki. Midőn ezt tiszt. papjaimmal tudomásulvétel céljából közlöm, egyben felkérem őket, hogy a nevezett apostoli vizitátoroknak hivatalos kiszállásuk alkalmából mindenben készséggel szolgálatára legyenek. Apácázárdák apostoli vizitátora.

2531

1927

A magyar kat. társadalmi élet legnagyobb jelentőségű megnyilvánulásai minden kétséget kizárólag az orsz. kat. nagygyűlések, melyek a háborút követő szomorú időkben, midőn a lelkek emelésére, a kat. öntudat és szolidaritás erősítésére fokozottan szükség van, csak nyernek fontosságukban és emelkednek létjogosultságukban. Örömmel kell tehát üdvözlőnk az Országos Katolikus Szövetségnek, mint rendezőbizottságnak, szorgoskodását, mellyel az idej, XIX. orsz. kat. nagygyűlést október 16—17—18. napjain Budapesten rendezni igyekezik. A XIX. Orsz. Kat. Nagygyűlés.

A nagygyűlésre vonatkozó felhívásokat, melyeket az Orsz. Kat. Szövetség minden plébániára idejében meg fog küldetni, függesszék ki tiszt. papjaim alkalmas helyen s egyúttal a nagygyűlésen való minél tömegesebb részvételre a szószékről is bízítsák híveiket.

2532

1927

I. b. *Prohászka Ottokár*, püspök emlékének méltó megörökítésére Székesfehérvár sz. kir. város közönsége a nagy halott földi maradványait magában foglaló templomot akar országos gyűjtés útján felépíttetni. Az említett célra kibocsátott gyűjtőíveket egyidejűleg az összes plébániáknak és Gyűjtés Prohászka emlék-templomra.

lelkészi hivataloknak megküldöm, hogy a hívek körében felajánlott adományokat átvehessék. A gyűjtött összeg folyó évi szeptember hó 25-ig „PO” jelzéssel az egyhm. alapítványi hivatalhoz küldendő, a számozott gyűjtőívek pedig püspöki Irodámhoz származtatandók vissza.

Tekintettel arra, hogy az emléktemplom hírdetné legszebben azt az evangéliumi szellemet, amelynek a boldogult lelkes szónoka és alázatos gyakorlója volt, kérem tiszt. papságomat, hogy a mozgalmat felkarolja s az emléktemplomra minél tetemesebb adományokat gyűjtsön. A gyűjtéseket a plébániákon működő hitbúzgalmi vagy szociális egyesületek bevonásával eszközöljék.

2533

1927

A pápateszéri gazdasági iskola ajánlása.

A lelkipásztoroknak nemcsak a hívek lelki igényeit kell kielégíteni, hanem segítséget kell nyújtaniok nekik gazdasági életük megkönnyebbítésében és okszerűbbé tételében is. Ez utóbbi irányban tevékenykednek akkor, amikor felhívják híveik figyelmét a gróf Jankovich-Bésán Endre által Pápateszéri nagy áldozatok árán fenntartott téli gazdasági iskolára, amelyet a múlt hónapban kézhez vett körlevélből már ismernek és minél több hívet toboroznak földmíves-ifju hívek köréből ezen iskola számára. A pápateszéri gazdasági iskola már hét éve áll fenn s a mezőgazdasági szakoktatás és többtermelés és ezzel kapcsolatosan népünk gazdasági színvonalának emelése terén szép eredményekre mutathat. Nem hagyja azonban figyelmen kívül a vallás-erkölcsi nevelést sem és az általános ismeretek bővítésére is súlyt helyez. A fenntartó és igazgató közismert katolikus lelkülete az iskola szellemét illetőleg teljes megnyugvást nyújt s azért a tanulnivágyó földmíves ifjaknak nyugodtan ajánlhatjuk.

2534

1927

Ima- és énekeskönyvek egységes bevezetése az elemi iskolákba.

Az 1664/1925. számú püspöki rendelet szigoruan előírja, hogy az elemi iskolások a II-ik osztálytól kezdve, valamint az ismétlőiskolások is imakönyvekkel láttassanak el. Nyilvánvaló, hogy az egységesen bevezetett ének- és imakönyvek nemcsak a gyermekek lelki fejlődésének kiváló segítő eszközei, hanem az épületesen végzendő közös, nyilvános istentiszteletek előfeltételei is.

Fölmerült kérelemre nem zárkózom el az elől, hogy a tankötelesek részére így előírt ima- és énekeskönyveket a plébánosok az eddig engedélyezett vagy külön engedélyezendő könyvek közül szabadon válasszák. *Megkívánom azonban, hogy egy-egy községben az iskolások kezébe azonos könyvek szereztesse be.* Így nemcsak azt biztosítjuk, hogy az egyházi énekek oktatása az iskolákban lesz egységes és könnyű, hanem azt is, hogy idővel az egyes plébániák területén épületes, gazdag és változatos hagyományok fejlődnek ki a templomi énekek terén.

Jelen rendelettemmel a Buzsáky-féle „Kis Lelkikincstár” és a Streicher-féle „Der Schutzengel” német imakönyv mellett a Gábor György mecsek-

szabolcsi plébános által kiadott „Út, Igazság és Élet“ és a Streicher-Lányi-féle „Imakönyv“-et, amelynek évtizedeken keresztül bevált és sok kiadást ért újabb átdolgozása most van folyamatban, engedélyezem. A horvátnyelvű imakönyvek közül Ebrics István, németi igazgató-tanító által szerkesztett és nyomás alatt álló „Spasi Dušu“ c. imakönyvet ajánlom és engedélyezem.

A fönt engedélyezett imakönyvek megrendelését az egyházmegyei tanfelügyelőségnek is be kell jelenteni, hogy ekképen is ellenőrizhető legyen, vajon az ifjúság évről-évre következetesen el van-e látva megfelelő ima- és énekes könyvvel.

A Buzsáky-féle imakönyv megrendelhető a Dunántúl Nyomda R. T.-nál Pécsen, vagy a jelentéssel együtt a Pécsi egyházmegyei Főtanfelügyelőség útján.

A Streicher-féle „Schutzengel“, Gábor-féle „Út, Igazság, Élet“ és a fent említett horvátnyelvű imakönyv pedig a Haladás Nyomda R. T.-nál, Pécs, illetve a két utóbbi a szerzőknél, Mecsekszabolcs, (Baranya vm.), illetve Németi, u. p. Szalánta (Baranya vm.) címen rendelhetők meg. — Végül a Streicher-Lányi Imakönyv új kiadására már most előjegyzéseket elfogad a Haladás Nyomda R. T., vagy Lányi Emil, plébános, Zomba, Tolna m.

2535

1927

1. A Szent István Társulat a hagyatékot kezelő bizottságtól megvette I. b. Prohászka Ottokár püspök úr egész irodalmi hagyatékát: *összes nyomtatásban eddig megjelent, vagy még meg nem jelent műveinek kiadási jogát.* A Szent István Társulat a nagyértékű irodalmi örökséget megcsonkítás nélkül 16—30 kötetes sorozatban akarja a nemzet fiainak kezébe adni. Az irodalmi hagyaték egységes sajtó alá rendezését dr. Schütz Antal, egyetemi tanár vállalta magára. Minthogy a Sz. István Társulat többmilliárdos áldozatot hoz a nagynevű főpásztor irodalmi öröke érdekében, kérem tiszt. papságomat, hogy dr. Prohászka Ottokár műveinek beszerzésével várják meg a Szent István Társulat egységes kiadását, erre híveiket is figyelmeztessék s ügyeljenek, hogy a szóban levő egységes kiadást senki össze ne tévessze albumokkal és más hasonlófajta privát vállalkozásokkal.

2. Az Orsz. Magyar Katolikus Főiskolai Diákszövetség *Vox Academica* címmel új folyóiratot indított meg a katolikus ifjúság világnézetének kialakítására. A nagyjelentőségű folyóiratot, melynek tartalma az egész kat. társadalmat érdekelheti, munkatársai a tudományos világ kiválóságai, tiszt. papságom és a művelt kat. hívek erkölcsi és anyagi támogatásába ajánlom. Megrendelhető az Orsz. Magyar Kat. Főisk. Diákszövetségnél, Budapest, IX., Ráday-u. 45.

3. Felhívom tiszt. papjaim figyelmét a Blaskó Mária által írt „Jézus Szíve Kis Naptára“-ra, amely a gyermekek számára írt legjobb, legérdekesebb naptár, kedves olvasmányokkal, a szívgárdisták szabályaival. Ára 50 fillér. Megrendelhető a Szívgárda-központnál, Budapest, VIII., Horánszky-utca 18.

4. Balogh István és Kapossy Gyula, szeged-belvárosi s.-lelkészek által szerkesztett „Egyházi Imák és Énekek“ könyve, melyet a csanádi egyház-

Irodalmi
művek és
folyóiratok
ajánlása.

megyei hatóság iskoláiban bevezetett, igen gazdag és jól megválasztott énekanyagot nyújt. Az énekek hangjegyekkel vannak ellátva, azért azon nevelők, akik énekoktatással is foglalkoznak, nagy hasznát vehetik e jól szerkesztett és olcsó (2 P) énekeskönyvnek. Megrendelhető a szerzőknél.

5. Negyedik bővített kiadásában jelent meg *Berauer József*, kalocsai székesegyházi ny. karnagy „*Imádságos és Énekeskönyve*“. Híveim és lelkeskedő papságom figyelmébe ajánlom.

6. Most jelent meg *C. Gondlach* „*Judás és Nikodemus*“ c. elbeszélés *Nagy István*, várdombi plébános fordításában. Beszerzését ajánlom különösen iskolák és ifjúsági egyesületek részére. Ára 3·20 P, kötve 4·20 P.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 6. Sept. a. 1927.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

X.

2730

1927

Urbis et Orbis. Ex quo caelitem honores Sanctae Theresiae a Iesu Infante, Virgini, Apostolica Sedes, suo supremo iudicio, anno millesimo nongentesimo vigesimo tertio, tribuendos esse decrevit, magna erga beatam Virginem ubique invaluit devotio; quae, innumeris beneficiis miraculisque, veluti rosarum imbre, foecundata, in dies magis ac magis mirifice crebrescit. Ea de causa, complures Sacrorum Antistites, imo vel ipsi Romanae Ecclesiae Purpurati Patres magnopere sibi in votis esse pandiderunt, ut Sanctae Theresiae a Iesu Infante honor et cultus, per Officium et Missam, a Suprema Auctoritate, in toto catholico orbe decernatur; quod postulatum Summo Pontifici Pio Papae XI. suaviter arrisit. Quare ad iuris tramitem et ad normam Decreti 20 Februarii 1926 concinnatum Officium et Missam, prouti in superiori exemplari prostat, per Eminentissimum Dominum Cardinalem Sacrae Rituum Congregationi Praefectum una cum R. P. D. Sanctae Fidei Promotore generali, diligenter revisum, ab eodem Cardinali subsignata die Sanctissimo Domino fuit exhibitum, simulque oblata supplicatio ut festum S. Theresiae a Iesu Infante, Virginis, ad universam extenderetur Ecclesiam. Sanctitas vero Sua, supradictum Officium cum Missa in omnibus approbare dignata est, mandavitque ut ab utroque Clero, in universa Ecclesia, die 3 Octobris, sub ritu duplici minori, festum S. Theresiae a Iesu Infante, Virginis, quotannis recolatur: servatis de cetero rubricis. Contrariis quibuscumque non obstantibus. Die 13 Iulii 1927. † A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae, S. R. C. Praefectus. L. † S. Angelus Mariani, Secretarius.

Decretum
de Officio et
Missa in
festo
S. Theresiae
a Iesu Inf.

* * *

Vigore decreti S. Congr. Rituum nuper communicati sequentes evadent mutationes in Directorio nostro a. c.:

Die 2. Oct. Dom. 17. p. Pentec. I. Oct. — In 2. Vs. com. 1. sq. 2. SS. Angel. Cust.

Die 3. Oct. Fer. II. Alb. S. Theresiae a Iesu Infante Virg. dupl. — Ms. Dilexisti Gl. or. propr. Praef. comm. — Vs. de sq., com. praec.

Die 11. Oct. — In Missa 3. or. Fidelium, 4. ad lib.

Formulae novae Missae et officii novi pro quovis sacerdote Dioec. his litteris circularibus adclusae submittuntur.

Pretium — 0.20 P pro singulis formulis — more praescripto ad Officium Dioec. Piarum Foundationum sub litteris „OM“ substernendum est.

2731

1927

Dubium circa
Missam ce-
lebrandam
coram SS.
Sacramento
velato.

Sacrae Rituum Congregationi propositum fuit sequens dubium: „An liceat Missam cum cantu vel lectam celebrare coram Ssmo Sacramento velato vel in pyxide exposito, intra vel extra tabernaculum?“ Et quatenus Negative: „Utrum huiusmodi usus saltem tolerari possit?“

Et Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, respondendum censuit: „Negative ad utrumque.“

Hac nacta occasione ipsa Sacra Rituum Congregatio decreta N. 3448, Societatis Jesu, 11 Maii 1878, et N. 4353, Marianopolitana, 17 Aprilis 1919, circa Missam et sacram Communionem in Altari expositionis Ssmi Sacramenti, adhuc in suo robore manere declarat; eorumque observantia a Revmis locorum Ordinariis peculiari studio curanda est.

Atque ita rescripsit ac declaravit, die 27 Julii 1927.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et Rufinae S. R. C. Praefectus. — Angelus Mariani, Secretarius. (L. S.)

2732

1927

Dubium de
conventibus
(quos dicunt)
ad procuran-
dam omnium
christianorum
unitatem.

Occasione conventus, qui diebus 3—21 proximi mensis Augusti habitur Lausonii in Helvetia, propositum est Supremae Sacrae Congregationi S. Officii dubium:

„An liceat catholicis interesse vel favere acatholicorum conventibus, coetibus, concionibus, aut societatibus quae eo spectant ut omnes christianum nomen utcumque sibi vindicantes uno religionis foedere consociantur?“

In Congregatione Generali, Feria IV., die 6 Julii 1927, Emi ac Revmi Domini Cardinales in rebus fidei et morum Inquisitores Generales respondendum mandarunt:

„Negative, atque standum omnino decreto ab hac ipsa Suprema Sacra Congregatione die 4 Julii 1919 edito *De participatione catholicorum societati* „Ad procurandam christianitatis unitatem.“

Ssmus Dominus Noster D. Pius div. Prov. Pp. XI. sequenti Feria V., die 7 eiusdem mensis et anni, in solita audientia R. P. D. Adessori S. O. impertita, relatam sibi Emmorum Patrum resolutionem approbavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 8 Julii 1927.

(L. S.)

Aloisius Castellano,
Supremae S. C. S. Off. Notarius.

2733

1927

In examine
prosynodali
approbati.

Diebus 6. et 7. Septembris a. c. examina prosynodalia cum successu subierunt et ad sexennium approbati sunt; Nagy Georgius, Németh Franciscus, Petrovits Eduardus. Praemium Králianum Georgio Nagy adiudicatum est.

2734

1927

A hivek kérelmére az érdekelt felek meghallgatása után és javaslata folytán Zöcsketelepet a mozsgói plébániától a somogyszentlászlói plébániához csatoltam el.

Zöcsketelep
a szentlászlói
plébániához
csatoltatik.

2735

1927

Utasításomra a pécsegyházmegyei alapítványi hivatal a pengőre átszámított alapítványok összevonásával elkészült, mely művelet a tiszt. plébániahivataloknál levő betétkönyvecskékben is keresztül vezetendő, azért jelen soraimmal felhívom a plébániahivatalok tiszt. vezetőit, hogy a hivatalos betétkönyvecskéket esperesi kerületenkint — a torlódások elkerülése végett — a következő terminusokra küldjék be az egyházmegyei alapítványi hivatalhoz; u. m. *folyó évi október hó 31-ig* a pécsi, németi, szentlőrinci, siklói és mohácsi esperesi kerületek plébániahivatalai;

Hivatalos
betét-
könyvecskék
beküldése.

folyó évi november hó 15-ig a máriakémendi, németbólyi, pécsváradi, mágocsi és gödrei esperesi kerület plébániahivatalai;

folyó évi november hó 30-ig a szigetvári, bonyhádi, dombóvári, értényi és simontornyai esperesi kerületek plébániahivatalai;

folyó évi december hó 15-ig a dunaföldvári, szekszárdi, tolnai és völgysegi esperesi kerületek plébániahivatalai;

A betétkönyvecskéket a pécsegyházmegyei alapítványi hivatal portókimelésből csak az ez évi tőkésített kamatok bevezetése után fogja a tdő plébániahivataloknak visszaküldeni.

2736

1927

Megfelelő felhasználás végett közlöm tiszt. papságommal a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak folyó évi szeptember hó 7-én 59.866/1927. I. ü. o. számú átiratát.

Templomi
tárgyak vám-
mentessége.

„Egyházi testületek, egyházközségek és szerzetesrendek ismételten azzal a kérelemmel fordultak a m. kir. pénzügyminiszter úrhoz, hogy a templomaik számára szükséges szertartási és berendezési tárgyaknak külföldről való vámmentes behozatalát engedélyezze, mely kérelmet a nevezett miniszter úr több esetben a törvényes feltételek hiánya miatt nem teljesíthetett.

A pénzügyminiszter úr abból a célból, hogy az illetékes egyházi testületeket ily tárgyak vámmentes behozatalának feltételeiről kellően tájékoztathassam, az alábbiakban a következőket hozta tudomásomra:

„A vámjog szabályozásáról szóló 1924. évi XIX. t.-c. 111. §-ának a) pontja szerint az árú gazdasági rendeltetését tekintve, a behozatalban nem keletkezik vámfizetés-kötelezettség és ennél fogva vámmentesek a templomok és

imaházak számára való szertartási és berendezési tárgyak, továbbá a templomok és imaházak építésére, vagy helyreállítására beszerzett anyagok, amennyiben ugyanezt a célt szolgáló árukat a belföldön nem állítanak elő, a külföldről ily célra ajándékként érkezett tárgyak azonban akkor is, ha a belföldön is előállítják.

A fentidézett törvényhez kiadott 1926. évi 92.000 sz. Végrehajtási Utasításnak a fentidézett törvény-helyhez írt pontja szerint a templomok és imaházak számára való szertartási és berendezési tárgyak és anyagok vámmentességénél azt a körülményt, hogy ezek az anyagok valóban erre a célra szolgálnak, valamint azt, hogy ilyen célt szolgáló árukat belföldön nem állítanak elő, igazolni kell. — Igazolni kell továbbá a levelezések, okmányok stb. által a külföldről ajándék gyanánt érkezett ilyen tárgyak ajándékjellegét is.

A vámmentesség engedélyezésére a pénzügyminisztérium illetékes.

A most idézett törvényes rendelkezések értelmében tehát a templomok és imaházak számára való szertartási és berendezési tárgyak, valamint azok építésére vagy előállítására beszerzett anyagok csak akkor hozhatók be vámmentesen, tekintet nélkül arra, hogy ily célt szolgáló árúk belföldön előállítatnak-e, ha azokat a külföldiek ajándékként küldik. A külföldön vásárlás útján beszerzett ilyen tárgyakat pedig a vámmentesség csak abban az esetben illeti meg, ha azokat a belföldön nem állítják elő.

A behozni szándékolt áru gazdasági rendeltetésének igazolásául szükséges az illetékes elsőfokú egyházi hatóság hivatalosan kiállított bizonylata.

Azt a körülményt, hogy a szóban forgó tárgyak külföldiek által adományozott ajándékként érkeztek, minden esetben a vonatkozó levelezéssel, vagy más hiteltérdemlő módon igazolni kell. Azt a körülményt pedig, hogy a külföldön vásárolt tárgyat belföldön előállítják-e vagy sem, a magy. kir. kereskedelmi miniszter úr állapítja meg.

A m. kir. pénzügyminiszter úr hozzám intézett átiratában még azon óhaját is kifejezi, hogy amennyiben a szóban forgó tárgyaknak külföldről való vámmentes behozatala szándékoltatik, a megrendelés lehetőleg mindaddig ne eszközöltetnék, míg a vezetése alatt álló minisztérium a vonatkozó vámmentességet meg nem adta.

Végre megjegyzi még a pénzügyminiszter úr, hogy harangok vámmentes behozatalához csak az esetben járulhat hozzá, ha azok külföldről ajándékképpen kerülnek az országba, mert jelenleg már belföldön is állítanak elő megfelelő minőségű harangokat.

A miniszter rendeletéből: *Angeli Róbert* miniszteri tanácsos.

2737

1927

A missziós
ima német
nyelven
kapható.

Felhivom tő papságom figyelmét arra, hogy a 3073—1926. szám alatt elrendelt missziós ima hivatalos német fordítása megjelent. Kapható a Dunántúl Egyetemi Nyomdánál Pécsett darabonként 1 fillérért.

2738

1927

Az esztergomi Buzárovics Gusztáv cég kiadásában most jelent meg az a megható imádság az elesett hősökért, amely a magyar püspöki karnak ez évi június hó 21-én tartott értekezletén nyert jóváhagyást. Minden plébánia részére azzal csatolok ez imából a Nyilvános Ájtatosságok imakönyvében való megőrzésre egy-egy példányt, hogy a háboruban hősi halált halt katonáinknak évenként május hó utolsó vasárnapján tartandó emlékűnnepén az istentisztelet végén ezen ima végeztessék.

Imádság az
elesett
hősökért.

2739

1927

Tudomásvétel céljából közlöm a m. kir. belügyminiszternek a törvényhatóságok első tisztviselőjéhez intézett 60439/926. V. számú alábbi rendeletét:

Belügymin.
rendelet
a gyermekek
vallásáról
szóló meg-
egyezés tárgy.

Felmerült az a kérdés, vajjon a polgármesterhelyettes vagy a szolgabíró előtt, az 1894. évi XXXII. K. M. eln. rendeletben megállapított alakszerűségek mellett érvényesen megegyezhetnek-e a bevett vagy törvényesen elismert különböző vallásfelekezetekhez tartozó házasságuk megkötése előtt gyermekeik vallására nézve?

E kérdésre a következőket jelentem ki:

Az 1894. évi XXXII. törvénycikkben a közjegyzőre, járásbíróra, polgármesterre és főszolgabíróra ruházott hatáskör nem olyan természetű, hogy az egyenesen az említettek személyéhez fűződnek és kizárná annak a törvényszerinti helyettes által való ellátását, aki a megegyezés körül teljesítendő funkciókban épúgy helyettesítheti a hivatalfőnököt, mint más hivatali tennivalóiban, amelyekben jogszabály a helyettesítést ki nem zárja.

A polgármester törvényszerinti helyettese a polgármester-helyettes, vagy az a tisztviselő, akit a város szervezési szabályrendelete a polgármester helyettesítésére, ennek akadályoztatása esetén kijelöl.

A főszolgabíró törvényszerinti helyettese, ennek akadályoztatása, vagy az állás megüresedése esetén — a törvényszerű helyettesítéséig, vagy végül a főszolgabíró megbízásából a szolgabíró.

Azt a körülményt, hogy a szolgabíró milyen alapon járt el a megegyezés megkötésénél, a megegyezésre készült jegyzőkönyvben, a szolgabíró aláírása fölött, a 125.000/902. B. M. sz. rendelettel kibocsátott vármegyei ügyviteli szabályzat 322. §-ában foglalt rendelkezésnek megfelelően fel kell tüntetni.

Az, hogy a városokban a polgármester helyettese történetesen egyuttal anyakönyvvezető vagy anyakönyvvezető-helyettes is, a helyettesítő jogkör szempontjából közömbös. Budapest, 1927. évi július hó 11-én Blaha s. k. helyettes államtitkár.

2740

1927

Községek
kötelezett-
sége hit-
vallásos
iskolákkal
szemben.

Tudomásvétel és megfelelő mihez tartás végett közlöm a vallás- és közoktatásügyi minisztérium következő elvi jelentőségű rendeletét.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 41.908. VIII/1927. sz. Vasvármegyei tek. Közigazgatási Bizottságának. A folyó évi május hó 22-én 860. sz. a. kelt kérelmére tudomás és további eljárás végett értesítem a tek. Közigazgatási Bizottságot, hogy minden politikai községnek kötelessége a községben levő felekezeti iskolákat támogatni és az ehhez szükséges fedezetéről költségvetésében gondoskodni. Amely község a felekezeti iskola fenntartását és gondozását elvállalta, annak ebből következő, amelyik pedig eddig még nem vállalta, annak saját jól felfogott érdeke által parancsolt kötelessége az iskolát fenntartani, vagy a szükséges mértékben támogatni, mert ha a felekezeti iskola működését megfelelő támogatás hiánya miatt megszünteti, a község lesz köteles a tankötelesek beiskolázásáról gondoskodni. Ilyen esetben pedig az iskola felállításához és fenntartásához államsegélyt nem kaphat. A szükséges támogatás az 50 százalékos pótdóra való hivatkozással meg nem tagadható, mert értesülésem szerint a belügyminiszter indokolt esetben a pótdó százaléka 70-re való felemelését engedélyezni szokta. Budapest, 1927. június hó 27-én. A miniszter rendeletéből: Kisfaludy s. k. miniszteri tanácsos.

2741

1927

Irodalmi mű-
vek ajánlása.

Tóth Tihamér dr. c. apát, pápai t. kamarás, egyetemi ny. r. tanár, az egyetemi ifjúság hitszónoka *Szentbeszédék Krisztus Királyságáról* címen huszonkilenc gondosan kidolgozott, rendkívüli gyakorlati értékkel és általános érdeklődésre számot tartó beszédét foglalta össze egy kötetbe és adta közzé a budapesti Szent István Társulatnál. Ezt a szentbeszédgyűjteményt, mely méltán sorakozik a külföldön is elismert tanárnak eddig megjelent és osztatlan elismeréssel fogadott művei mellé, tiszt. papságom figyelmébe melegen ajánlom. Megrendelhető a szerzőnél, vagy a Szent István Társulatnál. Ára füzve 10 pengő.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 27. Sept. a. 1927.

† Franciscus m. p.
episcopus.

1927.

XI.

3500

1927

Országszerte örömhírt zsong az adventi harangszó: a magyar katolikus Egyház adventi várakozása beteljesedett. Szentséges Atyánk, dicsőségesen uralkodó XI. Pius pápa

Dr. Serédi
Jusztinián, az
új magyar
hercegprimás.

DR. SERÉDI JUSZTINIÁN,

SZENT BENEDEKRENDI ÁLDOZÓPAP, A SZENT ANZELMRŐL NEVEZETT RÓMAI BENCÉS
FŐISKOLA TANÁRÁNAK, MAGYAR KORMÁNYFŐTANÁCSOSNAK

személyében érseket adott az elárvult esztergomi főegyházmegyének, metropolitát a mi egyháztartományunknak, primást és atyát a magyar katolikus Egyháznak. Az örvendetes hír hallatára önkéntelenül ajkunkra tódulnak a Bölcsesség Könyvének Szentlélektől ihletett szavai: „Ó mily jó és gyönyörűséges Uram a Te lelked mindenekben“ (Bölcs. XII, 1.) A mindent jól és bölcsen elrendező isteni Gondviselés ezzel a ténnyel ismét beleharsogja a világba, hogy az ember igazi értékét ismerő és megbecsülő szociális gondolkodás csak az Ő nagy művében, az Egyházban lelhető fel. Nem a bölcső, amely az embert ringatta, nem a bibor és bársony, amely takarja, nem hiu emberi szempont és összeköttetés, nem ezek vannak arra hivatva, hogy valakit embertársai fölé emeljenek, hanem a léleknek fáradságos munkával megszerzett kincsei: a tudomány, az alázatosság, a szerénység, a munka és a felebaráti szeretet. Ezekből a drágakövekből készíti Krisztus Egyháza diadémot, hogy azzal érdemes fiainak homlokát ékesítse. Ime ezt az igazságot hirdeti az isteni Gondviselés és az Ő vezetése mellett az Egyház látható feje, mikor megtekintette szolgájának alázatosságát és az egyszerű, de becsületos iparosnak gyermekét, aránylag fiatalon az első magyar egyházi és közjogi méltóságra emeli.

Az új hercegprimás kinevezése csodálatos isteni tanítás a szociális gondolatokkal és problémákkal telített és vívódó emberiség számára. Bennünket katolikusokat pedig különösen oktat és felemel. Szinte újra éljük az ősegyház eszményi életét, amikor a hívő gyermeki hittel és bizalommal nézett az Egyház fejére, aki Krisztus programja és alkotmánya szerint az Egyházban minden hatalom letéteményese. Ő a legfőbb pásztor s a neki jutta-

tott kegyelmeknél fogva Szent Péter és a többi apostol példájára egyedül hivatott arra, hogy az elárvult nyájnak pásztort adjon. Felemelő tudat, hogy a jelen esetben Ő Szentsége küldi a főpásztort az apostolok sírja mellől, aki ott a kereszténység kormányzati központjában a legjobb főpásztori iskolát járta. Mert ha valakiben, akkor elsősorban az egyházfejedelemben keressük azokat az erényeket, melyeket az Írás szava szerint a Szentlélek is szívesen néz a lélekben. „A bölcsesség és fegyelem, az Ur félelme és ami kedves neki, a hit és szelidség; az ilyet kincsekkel halmozza el.” (Sirák, I, 34-35) S ime, az új főpásztor a legtökéletesebb szerzetesi *fegyelem* légkörében, sz. Benedek szellemében nevelkedett. Az egyházkormányzásban való *bölcséséget* megtanulhatta a világegyház legfőbb irányítótól, kikkel hosszú 28 éven keresztül részben mint tanítvány, részben mint jóbarát csaknem naponta érintkezett. S van-e hely a földön, ahol szembetűnőbb módon nyilatkoznék meg az Ur hatalma, mint Rómában? Van-e csodálatosabb légkör a világon, mely ragyogóbban hirdetné az Isten erejét, mint az Örökvárosé? Ledőlt hatalmás trónok és dicső mult romjai fölött az örökkévalóság jegyében ott lebeg az Isten lelke, mely meghódolásra késztet és *félelmet* parancsol. Az új főpásztor magával hozza a *hitet*, amelynek zsenge virágát az Isten kegyelme magyar földön ültette ugyan lelkébe, de ez a hit ott növekedett az Apostolok sírján, ott érlelődött, ott izmosodott a Szikla mellett, ott lobbant izzó lángra a vértanúk földjén, a katakombákban. S magával hoz még valamit. Hozza azt a megnyerő kedvességet, azt a páratlan alázatosságot és *szelidséget*, mellyel az első találkozásra meghódítja az embert.

Ezer esztendővel ezelőtt állapotodott meg a magyar nemzet itt, a Duna medencéjében, hogy magának a kereszténység pilléreire tartós hont alapítson. Akkor mint legönzetlenebb munkások, Szent Benedek fiai álltak melléje és nem véletlen, hogy most a keresztény Magyarország talpraállításának és megerősítésének munkájában egy benedekrendi szerzetes vezessen bennünket.

„Áldott legyen azért, ki az Ur nevében jő”. (Ján. 12, 13.) Mondjunk hálát az isteni Gondviselésnek, hogy ilyen vezető főpásztort adott a magyar katolikus Egyháznak. Esdjük le fáradságos és nehéz munkájára a jó Isten bőséges áldását és kegyelmét.

Kelt Pécsen, 1927. december 2.

† **Ferenc**, s. k.
püspök.

XII.

3580

1927

Sacrae Rituum Congregationi sequens dubium pro opportuna solutione propositum fuit; nimirum

Dubium de
lugubri
campanarum
sonitu.

Ex canone 1169. §. 3., Codicis iuris canonici, campanarum usus unice subest ecclesiasticae auctoritati; ex Decretis autem S. R. C. nn. 3570. ad I, 3946. et 4130. in omnibus festis, in quibus Missa exsequialis praesente cadavere prohibetur, abstinendum est ab emortuali aeris campani sonitu, a primis Vesperis festi usque totum insequentem diem, etiamsi post Vesperas expleantur exsequiae pro defuncto, cum effertur corpus. Insuper ex Decreto eiusdem S. R. C., n. 4015 ad VII, diebus quibus Missa de requie prohibetur, non permittitur *lugubris sonitus* aeris campani ante Missam de festo currenti. Hinc quaeritur:

An diebus Dominicis aliisque diebus, quibus Missa cantata de requie absente cadavere prohibetur, tolerari possit *lugubris sonitus* aeris campani et appositio pannorum nigri coloris ad ingressum templi in iis ecclesiis vel publicis oratoriis, ubi permittente ritu, ex consuetudine absente defuncti corpore, dicitur Officium defunctorum aut fit Absolutio pro defunctis?

Sacra Rituum Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, propositae quaestioni, omnibus perpensis, respondendum censuit: „*Negative*“; et quoad Missas defunctorum servantur Rubricae novissimae Missalis tit. III et Decreta, sub vigilantia Ordinarii loci et Rectoris Ecclesiae vel Oratorii.“

Atque ita rescripsit et declaravit. Die 21 Octobris 1927. A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae, S. R. C. Praefectus. — L. † S. Angelus Mariani, Secretarius.

3581

1927

Obitus
Ludovici
Horváth sen.

Ludovicus Horváth assess. cons. ad hon., sac. iubilare, par. in Gödre 11. Octobris a. c. pie sacramentis moribundorum susceptis placide in Domino obdormivit anno aetatis 79., sacerdotii vero 55. Ab a. 1881. parochum egit in Gödre, ubi salutem animarum usque ad ultimum halitum modo exemplari curabat. Anno 1922. ass. consist. ad hon. nominatus est.

Animam denati confratris ad aram suffragiis ven. cleri iuxta statuta Synodi dioec. commendo.

3582

1927

Pensio.

Franciscus Reiner, em. va-diac. et parochus in Somberek ob infirmiore valetudinem inde a 1. Januarii a. 1928. votis cleri dioec. conformiter, atque cum consensu Capituli Nostri Cathedralis inter sacerdotes pensionatos susceptus est.

3583

1927

Concursus
pro parochiis:
Gödre et
Somberek.

Pro beneficiis parochialibus *Gödre* sub patronatu Domini *Gödrensis* mortis causa et *Somberek* iuri patronatus I. Familiae *Sauska* de *Somberek* obnoxium per rudedonationem vacantibus concursus usque ad 15. Januarii a. 1928. duraturus praesentibus exscribitur. Qui beneficia ista obtinere anhelant, in quantum in examine prosynodali approbati sint, hisce provoco, ut recursus suos respectivo patrono inscriptos intra terminum praefixum ad Officium Dioecesanum promoveant.

3584

1927

Personalia.

Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa XI. precibus Nostris humilissimis deferendo *Drem Franciscum Hanuy*, abb. tit., canonicum archidiaconum. Toln., rectorem Seminarii, *Ludovicum Beck*, praepos. tit., canonicum, par. Eccl. Cathedr., necnon *Drem Joannem Jozgits*, praep. tit., v-a-diac. et parochum Bonyhádensensem inter Praelatos Suos domesticos, *Drem Michaelem Piliván*, vicerectorem Semin. et *Drem Joannem Iványi*, notarium Tribunalis inter capellanos secretos ad honores clementissime assumere dignatus est.

Praepositurae titulares, et quidem S. Crucis de Monte SS. Trinitatis *Stephano Komócsy*, canonico, inspect. supr. schol. dioec., S. Emerici de

Től *Carolo Hradek*, cam. SS., parochus in Báticasék, de Ireg *Emerico Buzsáky*, cam. SS., parochus Dunaföldvár collatae sunt. *Dr. Stephanus Sipos*, abbas tit. B. M. Virg. de Szászvár, *Alexander Mosgai*, abb. tit. OO. SS. de Okor-mindszent, *Ludovicus Kiss*, v-a-diac. et parochus in Szekszárd civ. int. abb. tit. de Koronczó, *Dr. Nicolaus Gebauer*, cam. SS., director Cancell. eppalis abb. tit. de Kőrösmonostor facti sunt.

Ernestus Hardy, professor gymn. puell. Qu.-Eccl. iudex prosynodalis, *Dr. Andreas Kelemen*, parochus ad B. M. V. Purif. Q.-Eccl. assessor consist. ad honores nominati sunt.

Stephanus Mozolányi, praep. tit., par. in Tamási erga preces proprias a munere v-a-diaconi et scholarum inspectoris distr. Simontornya-ensis relevatus, v-a-diaconus nominatus est *Franciscus Schunk* par. Felsőnyék-ensis, scholarum vero inspector *Stephanus Cserti* par. Ozora-ensis. *Aloysius Koch* par. in Sióagárd factus est notarius distr. Tolna-ensis.

Josephus Hegedüs adm. in Berkesd nominatus est parochus ibidem.

Cura parochiae Gödre vacantis ad interim *Adamo Badacsonyi* ut administratori est comissa. *Joannes Berlákovich* qua vicarius substitutus ad Felsőszentmárton missus est. *Paulus Gábor*, coop. in Dunaszekcső nominatus est curatus in nosocomio Szekszárd-ensi. *Joannes Cserta*, catecheta in Paks missus est qua cooperatur ad Felsőireg, *Vincentius Hábel*, coop. in Némethbóly factus est catecheta schol. elem. et civ. in Paks.

Cooperatores translati sunt: *Ladislaus Hegedüs* e Magyarkeszi ad Nagykovácsi, *Josephus Kitlinger* e Rácapetre ad Dunaszekcső, *Aemilius Petz* e Püspökszenterzsébet ad Rácapetre, *Franciscus Árpás* e Bogdása ad Némethbóly, *Franciscus Cseh* e Tolna ad Bogdása, *Josephus Fűrész* e Kurd ad Cikó, *Dr. Victor Gergye* e Nagynyárad ad Pécsbányatelep, *Josephus Nyári* e Pécsbányatelep ad Szentlőrinc, *Stephanus Papp* e Szakcs ad Tolna, *Josephus Sziegl* e Cikó ad Nagynyárad.

3585

1927

A f. évi 2519/1927. körlevéli számú felhívásomra az I. b. Györkö Ferenc ny. plébános halálával megüresedett nyugdíjas helyre a közölt határidőn belül ketten folyamodtak nyugdíjért:

1. *Reisz Antal*, tb. pápai kamarás, vémenői plébános, 40 éves áldozópap. Orvosi bizonyítványok igazolják súlyos tüdőtagulását, szivbaját és idült gyomorbetegségét, amelyek őt a munkára állandóan képtelenné teszik. A becsülettel kiérdemelt nyugalmat s nyugdíjat kéri, mert bár egész életében gyengélkedett, szabadságot soha sem vett igénybe, még segédlelkész korában sem. Kerülete ajánlja.

Nyugdíjért
folyamodék.

2. *Fetter Gyula*, vajszlói plébános, 57 éves, 34 évi áldozópapi működéssel. Elnehezedett testalkata, állandó lábszár fekélye, csúzos bántalmi alapján könnyen állapítja meg az orvosi bizonyítvány a korlátozott munkaképességet. A kerület is nagyon ajánlja.

Ezek alapján felhivom tiszt. papságomat, hogy a Nyugdíjszabályzat 9. pontja értelmében folyó hó 31-ig a ker. esperesek útján nyilatkozzék, kit ajánl a folyamodók közül az üres nyugdíjas helyre.

3586

1927

A Liber de
statu anima-
rum kartothe-
rendszerben.

Az eredményes lelkipásztorkodásnak mellőzhetetlen feltétele a hívők megismerése és a lelkipásztort érdeklő állapotuknak állandó szemmeltartása. Ez viszont nélkülözhetetlenné teszi bizonyos személyi adatoknak összegyűjtését és folytonos kiegészítését. A C. J. C. can. 470. §. 1.-ben említett liber de statu animarum-ra vonatkozó rendelkezésnek is (accurate conficere pro viribus) ez a vezető gondolata. A liber de statu animarum elkészítésének és fenntartásának legalkalmasabb módja a plébániai kartotheq, amelynek *beszerzését és megfelelő kiköltését az alábbi utasítás szerint jelen soraimmal egyházmegyénkben elrendelem.*

Kétféle lapot különböztetünk meg: a fehér színű családi lapot és piros színű egyéni lapot. *Családi lapot* kap minden házaspár és egy vagy több, nem önálló gyermekével együttélő özvegy. A kartotheq szempontjából házaspárnak minősítetnek mindazok, akik akár érvényes, akár érvénytelen, akár vadházasságban élnek, ha legalább az egyik fél katolikus. A házasság jellege a családi lapon vastagon bekerített rovatában jelzendő következőképpen: érvényes katolikus, érvényes vegyes, polgári katolikus, polgári vegyes, ágyasság. Ugyanezen rovatban jelzendő a gyermekek vallása és pedig ha egy valláson vannak, röviden így: kat., evang., ref., izr., stb.; ha pedig különböző valláson vannak, akkor a katolikus vallástól eltérő vallás jelzendő a gyermekek nemével, pld.: leányok ref., vagy fiuk izr., stb. A másvallású gyermekek a családi lapon legalább név és születési dátum szerint felsorolandók, sőt egyéb adatok is nagyon hasznosak lehetnek a család állapotának megismerésére. — *Egyéni lapot* kapnak az önálló vagy más háztartásban (nem kiskorú gyermekeikkel együtt) élő özvegyek, cselédek, tanulók, rokonok, egyszóval mindazok, akik nincsenek családi lapon feltüntetve. Azon özvegyek, akiknek gyermekei csak ideiglenesen vannak távol, családi lapot kapnak. Az egy vagy több törvénytelen gyermekkel bíró hajadonok egyéni lapon tüntetendők fel, gyermekük adatainak a megjegyzések rovatában való jelzésével.

Az egyes rovatok kitöltése nagy gonddal és körültekintéssel jár. Az

áldozás rovatában jelzendő, hogy naponként, hetenként áldozik-e és hetenként, havonként körülbelül hányszor, vagy legalább husvéti kötelességének eleget tesz-e. A misehallgatásnál csupán az, hogy hétköznapi is jár-e misére, vagy vasárnap és ünnepnap helyzetéhez mértén, kötelességszerűen eleget tesz-e az Egyház parancsának. Az egyesület rovatában elsősorban a hitbuzgalmiak, azután a karitativ, gazdasági és kulturális egyesületek tüntetendők fel. A lapok és folyóiratok közül a napilapok is. A megjegyzések rovatában jelzendő, hogy a hívő állandóan beteg-e vagy utazik-e, esetleg különös anyagi helyzete (könyöradományokból él) vagy anyagi és családi csapás, szóval mindaz, ami lelkipásztori szempontból érdekes és tudni való. Az elhalálozást a családlapon a férj vagy feleség neve mellett jelezzük, a gyermekeknél az utolsó rovatban egy kereszttel és a halálozás napjának, a a gyónásnak, áldozásnak és utolsó kenetnek feltüntetésével, az egyéni lapon pedig a megjegyzés rovatában, mely egyéni lap azután félreteendő. A gyermekek utolsó rovata egyébként akkor kerül kitöltésre, ha valaki közülök önálló lesz külön lakással vagy családot alapít és így külön egyéni vagy családi lapot kapott. Azon rovatok, melyek az első összeíráskor még nem tölthetők ki, maradjanak üresen (áthúzás nélkül), hogy később a felmerülő adatokat a rovatba bevezethessük. (pl. a gyermek még nem jár iskolába.)

Az adatok összegyűjtése két év alatt az egyházmegye legnagyobb plébániáján is megtörténhetik. A lelkipásztori okosság kívánja a diszkrét kezelést. Ezért a lelkipásztor anyagi helyzet után ne kutasson; amit az anyakönyvekből tudhat meg, vegye onnan; amit tapasztalatból tud (misehallgatás, áldozás), merítse abból. Egyébként az adatok összegyűjtésének eszközei: 1. a lelkipásztori látogatások, 2. a hívők megjelenési alkalmai a plébánián, 3. beteglátogatások, 4. az egyházközségi tagok összeírásának alkalmi. Segítőtársai lehetnek okos és buzgó világiak. Az adatok kiegészítésének és a kartotheák fenntartásának legjobb módja a plébániának utcák szerint bizalmi hívőkkel való ellátása, akik minden változásról tudomást szereznek és a plébánost arról értesítik.

A lapok sorrendje utcák és házak szerint folyik, mert így kezelhető a kartotheák legkönnyebben. Külön könyvbe kerül a névsor az abc sorrendjében, a lakás jelzésével, hogy mindenkinek lapja könnyen megtalálható legyen. A városokban gyakori lakásváltoztatás nem kívánja új lapnak kiállítását, ha ugyanazon plébánia területén történik, hanem a lapnak új elhelyezését a lakáscimnek a lapon és a névsorkönyvben történő megváltoztatásával. Ezért van több sor a lapok felső részén a lakás jelzésére. Ha a hívő más plébániára költözik, egyéni vagy családi lapja az illető plébánosnak át-küldendő.

A családi és egyéni lapok a Dunántul Nyomda R. T.-nál 100 darabonként 4 P-ért kaphatók. Beszerzésüket a templompénztárak terhére engedélyezem.

3587

1927

Hivatalos
pénzek kül-
dése tárgyá-
ban rendel-
kezés.

Az egyházmegyei alapítványi hivatalhoz postatakarékpénztári csekk-lapon, de jelzés nélkül, vagy rossz jelzéssel tömegesen beérkező pénzküldemények arra vallanak, hogy tiszt. papságom jó része vagy megfeledezett az 1924. évi IX. körlevélben 2794/1924. és az 1925. évi IX. körlevélben 2270/1925. szám alatt megjelent rendelkezésekről, vagy a napról-napra szaporodó s többféle célra rendelt különböző pénzüsszegek szabályszerű jelzései között nem ismeri ki magát. Azért, hogy e zavarok, melyek nagy munkatöbbletet okoznak s az ügyek elintézését késleltetik, megszűnjenek, vagy legalább is a minimumra csökkenjenek, jelen soraimmal akként rendelkezem, hogy az eddigi 1—2 betűből álló jelzés helyett a pénzküldemények célját — mivel 7 betűből vagy számból álló szöveg díjmentesen jegyezhető fel a csekklap középső mezejébe — a következő rövidítések jelöljék meg:

1. Hatósági beutalásra szánt összegeknél, u. m.:

a) alapítványok, alapok, templompénzek stb. esetén: — Alap. és a felterjesztés száma;

b) óvadékoknál: — Óvad. és hiv. szám;

c) felmentési vagy más irodai illetékeknél: — Taxa és hiv. felterjesztés száma.

Az 1. pont alatt felsorolt összegek beküldésével egyidejűleg az erre vonatkozó jelentés az egyházmegyei hatósághoz küldendő.

2. Nyugdíjjárulék: — Nyugdíj.

3. Nyomdaköltségeknél: — Tipogr.

4. Directorium áránál: — Direct.

5. Uj mise- és officium áránál: — Miss. Off.

6. Schematismus áránál: — Schem.

7. Kat. közművelődési célokra: — Kat. közm.

8. Kat. sajtóra: — Sajtó.

9. Péter filléreknél: — P. fill.

10. Afrikai missiógyűjtésnél: — Afr. Miss.

11. Világmissióra (missiók gyűjtések eredménye): — Világ.

12. Unio Cleri tagdíja: — Un. Cler.

13. Szent Péter Művére: — Op. Petri.

14. Egyhm. papi missiók egyes. : — Papi mis.
15. Egyhm. oltáregyesület : — Olt. Egy.
16. Ker. Szeretet Orsz. Gyermekvédő Művére : — Ker. Szer.
17. Szentsirörök : — Sz. sir.
18. Szentelt olajokra : — Olaj.
19. Prohászka O. templomra : — P. O. templ.
20. Befizetési lapok rendelkezésénél : — Bef. lap.
21. Pázmány Egyesületre : — Pázm.
22. Regiszi Sz. Ferenc egyes. : — Reg. sz. F.
23. Szent László Társulatra : — Sz. L. Társ.

A jelzések a befizetési lapok középső mezejében — mert csak ezt a részt kapja kézhez az alapítványi hivatal — az „Értesítő lap” nyomtatott szöveg fölé irandók. Egy befizetési lapon lehet többféle célra is összeget beküldeni, csak ez esetben a befizetési lap hátlapján az írásbeli közleményekre szánt helyen kell feltüntetni, hogy az összeg milyen célokat illet meg. Ilyenkor a postai levelezőlapra nézve megszabott bérmentesítési díjat kell postabélyegben (jelenleg 8 filléres) ugyanoda felragasztani. Ez a mód különösen a koronai pénzek beküldésénél alkalmas.

Sokan még mindig postautalványon küldenek be összegeket vagy alapítványi célokra szolgáló pénzeket a Pécsegyhm. Takarékpénztár R. T. csekklapján a nevezett intézethez továbbítanak, ami csak az ügy késedelmes elszámolását eredményezi és zavart okoz. Azért figyelmeztetem tiszt. papságot, hogy pénzutalványon érkező összegeket sem püspöki Irodám, sem az egyhm. alapítványi hivatal nem fogad el s a jövőben ilyen küldemények a feladó terhére vissza fognak utasíttatni.

Az egyházmegyei alapítványi hivatal csekklapjaiból ezidőszert 30 lap kapható 1 P-ért.

3588

1927

Felhívom tiszt. lelkészkező papságot figyelmét arra a rendkívül elszomorító jelenségre, hogy püspöki Szentszéknél a házassági perek száma napról-napra gyarapszik. Kánoni okként a felek a legtöbb esetben a kényszer akadályát hozzák fel.

Óvjuk
híveinket az
érvénytelen
házasság-
kötéstől.

Utasítom a tiszt. lelkészkező papságot, hogy jegyesoktatás alkalmával alapos lelkiismeretességgel tudakolja meg a felektől, szabadon határozzák-e el magukat a megteendő és egész életükre kiható fontos lépésre, avagy más akarátának befolyása alatt állnak-e. És ha ez utóbbi eset áll fenn, beszéljenek lelkükre, esetleg lépjenek érintkezésbe a felek szüleivel és

állítsák szemük elé azokat a szomorú következményeket, amelyek az ilyen módon kötött házasságból önmagukra és a társadalomra is hárulnak és vegyék őket rá, hogy az ilyen szerencsétlen házasságtól tartózkodjanak.

3589

1927

Hétköznapi
szent misék
idejének
szabályozása.

Több helyütt hagyományos, sőt visszaélészerű szokással szemben kérdés merült fel, hogy oly helyeken, ahol csak egy lelkész van, mely időben tartassanak a hétköznapi szentmisék, hogy azon a hívők és a tanuló ifjúság a lehetőség szerint részt vehessen. Vannak községek, ahol a plébános 6 órakor misézik. Bizonyára azért, hogy azon munkára törekvő hivek is részt vehessenek. A nemes szándékú törekvés gyakorlatilag nem vált be. A munkába indulók nem jönnek, vagy nem jöhetnek. Rendesen néhány öregebb hívő jelenik meg. Olyanok, akik munkájuk felől később is jöhetnek. Viszont a tanulóifjúság ilyen korán még nem vezethető templomba.

Súlyosabb eset, ha a plébános 8 órára, vagy éppen későbbre teszi a hétköznapi sz. mise idejét, ami szintén zavarólag hat a templomba vágyó felnőtt hívők részvételére, a tanulóifjúság kötelező tanításidejét pedig, a tanügy nyilvánvaló kárára, a fegyelem meglazításával, megrövidíti. Ez határozottan helytelen.

Azért kívánatosnak tartom, hogy mindazon helyeken, ahol csak egy lelkész mond sz. misét, főleg ha azon az iskolások részt vesznek, a szent misék hétköznapon a lehetőség szerint fél vagy negyed nyolc órakor tartassanak. Igen természetes, hogy ott, ahol egynél több szent misét mutatnak be, ezek egyikét szintén fél nyolckor kell a tanulóifjúság részére tartani. A misézés idejének a misézők kényelméből eredő változtatása, a misék kezdetének késedelmes kitolása fenti okból szintén tilos.

3590

1927

A toborzás
érdekében
kifejtendő
propaganda.

Felhivom tiszt. lelkészkedő papságomat, hogy a folyó év végéig végrehajtandó toborzásnál mindent kövessenek el a maguk részéről is, hogy a honvédség kötelékébe erkölcsi és hazafiui szempontból is teljesen megbízható férfiak kellő számban jelentkezzenek.

3591

1927

Hansen
Hubert,
a férfi szer-
zetes rendek
vizitátora.

Az apostoli Szentszék a magyarországi összes férfi szerzetesrendek apostoli vizitátorává Hansen Hubert atyát, a S. V. D. tartományfőnökét nevezte ki. Ezzel kapcsolatban tiszt. papságomat felkérem, hogy az egyház-

megyénkben pár év előtt még áldásosan működő apost. vizitátort szeretettel fogadja és készséggel álljon mindenben szolgálatára.

3592

1927

Az Országos Központi Kath. Legényegyesület (VII., Rottenbiller-utca 20—22.) székházához s régi 40 személyes internátusához kapcsolta új, 200 ágyas iparostanonc-internátust épített.

Uj tanonc-
internátus a
fővárosban.

Az új internátus 3 emelet-, magasszint- és alagsor-részből és kb. 85 helyiségből áll. Az alsó részben vannak elhelyezve a háztartás vezetésére szolgáló helyiségek, étterem, mozgó, műhelyek stb. A magasszint és emeletek bentlakó ifjak részére szereltettek fel cellarendszer szerint: 1, 2, 3, 4, 7, 8 ágyas szobákkal. Minden 4 szobához fürdőszoba. Az egész házban központi fűtés. Hideg, meleg víz. Gyönyörű, napsütéses, világos szobák; széles, napos folyosók; a mellékhelyiségek is fűtve. A bentlakóknak külön könyvtár, olvasóterem, játéktér. Szaktanulásra, továbbképzésre műhelyek. Hét tanár vezetésével népfőiskolai tanfolyam, ismeretterjesztő előadások, tanfolyamok. Kitűnő dalárda, szalonzenekar, 272. sz. cserkészcsapat, VII/20. leventecsapat, „Csepreghy“ Önképzőkör, „Kolping“ Sportkör, „Szabóky“ Takarékegylet, „Tisztes Ipar“ Turistaosztály állanak a tagok rendelkezésére. A háztartást apácák vezetik. Konyha olcsó étkezéssel, meleg, hideg ételekkel egész nap. Bentlakásra jelentkezni lehet az egyesület elnökségénél egész nap.

A vidéki testvéregyletek tagjai részére a szövetségi szabályok szerint ingyen szállás és étkezés jár. A vidéki elnökök és vezető-tagok részére vendégszobákat tart fenn az internátus vezetősége.

Az otthon berendezése érdekében az egyesület vezetősége gyors segélyért fordul a vidék ker. társadalmához, elsősorban az iparosokhoz. Szívesen fogad ágyalapítványokat. Egy ágy felszerelve 100 pengő. Egy ágy, mellyel az alapító rendelkezik, egy egész esztendőre ágyneművel, mosással, fürdőszobahasználattal, az otthon kulturális és lelki intézményeinek használatával 250 pengő. Felkérem tiszt. papságomat, hogy ezen hasznos és szociális szempontból elsőrendű fontosságú intézményt felkarolva, annak a vidéki egyesületek és iparosok körében híveket toborozni törekedjék. Legyen azon, hogy a fővárosba kerülő iparossegédek és tanoncok a központi egyesület internátusában nyerjenek elhelyezést. Ily módon megfelelő otthonba jut a fővárosba kerülő iparos, megmenekül attól a környezettől, mely úgy lelki fejlődése, mint anyagi helyzete tekintetében súlyos károkkal járhat. Levele-

ket és adományokat az internátus igazgatójához, Pintér József t. pápai káplán, hittanárhoz kell intézni (Bpest, VII., Rottenbiller-u. 20—22.).

3593

1927

Orsz. Magy.
Cecilia Egye-
sületajánlása.

A katolikus Anyaszentegyház mindig szerető gonddal ápolta és fejlesztette a művészeteket s köztük elsősorban az egyházi zenét. Liturgiáját is úgy alkotta meg, hogy benne az áldozatnak, az imáknak s minden áldásnak megvan a maga éneke. S épen ezért, mert liturgiája énekes, az éneknek is liturgikusnak kell lennie. Ezt szorgalmazta az egyház mindig s a legújabb időkben is, kezdve 1903. nov. 22-től, a Motu proprio megjelenésének idejétől napjainkig, számos rendeletben intézkedett, hogy a liturgikus ének főelve jusson érvényre mindenütt. A főelv pedig az, hogy: az istentisztelet elsősorban nem a hívők lelki épülésére rendeltetett, hanem az Isten dicsőítésére Krisztus és a hívő seregek által s hogy a pap a liturgikus ténykedések gyakorlásakor nem a hitközség képviselője Isten előtt, hanem Jézus Krisztus helyettese, akinek nevében áldozatot mutat be, imádkozik és áld. Amiért is a liturgiában minden, tehát az ének is azért van, hogy Istennek méltó módon szolgáljon. Minthogy ezen a téren, bár az utóbbi időben sok jóakaratot láttam egyházmegyém több plébániáján, még nagyon sok a teendő. Szívesen ajánlom tiszt. papságom és kedvelt kántoraim s tanítóim, de szeretett híveim figyelmébe is az Országos Magyar Cecilia Egyesületet, mely az idei évben újból felvette a munkát s a fentebb vázolt elvek szerint óhajt az Isten dicsőségére, Egyházunk s benne a hívő lelkek javára működni.

Az egyesület tagjai lehetnek: a) alapítók, b) tiszteletbeliek, kiket érdemeikért a közgyűlés megválaszt, c) pártolók, kik évenként legalább 5 pengőt fizetnek és d) rendes tagok, kik az egyházi zenét tényleg művelik és (akár mint alkotók, akár mint előadók) évenként 3 pengőt fizetnek. Jelentkezni az igazgatóságnál lehet: Budapest, IX., Ráday-u. 43—45.

3594

1927

Irodalmi
művek
ajánlása.

1. Már az idén IX. számú körlevelemben közöltem tiszt. papságommal, hogy *b. e. Prohászka Ottokár* püspök *összes műveinek* egységes kiadását a Szent István Társulat készíti elő. A sorozatos munka 16 kötetben — átlag 18 ívnyi terjedelemben — a közel jövőben jelenik meg és már most is megrendelhető. Előfizetési ára famentes papíron nyomva, egész vászon angol kötésben 160 P, amely összeg két, sőt indokolt esetben három év alatt is megegyezés szerint való részletekben fizethető.

Főlöszleges a nagy püspöknek a diadalmas világnézetet hirdető műveit méltatnom tiszt. papságom előtt, mely azt jól ismeri és értékeli. Tudja, hogy egy mélyen gondolkozó, lángbuzgalmu papi lélek kisugárzása van ezekben a kötetekben összesűrítve. Olyan könyvek ezek, amelyekhez az

ember újra meg újra szomjas lélekkel visszatér. Nem elég, hogy egyszer elolvassuk őket. Könyves polcainkra kíváncznak, hogy belőlük állandóan meríthessünk. Akinek körülményei megengedik, ne is mulassza el könyvtárát Prohászka műveivel gyarapítani. De ajánljuk megszerzésüket és olvasásukat a világiaknak is, hogy az ezekben az írásokban megnyilatkozó katolikus világfelfogás fensége megelevenítse hitüket és életüket az Egyház életével szorosabb kapcsolatba hozza.

Szivesen megengedem, hogy Prohászka műveit, ahol erre fedezet van a templompénztárakban, a plébánia könyvtárak részére megszerezzék. Nagyobb helyeken beszerezhetők az iskola könyvtára számára is, az iskolai költségvetések, vagy a beiratási díjak terhére, esetleg előadások rendezésével.

A kiadó az egyházmegyéből rendelt példányok után 10%-ot a papi nyugdíjalap javára ajánlott fel, ami nagyobb szabású rendelés esetén nem kis részesedést jelent az alapnak.

2. *Szentlélek hárfája* címmel jelentette meg a Szociális Missiótársulat az ő Prohászka imakönyvét, amelyet a boldogult püspök irataiból és az Egyházban szokásos imádságokból állított össze.

„*Prohászka Ottokár Missiós Körlevelei*“ cím alatt pedig Farkas Edit alapító főnöknő sajtó alá rendezte azon leveleket, amelyeket a megboldogult nagy püspök az ő lelki leányaihoz, a Szociális Missiótársulat tagjaihoz havonként intézett.

Az előző mű ára 8.50, az utóbbié 5.50 P. Kapható a Társulatnál (Budapest, I., Krisztina-körút 125—29.). Mindkettőt ajánlom tiszt. papságnak és híveimnek.

3. Nemcsak a különféle szektákkal veszi fel a küzdelmet, de egyben jószellemű oktató, nevelő és szórakoztató olvasmányokat is akar nyújtani a Szent István Társulat népies füzetkéivel: „*A Magyar Nép Könyvtára*“ című kiadványaival. Hogy e füzetek minél jobban elterjedhessenek, hajlandó a Társulat minden vidéki plébánosnak tetszés szerint való — akár nagyobb készletet is — bizományi elszámolásra rendelkezésre bocsátani. A lelkeskedő papság szíves figyelmébe ajánlom. Eddig megjelentek: 1. Novák: Magyarország Golgotája. 2. Verseggy: Az egészség a legdrágább kincs. 3. Nyisztor: Baptisták. 4. Orbán: Mit szólna hozzá a Csákó... és más elbeszélések. 5. Nitsmann: Műtrágyázás. 6. Tóth: A községi bíró teendői és a községi képviselőtestület. 7. Laczkó: A háziállatok betegségei. 8. Árki: Elbeszélések a magyar nép számára. 9. Nyisztor: Názárenusok. 10. U. a.: Adventisták. 11. Borián: Kik kaphatnak olcsó hitelt házhelybeépítéshez? 12. Ficza: Négy életből vett történet. 13. Kenyeres: A végrendelet. 14. Zaymus: Hull a hó. 15. Nyisztor: Az Üdvhadsereg. 16. U. a. Millenisták,

vagy Bibliakutatók. 17. Pap bácsi: Pásztorjátékok. 18. Kozma : Szindarabok. Egyes szám ára 20 fillér.

4. Megjelent a *Katolikus Népszövetség Naptára* az 1928. évre. A szerkesztőség iparkodott minden tekintetben kielégíteni a dolgozó katolikus nép szellemi szükségleteit. A naptár méltó arra, hogy a katolikus papság elősegítse a naptár elterjedését minél szélesebb körben.

5. E körlevelem minden példányához csatolva van *W. Kalous C. SS. R.*, német redemptorista atya „*Rhapsodien vom Priesterleben*“ c. művének ismertetése és megrendelési lapja. A munkát szívesen ajánlom tiszt. papságom figyelmébe.

3595

1927

Zarándoklat
Rómába.

Közlöm a tiszt. papsággal és a hívekkel, hogy az új hercegprímás úr kinevezése alkalmával az Orsz. Kat. Szövetség zarándoklatot vezet Rómába. A zarándoklat 1928. évi január 5-én indul Budapestről; Velen-cében, Bolognában, Firenzében egy-egy napot, Rómában pedig egy hetet tölt és január 19-én a biboros főpásztorral együtt érkezik vissza a fővárosba.

Jelentkezni lehet az Orsz. Kat. Szövetségnél (Budapest, IV., Ferenciek-tere 7., III. l., I. em. 8.).

Datum Quinque-Ecclesiis, die 10. Decembris a. 1927.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.